

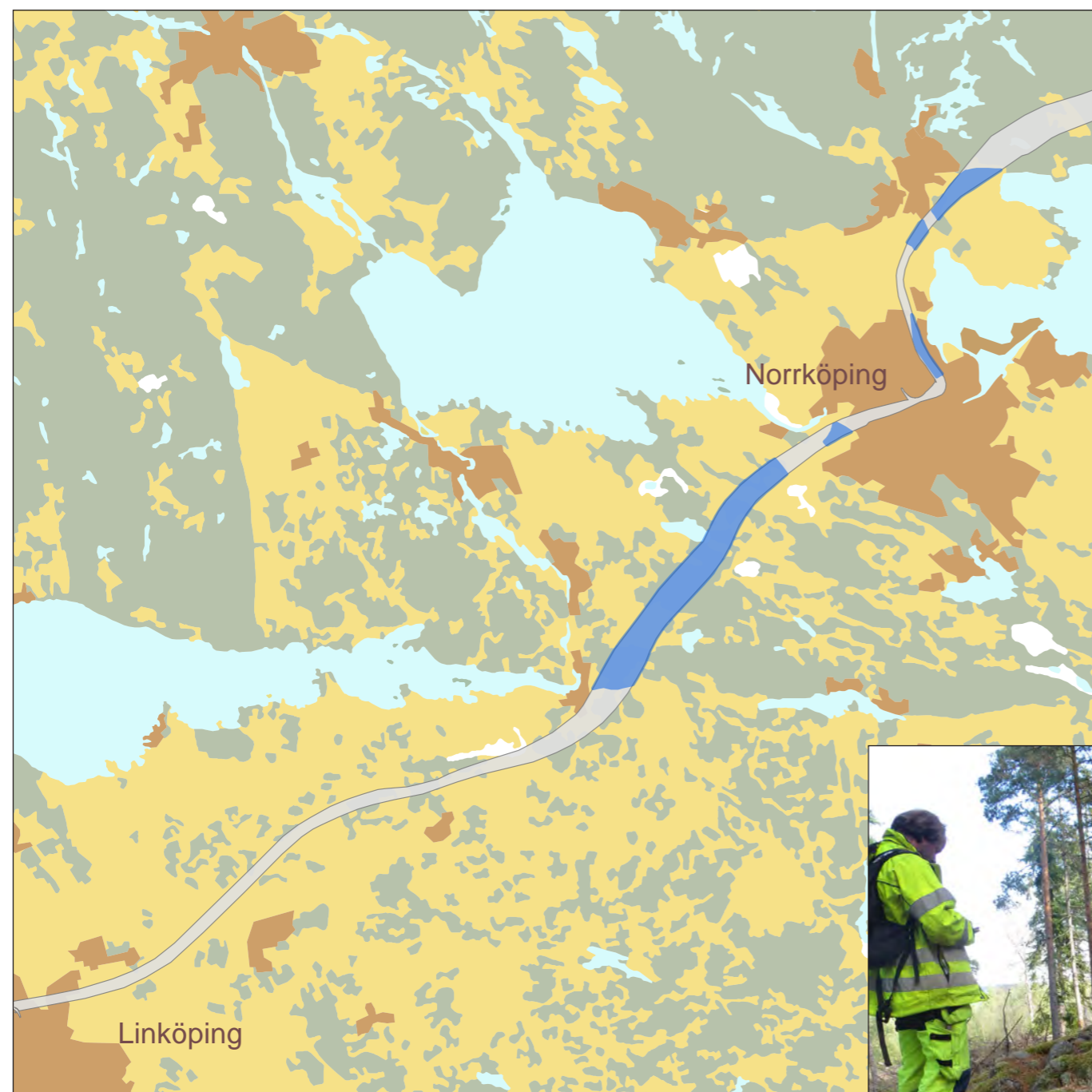
Ostlänken

Kolmårdsbranten - Göta kanal

Arkeologisk utredning etapp1

Norrköpings stad (Borg), Kvillinge och Kimstad socknar
Norrköpings kommun
Östergötlands län
Östergötland

Britta Kiblstedt och Henrik Runeson

Ostlänken

Kolmårdsbranten - Göta kanal

Arkeologisk utredning etapp 1

Norrköpings stad (Borg), Kville och Kimstad socknar
Norrköpings kommun
Östergötlands län
Östergötland

Britta Kihlstedt och Henrik Runeson

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Kulturmiljövård Mälardalen 2015

Omslagsbild: Från vänster: Översiktskarta med den utredda delen av Ostlänkskorridoren markerad. Henrik Runeson kontrollerar läget för en stensättning, Kimstad 152:1 (Foto Britta Kihlstedt). Dammvallar (KM9) vid tegelbruket Kvillinge 108:2 (Foto Henrik Runeson).

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/029254

ISBN: 978-91-7453-405-4
Tryck: Just Nu, Västerås 2015.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning.....	6
Syfte	6
Metod och genomförande.....	6
Kart- och arkivstudier	6
Inventering	6
Bearbetning och dokumentation	6
Bakgrund	7
Naturgeografiska förutsättningar	7
Äldre undersökningar och inventeringar	7
Stenålder	7
Bronsålder	7
Järnålder.....	8
Medeltid och efterreformatorisk tid.....	8
Värdefulla kulturmiljöer i MKB	8
Resultat i korthet – kartor och tabeller	10
Kartredovisning och använda begrepp.....	10
Fördjupad resultatredovisning.....	22
Det dolda stenålderslandskapet	22
Mesolitikum, äldre stenålder.....	22
Neolitikum, yngre stenålder	23
Våtmarker.....	23
Brons- och järnåldersbygder	24
Bronsålder - hällristningar	24
Järnålder	24
Medeltida och historisk bebyggelse	25
Herrgårdsmiljöer och bytomter	25
Torp	26
Kommentar till den antikvariska hanteringen av historiska bebyggelse lämningar.....	26
Utmarksbruk	26
Färdvägar och kommunikationer	27
Övrigt	27
Referenser	28
Tekniska och administrativa uppgifter	29
Bilagor.....	30
Bilaga 1. Objektsbeskrivningar	30
Bilaga 2. Beskrivningar och tillägg till tidigare registrerade FMIS-objekt	38
Bilaga 3. Botarkrappport 2014:30	42

Figur 1. Utredningsområdet markerat med blått på utdrag ur översiktskartan. Skala 1:150 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljö (KM) har utfört en arkeologisk utredning, etapp 1, inför den planerade järnvägen Ostlänken, delen Kolmårdsbranten–Göta kanal. Utredningen har omfattat ett ca 10 km² stort område (figur 1). Den planerade järnvägskorridoren passerar områden av olika natur- och kulturhistorisk karaktär - Bråbygdens slättlandskap, de fornlämningsrika, varierade odlingslandskapen vid Borg och Klinga och vid Landsjö och också höglänta skogsområden av utmarkskaraktär vid Lövstad storskog och Norsskogen i områdets södra del. Områdets kulturmiljöer har tidigare behandlats inför upprättande av MKB (Kulturmiljöanalys, Arkeologikonsult 2005:2021). Den nu utförda utredningen har syftat till att klarlägga om fornlämningar berörs av de planerade arbetsföretaget. Arbetet har omfattat inledande kart- och arkivstudier samt fältinventering.

Vid utredningen har den tidigare fornlämningsbilden kunnat kompletteras genom att 28 tidigare okända *fornlämningar* har lokaliserats. Dessa är av varierande karaktär; det rör sig om 13 hållristningsförekomster, sju lokaler med en eller flera hägnader i form av stensträngar, fyra stensättningar och två lokaler med halvågar. Dessutom har ett område med fossil åkermark bedömts som fornlämning och ett torpställe. De påträffade fornlämningarna kan huvudsakligen sägas förstärka och i viss mån nyansera den tidigare bilden av utredningsområdets fornlämningsmiljöer. Huvuddelen av lämningarna knyter an till den redan rika miljön vid Borgs kyrka, men kompletterar bilden genom att påvisa förekomsten av välbevarade stensträngssystem, en fornlämningskategori som tidigare inte var registrerad inom området, liksom av fler och mer varierade hållristningar. Området väster om E4:an som tidigare hade en förhållandevis sparsam fornlämningsbild framstår nu som ett välbevarat kulturlandskap med stor kunskapspotential. Även järnåldersmiljön vid Landsjö har i viss mån kompletterats genom nyfynd av stensträngar. Till de mer oväntade fynden hör fyra stensättningar vid Jälmarstorp, troligen ursprungligen del av ett större gravfält vilket skadats av täktverksamhet.

Huvuddelen av de objekt som markerats (105 st) är *utredningsobjekt* i form av topografiskt avgränsade terränglägen, så kallade boplatslägen, där lämningar kan ligga dolda under mark. Innan dessa områden har kontrollerats genom utredningsgrävning har bilden av fornlämningsmiljöerna inom området fortfarande stora luckor. Det gäller särskilt de partier med potential att rymma stenåldersboplatser – de höglänta områdena Lövstad storskog och Norsskogen, där få eller inga lämningar är registrerade sedan tidigare. Här har ett stort antal boplatslägen markerats på nivåer som kan rymma bosättning från äldre stenålder.

Till utredningsobjekten hör också en del av bebyggelselämningarna inom området, både by-/gårdstomter och torpställen. Många

bytomter har avhysts i samband med bildningen av de säterier som ligger i anslutning till utredningskorridoren och bör kunna innehålla välbevarade kulturlager. Ett relativt stort antal tidigare oregistrerade torpställen har lokaliserats, 16 av dessa har kunnat konstateras gå tillbaka till före 1850, och har därför tagits upp som objekt. Dessutom har en eventuell plats för en försvunnen ödegård markerats. Många av torpen ligger i anslutning till tidigare sockencentrum vid Borg och även vid Löt. Det bör särskilt uppmärksammas att de lämningar som fortfarande är bebyggda, både vad gäller bytomter och torp, idag inte klassas som fornlämningar. I den händelse bebyggelsen upphör och de överges, exempelvis inför exploatering, kommer de dock att övergå till att få fornlämningsstatus, om de kan antas ha tillkommit före 1850. Inom området finns ett relativt stort antal sådana lämningar, bland annat många av de nämnda torpen. Dessa har efter samråd med länsstyrelsen markerats som utredningsobjekt.

30 *övriga kulturhistoriska lämningar* har också dokumenterats. Det rör sig i huvudsak om relativt sentida lämningar, som av olika skäl inte bedöms uppfylla fornlämningsrekvisiten. Det kan till exempel gälla äldre vägbankar som fortfarande är i bruk eller gränsrösen som ligger i övergivna gränser, men som är av oansenlig karaktär och oklar ålder. Relativt få lämningar efter utmarksbruk påträffades, trots omfattningen av de skogsområden som berörts.

Dessa utgörs av tre kolbottnar, varav en med intilliggande husgrund efter kolarkoja, och ett par små husbehovstäckter av sten. Även dessa har klassats som övriga kulturhistoriska lämningar. Bedömningen av status hos denna typ av objekt är inte alltid självklar. Ambitionen har varit att klargöra grunderna för bedömning i objektsbeskrivningarna, för att möjliggöra en värdering av klassningen.

Flera våtmarker finns inom området. Två av dessa har redan nu tagits upp som utredningsobjekt, eftersom fornlämningsbilden eller tidigare påträffade fynd motiverar vidare utredning. Det finns dock även våtmarker inom de områden där stenåldersbosättning kan förekomma, men ännu inte belagts. Om fynd påträffas inom boplatslägena, bör åtgärder vidtas för att våtmarkernas kunskapspotential ska tas tillvara även här.

Slutligen har tillägg gjorts till flera av de tidigare registrerade lämningarna inom korridoren, antingen i form av ändrad status, ändrad markering på karta eller kompletterande beskrivning.

Antikvarisk status	Lämningstyp	Tidigare registrerade	Nypåträffade
Fornlämningar	Grav/gravfält	22	4
	Hållristning	8	13
	Hägnad	4	7
	Boplat	9	-
	By-/gårdstomt	5	-
	Lägenhetsbebyggelse	2	1
	Övrigt	6	3
	TOTALT	56	28
Övriga kulturhistoriska lämningar		10	30
Bevakningsobjekt		7	5
Undersökt och borttagen		8	
Övrigt		4	2
Möjliga fornlämningar	Utredningsobjekt, boplatslägen		105
Möjliga fornlämningar	Utredningsobjekt, övrigt		17
TOTALT		85	187

Tabell 1. Sammanfattning av utredningsresultatet i tabellform. "Tidigare registrerade" avser tidigare registrerade fornlämningslokaler, inte enskilda fornlämningar. Tillägg eller ändringar har gjorts för 29 av dessa.

Inledning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län den 2014-06-26 (dnr 431-4802-14) genomfört en arkeologisk utredning, etapp 1, inför planerad byggnation av järnväg, den så kallade Ostlänken. Utredningsområdet är totalt ca 10 km² stort (figur 1), varav huvuddelen, ca 8,7 km² (870 ha) återfinns i en 0,7–1,2 km bred korridor mellan Göta kanal och Borgs kyrka. Därtill kommer mindre partier vid Skälv, söder om Norrköpings stad, vid Marieborg i stadens utkant, liksom vid Lodbby och öster om Åby.

Fältarbetet utfördes under september–oktober 2014 av författarna, tillsammans med Ellinor Sabel och Örjan Hermodsson. Kompletterande studier av arkiv och äldre kartmaterial har utförts av Mattias Johansson.

Syfte

I enlighet med Länsstyrelsens förfrågningsunderlag och kravspecifikation har det övergripande syftet med utredningens etapp 1 varit att fastställa om fornlämningar berörs av den planerade exploateringen samt att så långt möjligt beskriva dessa. Resultatet ska utgöra ett fullgott underlag i den fortsatta besluts- och planeringsprocessen.

Målsättningen har också varit att lokalisera övriga kulturhistoriska lämningar, det vill säga lämningar som inte klassas som fornlämningar och därmed inte åtnjuter samma lagskydd som dem, men som ändå har ett visst kulturhistoriskt värde. Utredningen skulle också identifiera möjliga fornlämningar, det vill säga platser där lämningar kan misstänkas ligga dolda under mark. Dessa platser utgörs vanligen av terränglägen som kan innehålla boplatsslämningar, så kallade boplatslägen. Status hos sådana objekt kan endast klargöras genom markningrepp i form av söschakt eller provgropar, vilket ofta sker inom ramen för en andra utredningsetapp.

Metod och genomförande

Kart- och arkivstudier

Utredningen inleddes med kart- och arkivstudier för att skapa ett kunskapsunderlag gällande fornlämningsbild och landskapsförhållanden i området. Syftet har också varit att få indikationer på förekomsten av forn- och kulturlämningar och att klarlägga åldern på lämningar från historisk tid. Följande underlagsmaterial har använts:

- Historiska kartor som äldre ekonomiska kartor, häradskartan och äldre lantmäteriakter har inhämtats digitalt från Riksarkivet (RAK), Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS) och Lantmäterimyndighetens arkiv (LMA) via Lantmäteriverket karttjänst. Kartorna har rektifierats vid behov.
- Geologiska kartor och strandlinjekartor har inhämtats digitalt från Sveriges Geologiska Undersökning (SGU).
- Höjddata i form av Lidar/LAS-data, vilka erhållits från Trafikverket och bearbetats på KM.
- Fornminnesregistret FMIS.
- SHMM:s lösfyndsregister (översiktligt).
- SOFI ortnamnsregister.
- För äldre undersökningar har primärt Ostlänken-GIS utnyttjats, d.v.s den databas som sammanställts i samarbete med Uppsala universitet inför den kommande järnvägsutbyggnaden. Detta har i en del fall fått kompletteras med skriftliga rapporter och arkivmaterial från ATA (Antikvarisk-Topografisk Arkivet).
- Kyrkoarkiv har kontrollerats där detta varit nödvändigt för att klarlägga datering, och därmed fornlämningsstatus, av äldre bebyggelseenheter som torp. I de fall bebyggelsen kunnat lokaliseras i det äldre kartmaterialet har andra skriftliga källor inte eftersökts. Kyrkböckerna har heller inte följts uttömmande längre bakåt i tiden än till ca 1830-1850, då detta inte varit nödvändigt för att klarlägga fornlämningsstatus. Materialet har tillhandahållits av de digitala arkivtjänsterna SVAR och Arkiv Digital.

Inventering

Med ovanstående som underlag genomfördes fältinventering, varvid terrängen genomgicks i den takt som angetts i Länsstyrelsens förfrågningsunderlag (13 ha/dag). Fältarbetet utfördes under september–oktober under goda-medelgoda besiktningsförhållanden. I vissa mindre partier, igenväxande hyggen, täta granplanteringar etc. rädde sämre förhållanden.

- Fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar och boplatslägen har lokaliserats och dokumenterats.
- Tidigare registrerade lämningar har besiktigats och reviderats avseende beskrivningar och/eller utbredningar om större avvikelser gentemot registreringen i FMIS konstaterats.

- Terränglägen där boplatsslämningar misstänks finnas dolda under mark har markerats och beskrivits inför eventuell vidare hantering inom ramen för en andra utredningsetapp. Detta gäller även misstänkta fornlämningar vars status inte kan bedömas okulärt.

- Fältarbetet har också inkluderat en specialiserad hållristningsinventering inom relevanta områden. Denna har utförts av Botark (bilaga 3).

- Besiktning av åkermark i syfte att lokalisera fynd eller upplöjda anläggningar har endast utförts i begränsad omfattning där detta varit möjligt.

- Ett fåtal fynd påträffades vid inventeringen. Fynden var inte av en sådan karaktär att det bedömdes nödvändigt att samla in och rengöra dem inför bedömning, varför de inte har tillvaratagits.

Bearbetning och dokumentation

Dokumentationen har skett genom beskrivning och genom fotografering och inmätning med GPS. Materialet har bearbetats i ArcMap 10.1.

Bakgrund

Naturgeografiska förutsättningar

Landskapets geologiska grundformer utgörs av en serie skarpa förkastningar och mellanliggande sprickbildningar i berggrunden. Utredningsområdet löper i sydväst-nordöstlig riktning mellan två dominerande förkastningar – Kolmårdsbranten som bildar en markant gräns i norr, och Slätbaksförkastningen längs Göta kanal i söder. Mellan dessa löper en serie sprickbildningar i öst-västlig eller nordväst-sydöstlig riktning. Dessa har eroderat och fyllts ut, men bildar fortfarande grunden för dagens sprickdalslandskap och dess varierande topografi med omväxlande höglänta skogspartier och mellanliggande dalstråk.

I den norra delen av utredningsområdet, i Bråbygden mellan Kolmårdsbranten och Motala ström, dominerar flacka, storlinjerade och ofta uppodlade lerjordar, 5–25 meter över havet (m ö.h.) Söder om strömmen vidtar ett mer varierat odlingslandskap med odlade, leriga eller siltiga sedimentjordar,

Figur 2. Utsikt från en bergsklack i Lövsstad storskog mot dalgången vid Leverstad. Foto av Britta Kihlstedt.

nu på något högre nivåer och brutna av större och mindre skogklädda moränimpediment, ofta med berg i dagen (figur 3). De låglänta delarna av dalgångarna har tidigare utgjort våtmarker och flacka sjöar, vilket gav det historiska landskapet en annan prägel än idag. Till de mer omfattande våtmarksområdena hör Herrebokärret sydöst om Borgs kyrka och Resebromosse öster om Lövsstadsjön. Via Herrebokärret har tidigare en farled nått in i de inre delarna av landskapet.

Söder om Lövsstad slott och norr om Göta kanal passerar utredningskorridoren två större skogsområden, Lövsstad storskog och Norsskogen. Detta är höglänta bergs- och moränmarker där bergen når upp mot 80 m ö.h (figur 2). I svackor finns sanka partier och mindre våtmarker. Jordarterna domineras av sandiga moräner med varierande grad av blockighet. I Norsskogens södra del finns också sandiga områden med isälvsavlagringar och svallsediment. Mindre sådana partier finns också längre norrut vid Melby och Resebro-Leverstad. Dessa grusiga/sandiga lager har dock ofta utnyttjats för täkter, och bara begränsade områden är idag orörda. Mellan Lövsstad storskog och Norsskogen ligger dalgången väster om Landsjö, ett öppet, ställvis småkuperat odlingslandskap med leriga/siltiga jordar och morän i höjdstråken. Dalgångens lägre delar ligger ca 40 m ö.h.

Äldre undersökningar och inventeringar

Förstagångsinventeringen skedde 1947 inför upprättandet ekonomiska kartan. 1979 gjordes en revideringsinventering. Inventeringarna resulterade i en mängd varierade lämningar allt från enstaka stenåldersboplatser, hållristningslokaler från bronsålder och gravar och gravfält huvudsakligen tillhöriga järnålder, till bytomter med medeltida rötter och mer sentida lämningar som exempelvis färdvägar och husgrunder.

Inom de utredningsområden som är aktuella har ett flertal arkeologiska insatser i form av utredningar, förundersökningar och slutundersökningar gjorts sedan tidigare. En stor del av dessa utfördes under 1980- och 1990-talen i samband med nybyggnationen av E4. Här har området kring Borg och Klinga en särställning. I flera fall är det svårt att säkert bedöma dessa undersökningars utbredning, FMIS-markering och undersökningarnas planer överensstämmer inte alltid. Det är också ibland oklart om fornlämningarna är helt undersökta och borttagna eller inte. I några fall, som vid Borg 281:1 och 279:1, framstår risken som stor att delar kvarligger, trots att de i FMIS markerats som undersökta och borttagna. Denna problematik bör uppmärksammas vid fortsatt antikvarisk hantering av lämningarna.

I övrigt har områden sydöst om Åby och vid Skälv också varit föremål för antikvariska insatser i samband med detaljplanering av mark i Norrköpings kommun. Längre åt söder är det också

Figur 3. Det öppna kulturlandskapet vid Skälv söder om Norrköping. På impedimentet centralt i bild ligger Eneby gamla tomt, Borg 206:1. Foto från söder av Henrik Runeson.

undersökningar för E4 som dominerar, även om de här varit i mindre skala än kring Borg och Klinga. Två mer storskaliga arkeologiska utredningar sydöst om Åby har berört mindre delar av det nu aktuella utredningsområdet (Nilsson 2004 och Svarvar 2009).

Stenålder

Yttersta få stenåldersboplatser är kända inom utredningsområdet, men enstaka lämningar från denna period har ändå undersökts inför byggnationen av E4. Väster om Leverstad har den senmesolitiska boplatzen Borg 197:1 undersökts och här påträffades ett 100-tal bitar slagen kvarts på en nivå av ca 40 m ö.h (Lindgren 1993). Ca 600 m söder om Borg 197:1, vid Grönhult-Leverstad (Borg 278:1), gjordes ytterligare en undersökning för E4 år 1988. Här framkom enstaka fynd av stenålderskaraktär, bland annat en knacksten och slagen kvarts (Lindgren & Hedman 1994). Slagen kvarts har också påträffats vid utredning nära Leverstad (Norrköping 355) (Lindberg 2012). Platsen har nyligen undersökts och visade sig bland annat innehålla en relativt fyndrik, kvartsförande, senmesolitisk lokal (Pettersson 2015).

Vid undersökningarna i området nära Borgs kyrka påträffades enstaka föremål från stenålder: en slipad tjockackig yxa av diabas som dateras till mellaneneolitikum och en del av en flintskära från en brunn med datering till senneolitikum-äldsta bronsålder (Borna-Ahlqvist & Larsson 1994).

Bronsålder

Bronsåldern syns allmänt tydligt i området i form av hällristningslokaler kring Skälv och Borg. I samband med större undersökningar vid Borg och Klinga har också boplatsslämningar och gravar påträffats. Vid Klinga framkom urnebrandgravar från både äldre och yngre bronsålder samt ett ”dödshus” vilket troligen haft en datering till yngre bronsålder (Stålbom 1994). Nära denna plats undersöktes boplatsslämningar tillhöriga två kronologiska faser, varav den äldsta tillhörde yngre bronsålder (Skjöldebrand 1996). Ytterligare en undersökning med bronsåldersdateringar har gjorts i området kring Klinga, på boplatsten Borg 169:2 (Stålbom & Luthander 1991).

Järnålder

På flera platser har boplatsslämningar och gravar från äldre järnålder grävts ut, ofta inom fornlämningar med stort tidsdjup. År 1988-89 gjordes förundersökningar vid boplatsten Kvillinge 133:1. I ett schakt framkom under ett lager av 18–1900-talsföremål, en härd vilken daterades till ca 390 e. Kr (Beronius Jörpeland 1990). Vid Eneby bytomt (Borg 206:1) påträffades bl.a. en härd tillhörig äldre järnålder (Lindgren-Hertz 1993). Kring Borg kyrka grävdes boplatsslämningar av varierande ålder ut i samband med

Figur 4. Klingagravfältet, Borg 214:1, ett av flera järnåldersgravfält mellan Borg och Klinga. Detta är dock inte undersökt. Foto från väster av Henrik Runeson.

byggnationen av nya E4. Huvuddelen av lämningarna kunde dateras till äldre järnålder, särskilt kring seklen runt Kristi födelse. Bland annat framkom en smidesgrop från denna period (Borna-Ahlkvist & Larsson 1994). Gravfältet vid Klinga (Borg 210:1) visade sig ha en kronologisk spännvidd från äldre bronsålder till äldre järnålder. De flesta fynden härrörde från romersk järnålder. Bland dessa märktes bland annat krumknivar, ögonfibulor, en skära och en sköldbuckla. Förutom gravar påträffades också boplatsslämningar från äldre bronsålder och yngre järnålder (Stålbom 1994). Sydväst om gravfältet undersöktes ytterligare en boplat, som till stora delar daterades till äldre järnålder (Skjöldebrand 1996). År 2003 utfördes en arkeologisk utredning etapp 2 och en mindre förundersökning inom kvarteret Grepen i området kring Klinga trafikplats. Här påträffades boplatsslämningar i form härdar, stolphål och kulturlager. Fynd av keramik och slagg tydde på en datering till järnålder (Westerlund 2003). 2010-2011 gjordes två arkeologiska utredningar i närområdet till Grepen. I åkermarken sydväst om Skärblackavägen påträffades två boplatser: Norrköping 369 och 370. De uppvisade kulturlager, härdar, stolphål, skärvstenspackningar och gropar. Den ena av dessa, Norrköping 369, tolkades som möjlig verkstadsplats, den andra boplatsten, Norrköping 370, är mer sönderplöjd (Karlenby & Ramström 2011). Vid utredningar söder om Klinga noterades ett stensträngssystem (Skjöldebrand 1995) och boplatsslämningar, Norrköping 355 (Lindberg 2012). Under sommaren 2014 förundersöktes platsen som visade sig innehålla boplatsslämningar både från järnålder och stenålder (senmesolitikum), liksom en stensättning, en stensträng och odlingsytor (Pettersson 2015).

Några av undersökningarna har också omfattat spår från yngre järnålder. I anslutning till en korsning vid ett järnvägsspår undersöktes 1975 gravfältet Kvillinge 68:1 (rapport benämnd RAÅ 12a), som innehöll nio stensättningar med ett relativt rikligt fyndmaterial daterat till 800–900 talet e. Kr (Nilsson 1981). Vid Eneby bytomt (Borg 206:1) i området kring Skälv har det vid provschaktningar framkommit kulturlager och anläggningar. Kulturlagret kunde dateras till vikingatid/tidig medeltid (Hedvall 1991). Det finns också spår efter den yngre järnåldern i området kring Borg och Klinga. Nära Borgs kyrka påträffades exempelvis s.k. vendisk keramik (Borna-Ahlkvist & Larsson 1994) och vid undersökningen av Borg 210:1 framkom vendeltida stensättningar och vad som tolkades som en vikingatida jordkoja (Stålbom 1994). En datering av en härd vid det närbelägna Grönhult-Leverstad gav vendel-vikingatid (Lindgren & Hedman 1994).

Medeltid och efterreformatorisk tid

Sporadiska medeltida dateringar har erhållits från enstaka anläggningar i samband med undersökningar i utredningsområdet. Vid Grönhult-Leverstad framkom en ränna vilken daterades till senmedeltid, anläggningen tolkades som en parcellgräns (Lindgren & Hedman 1994) och vid den närbelägna Leverstadsundersökningen daterades två härdar till 1400–1600-tal (Lindgren 1993).

Delar av Borg 169:1, som består av syllstenskonstruktioner till husgrunder, ingick också i undersökningen vid Boklund. Här framkom fynd av 16–800-talskaraktär. Lämningarna tolkades som ekonomibyggnader (Stålbom & Luthander 1994). År 1990 undersöktes grunden till en backstuga i samband med ombyggnad av en väg. Backstugan finns markerad på en geometrisk avmätning över Klinga från år 1699. Vid undersökningen framkom fynd som hör till 1700- och 1800-talen (Elfstrand 1999). I Lövstad storskog undersöktes 1984 fyra mindre lokaler. Det rörde sig om flera tidigare oregistrerade möjliga fornlämningar: en färdväg, möjliga stensättningar och en stenrad. Inga fynd påträffades i de tre undersökta stensättningsliknande lämningarna. Möjligen var de rester efter gränsrösen. Ett schakt drogs genom den oregistrerade vägbanken, som kan härröra från den äldsta Stockholmsvägen. Stenraden undersöktes men kunde inte tolkas närmare (Clareus 1984). Dessutom genomfördes inom Lövstad storskog en undersökning av ett röjningsröseområde (Kimstad 140:1). På platsen syntes 19 röjningsrösen varav 4 grävdes ut. De överlagrade ett lager med bl.a. tegel och porslin vilket visade att rösena inte var äldre än 1700-tal (Clareus 1984). Längst i söder gjordes 2004 schaktningar genom större områden vid anläggandet av ny elkabel. Bl.a. passerades platsen för ett torp (Kimstad 250:1). Inget av antikvariskt intresse framkom dock i schakten (Björkhager 2003).

Värdefulla kulturmiljöer i MKB

Ostlänkens järnvägsutredning inkluderade en kulturmiljöanalys som underlagsmaterial för Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) vilken utfördes av Arkeologikonsult (Kulturmiljöanalys, Arkeologikonsult 2005:2021). Rapporten ger ett brett kulturhistoriskt underlag för området och utpekar också ett antal värdefulla kulturmiljöer längs de olika alternativa dragningsarna av järnvägskorridoren. Det nu aktuella utredningsområdet berör i varierande grad tio av dessa (figur 5). De presenteras här kort med särskilt fokus på platser eller företeelser med relevans för den aktuella utredningskorridoren.

Nr 2. Malmölandet. Ett storlinjerat slättlandskap med herrgårdsmiljöer. Området kring Björnsnäs herrgård, med Ekeby gamla tomt och en forntida vägmiljö, omnämns som särskilt skyddsvärda. Utredningskorridoren löper omedelbart väster om dessa lämningar.

Nr 4. Loddby. Ortens identitet som bruksort och dess koppling till järnvägen poängteras. Bruksmiljön vid Loddby säteri och tegelbrukslämningar på Björnvikens ägor nämns som exempel herrgårdarnas mångfacetterade ekonomi och en tidig industriell tradition. Tegelbrukslämningarna, vilka bedöms som skyddsvärda, berörs delvis av utredningsområdet.

Nr 5. Norra ytterstaden. Området exemplifierar den expanderande staden och speglar 1900-talets flerkärniga stadsutveckling. Herrgården Marieborg omnämns, vilken ligger i utredningsområdets gräns. I övrigt berörs endast en mindre del av miljön.

7. Motala ström. Vattenvägens betydelse för de kommunikations- och industrihistoriska sambanden mellan landskapets inre delar och utloppet mot Östersjön lyfts fram, liksom det medeltida Ringstadholms borgruin, som uttrycker för centralplatsens historiska utveckling. I den östra delen av området finns ett av landets mest omfattande hållristningsområde från bronsålder. Det aktuella utredningsområdet tangerar detta område.

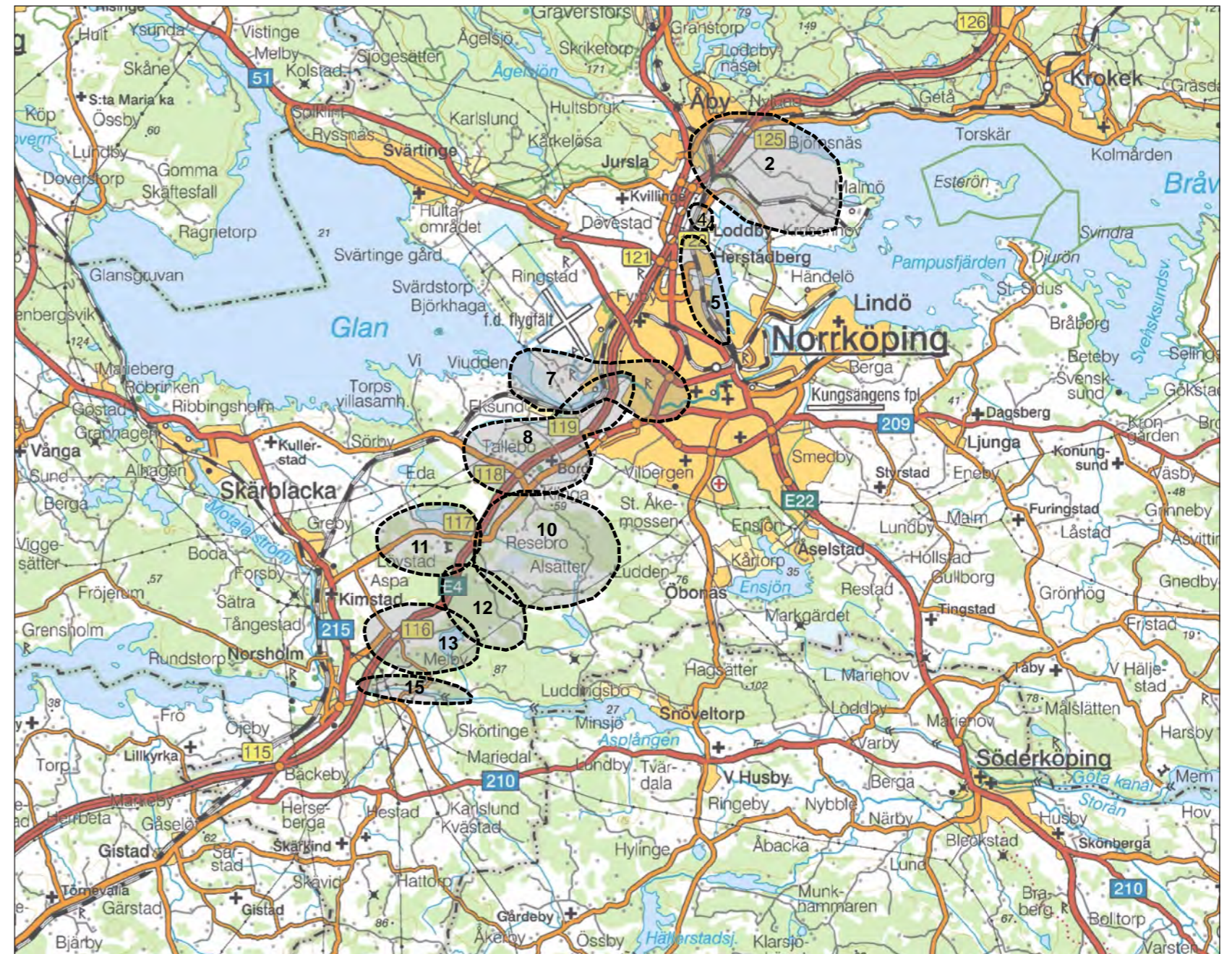
8. Jordbrukslandskapet söder om Motala ström. Långa siktlinjer åskådliggör samband mellan gårdar, vägar och alléer, trots de storskaliga trafiksystemens påverkan. Det forna Herrebrokärrrets betydelse för bebyggelsens och vägnätets lokalisering lyfts fram. Komplexa miljöer med avhytta bytomter och fornlämningar, speglar landskapsutnyttjandets tidsdjup, liksom de arkeologiska undersökningarna kring Borg och Klinga som visar de dolda fornlämningarnas höga kunskapsvärde. Bebyggelsemiljön kring Borgs kyrka med bland annat de sällsynta kyrkstallarna och gamla landsvägen, lyfts fram. Så även Löts gamla kyrkby, som ligger strax utanför utredningsområdet. Utredningsområdet löper genom centrala delar av området.

10. Resebromosse–Alsätterdalgången. Exemplifierar det förindustriella odlingslandskapets terrängbundna markslagsfördelning och bebyggelselägen. Runt mossen finns fornlämningar och fornfynd som bär stora kunskaps- och upplevelsevärden. Områdets västligaste del berörs av utredningen.

11. Lövstad. Kimstadslätten, med visuellt framträdande anläggningar och den synliga kontakten mellan herrgårdar, äldre gårdar och bytomter, angränsande utmarksområden och slättlandskap beskrivs som värdefullt. Lövstad slott med stora arkitektur- och konsthistoriska värden speglar herrgårdskulturens innehåll och värderingar. Även Lövstad krog lyfts fram. Denna ingår i den aktuella utredningskorridoren som i övrigt huvudsakligen berör Lövstads utmarker.

12. Aspvedens sprickdalslandskap. Ett småbrutet utmarkslandskap med spridd torpbebyggelse åskådliggör kontraster mellan herrgårdslandskapet i slättbygden och det underlydande torp-/resurslandskapet (s. 54). Korridoren berör områdets västra del.

13. Landsjö. Exempel på en välbevarad herrgårdsmiljö/maktlandskap med stort tidsdjup. Säteri med intilliggande befäst, medeltida sätesgård, och en fornborg som kan ses som en möjlig föregångare. Avhytta byar med intilliggande gravfält antyder en lång bebyggelsekontinuitet. Rester efter en äldre landsväg och torp kompletterar den funktionella helheten (s. 55). Själva

Figur 5. Kulturmiljöanalysen för MKB:n utpekade ett antal värdefulla kulturmiljöer längs den planerade järnvägens sträckning (Rapport från Arkeologikonsult 2005:2021). Här visas de som berörs av den nu aktuella utredningskorridoren.

herrgården ligger utanför utredningskorridoren, som skär rakt igenom det fornlämningsrika kulturlandskapet i dalgången väster därom samt berör utmarker i söder.

15. Göta kanal. Kanalmiljön utgör en sammanhållen historisk helhet med stora teknik- och samhällshistoriska värden. Kanalen utgör utredningsområdets södra gräns.

Resultat i korthet – kartor och tabeller

Sammantaget har 186 objekt markerats och beskrivits inom det utredda området. Detta inkluderar såväl tidigare ej registrerade fornlämningar/kulturhistoriska lämningar som lägen eller osäkra lämningar för vidare utredning. Samtliga nypåträffade objekt redovisas kortfattat nedan på kartor och i tabeller. Mer utförliga beskrivningar återfinns i bilaga 1.

Inom området finns också 84 lämningar av varierande karaktär och status som varit registrerade i FMIS sedan tidigare. För ett 15-tal av dessa har tillägg gjorts till den tidigare registreringen, antingen i form av ändrad status, ändrad markering på karta eller kompletterande beskrivning. Även dessa redovisas översiktligt på karta och i tabeller på följande sidor, med mer utförliga beskrivningar i bilaga 2.

Kartredovisning och använda begrepp

Samtliga lämningar redovisas på kartorna från norr till söder (figur 7–16). De nypåträffade lämningarna har för enkelhetens skull samlats i en nummerserie med KM-nr, medan de tidigare registrerade lämningarna fått behålla sina FMIS-nr. Redovisningen utgår från objektens olika antikvariska status. Med detta som utgångspunkt ges läsaren en möjlighet att snabbt få en uppfattning om i vilken mån vidare antikvariska åtgärder bedöms vara motiverade. Det är dock alltid länsstyrelsen som bedömer och fattar beslut om eventuella vidare åtgärder.

- Rött. Fornlämning. För att en lämning ska bedömas som fornlämning ska den ha tillkommit före år 1850, vara övergiven och vara ett resultat av forna tiders bruk. Hit hör till exempel förhistoriska gravar och boplatser, äldre bebyggelse eller åkermark, vägar etc. Fornlämningar skyddas av Kulturmiljölagen (KML) och får inte skadas eller tas bort utan länsstyrelsens tillstånd.

- Blått. Övrig kulturhistorisk lämning. Lämningar som inte utgör fornlämningar eftersom de är yngre än från 1850 eller på andra sätt inte uppfyller fornlämningsrekvisiten. De åtnjuter därmed inte samma lagskydd som fornlämningar, men kan ändå ha ett visst kulturhistoriskt värde. Exempel på övriga kulturhistoriska lämningar är de flesta gränsmärken, äldre vägbankar som fortfarande används, eller kolningslämningar som inte kan beläggas vara äldre än 1850. Med blått har även de lämningar markerats som i FMIS ges beteckningen ”Undersökt och borttagen” eller ”Uppgift om”, i de fall inga vidare antikvariska åtgärder bedöms vara motiverade för dessa. Det kan till exempel gälla äldre torp, där inga lämningar längre finns kvar.

- Svart skraffering. Möjlig fornlämning. Utgör större eller mindre områden som saknar synliga lämningar, men där fornlämningar kan finnas dolda under mark. I allmänhet rör det sig om boplatslägen, det vill säga terränglägen som bedöms lämpliga för förhistoriska boplatser. Om de innehåller fornlämningar eller inte kan endast klarläggas genom utredningsgrävning inom ramen för en andra utredningsetapp.

Även bebyggelselämningar där det är oklart om äldre lämningar finns bevarade har markerats på detta sätt. Hit hör till exempel platser för äldre torp som fortfarande är bebyggda, men som skulle övergå till att få fornlämningsstatus om de övergavs. Sådan objekt registreras inte i FMIS, men utredningsgrävning föreslås i den händelse de överges, om detta bedöms vara motiverat.

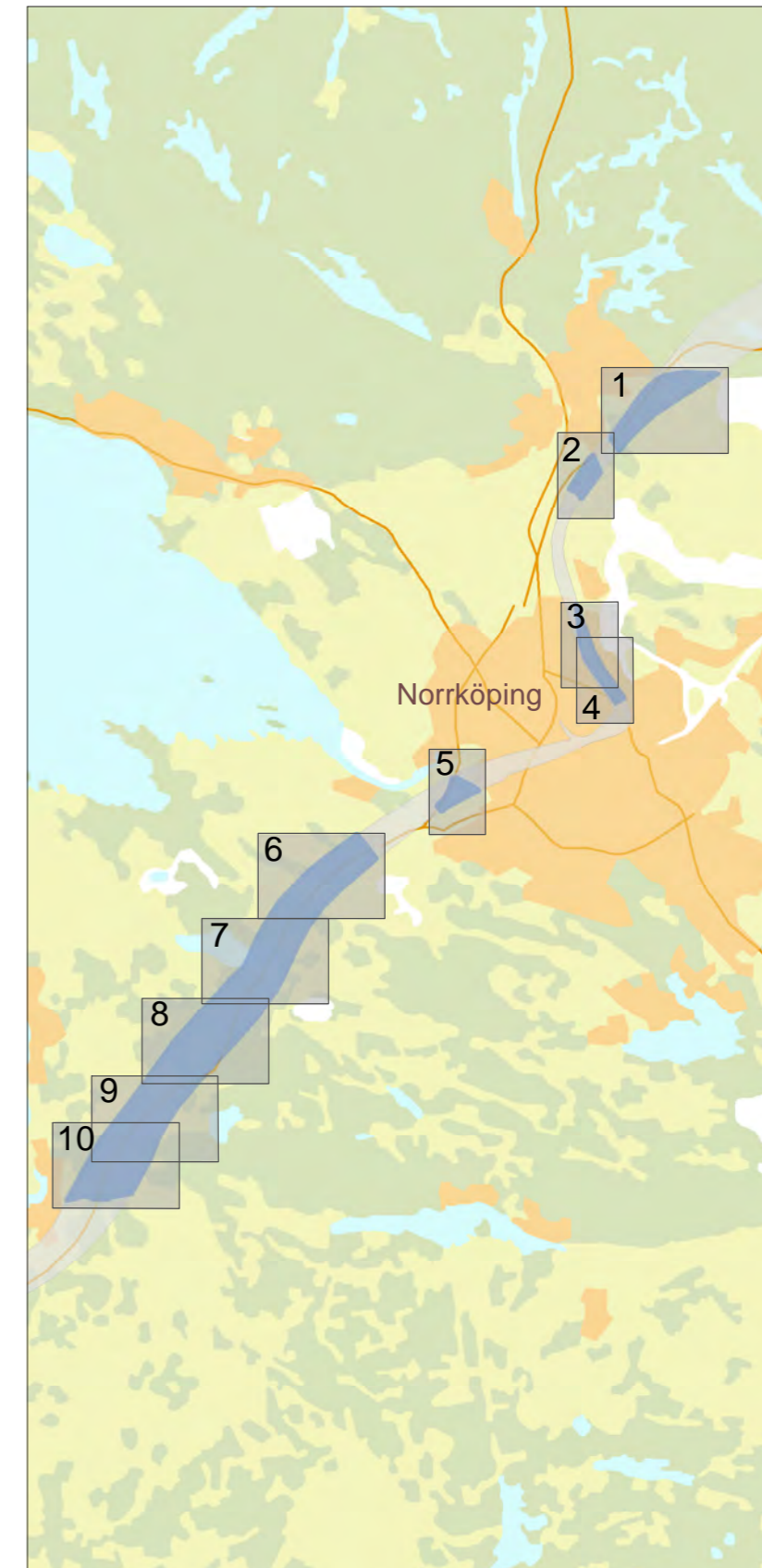
- Svart. Möjlig fornlämning. Det finns också ett mindre antal objekt som utgör osäkra fornlämningar där det är svårt att okulärt bestämma deras karaktär. Det rör sig till exempel om osäkra gravar. För dessa föreslås en registrering i FMIS som bevakningsobjekt, men en kontroll av status genom utredningsgrävning inom etapp 2.

- Gult. Ej kulturhistorisk lämning. Avser objekt som är registrerade i FMIS men som varken utgör fornlämning eller andra kulturhistoriska lämningar. Det kan till exempel röra sig om fornlämningsliknande naturbildningar.

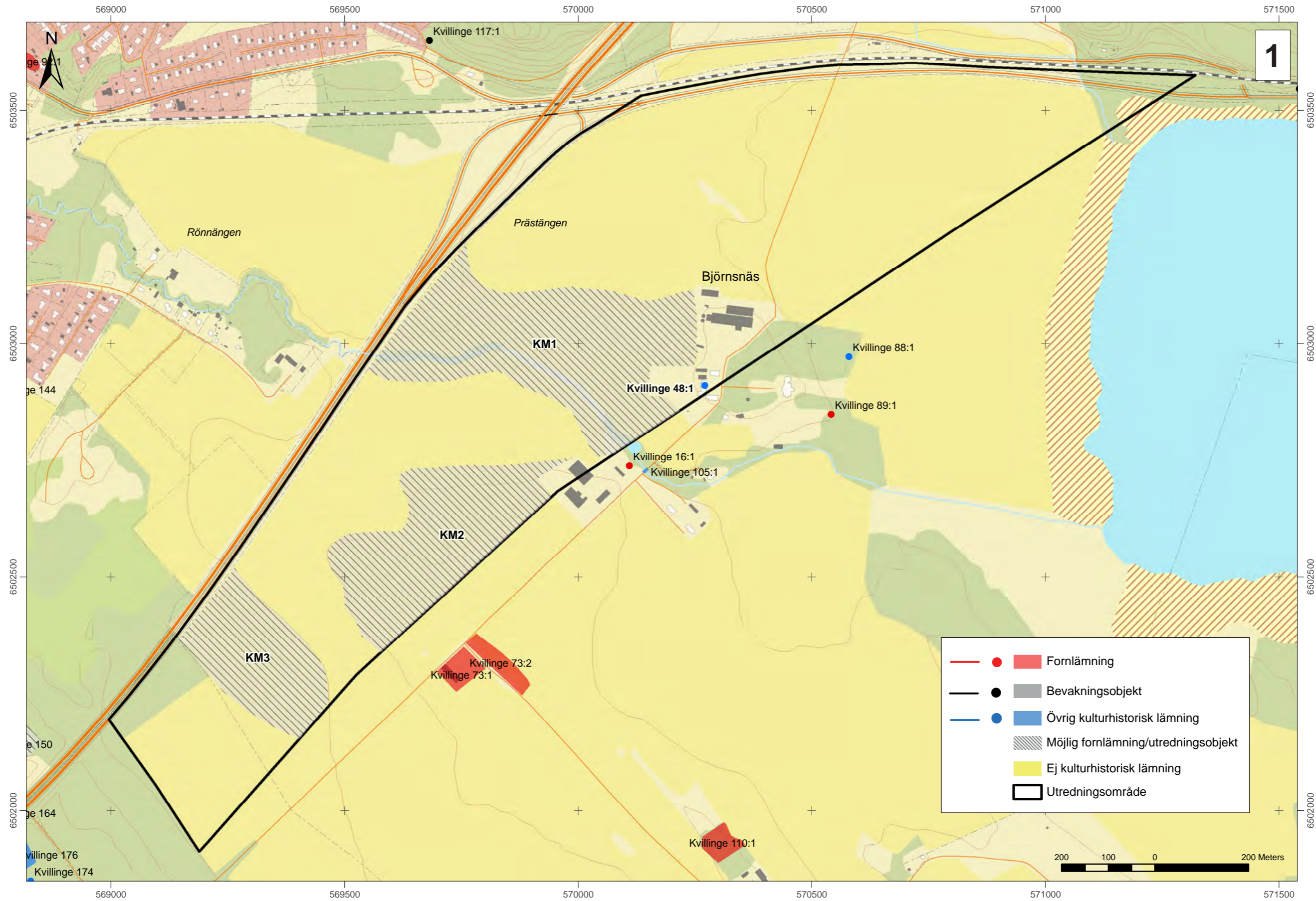
Slutligen en kommentar till de lämningar som tidigare undersökts arkeologiskt. De har ofta i FMIS beteckningen ”Övrig kulturhistorisk lämning” eller ”Undersökt och borttagen”, vilket betyder att de saknar kvarstående lagskydd. Det har dock ofta varit svårt att ur rapporterna avgöra huruvida lämningar kvarligger utanför de exploaterade områdena eller inte. Vi har bedömt att lagskydd bör kvarstå till dess att detta kontrollerats, varför vi föreslår fortsatt status som fornlämning. Om dessa lämningar berörs av exploatering bör en noggrannare kontroll av det äldre materialet göras innan vidare åtgärder beslutas.

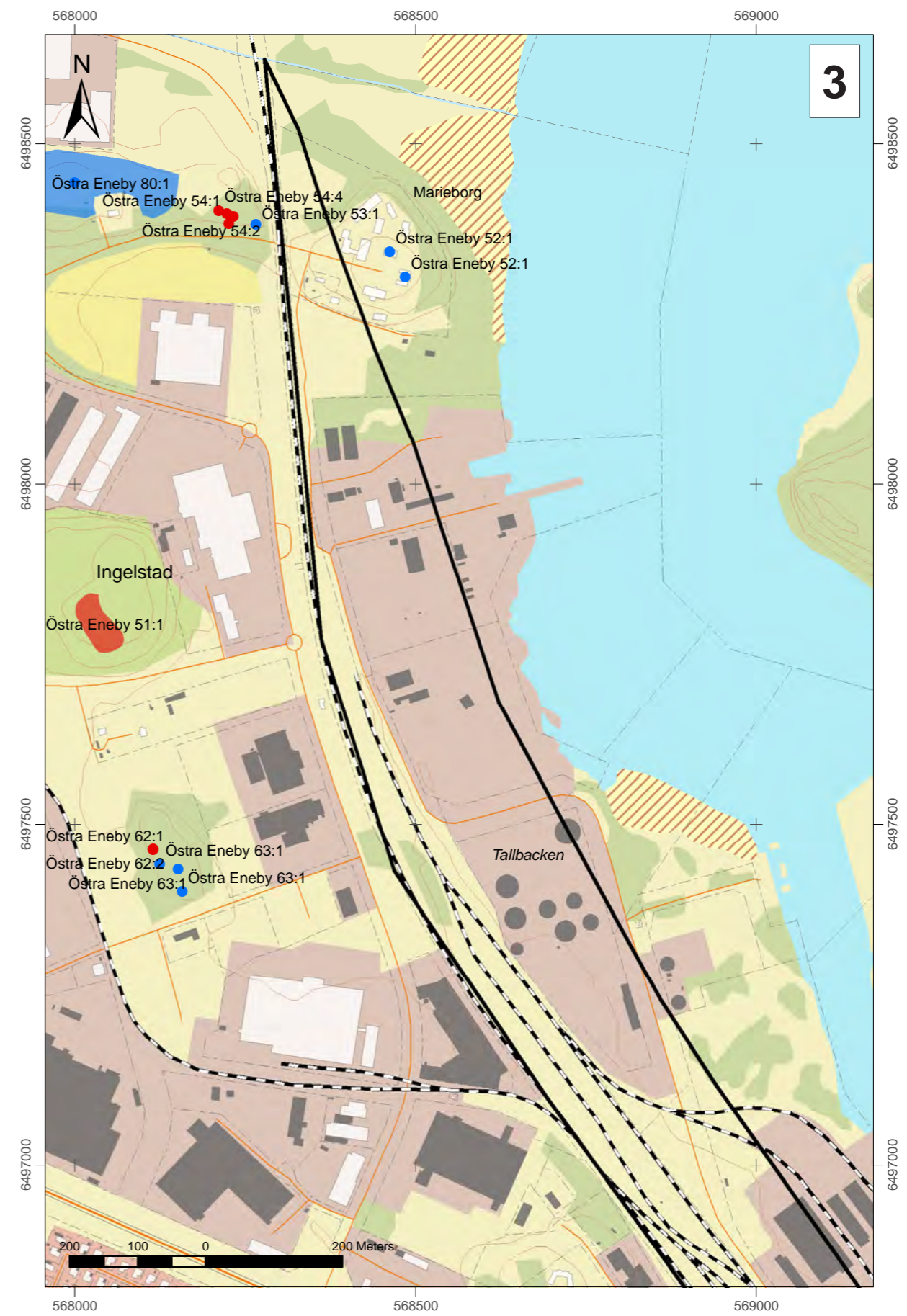
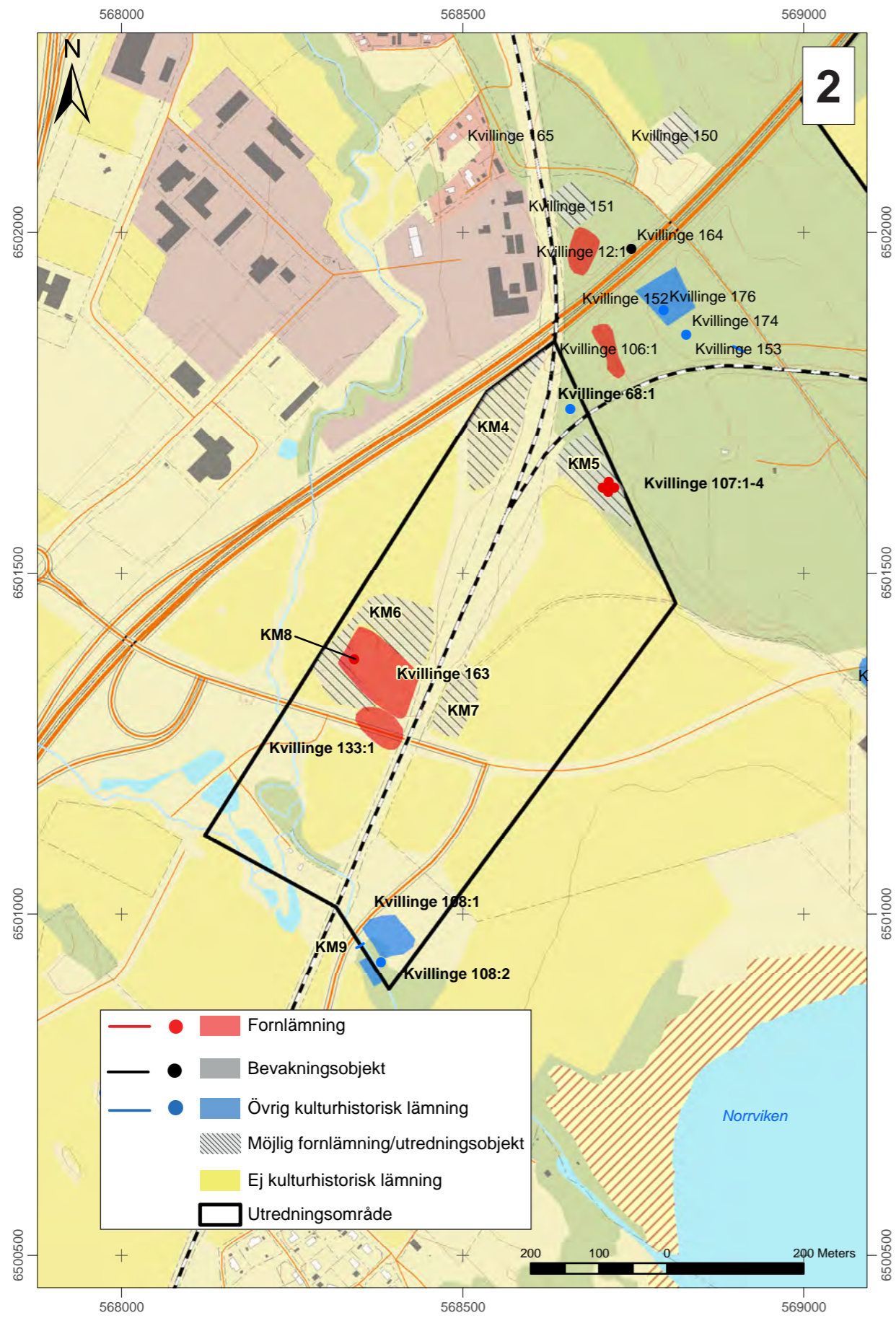
			Fornlämning
			Bevakningsobjekt
			Övrig kulturhistorisk lämning
			Möjlig fornlämning/utredningsobjekt
			Ej kulturhistorisk lämning
			Utredningsområde

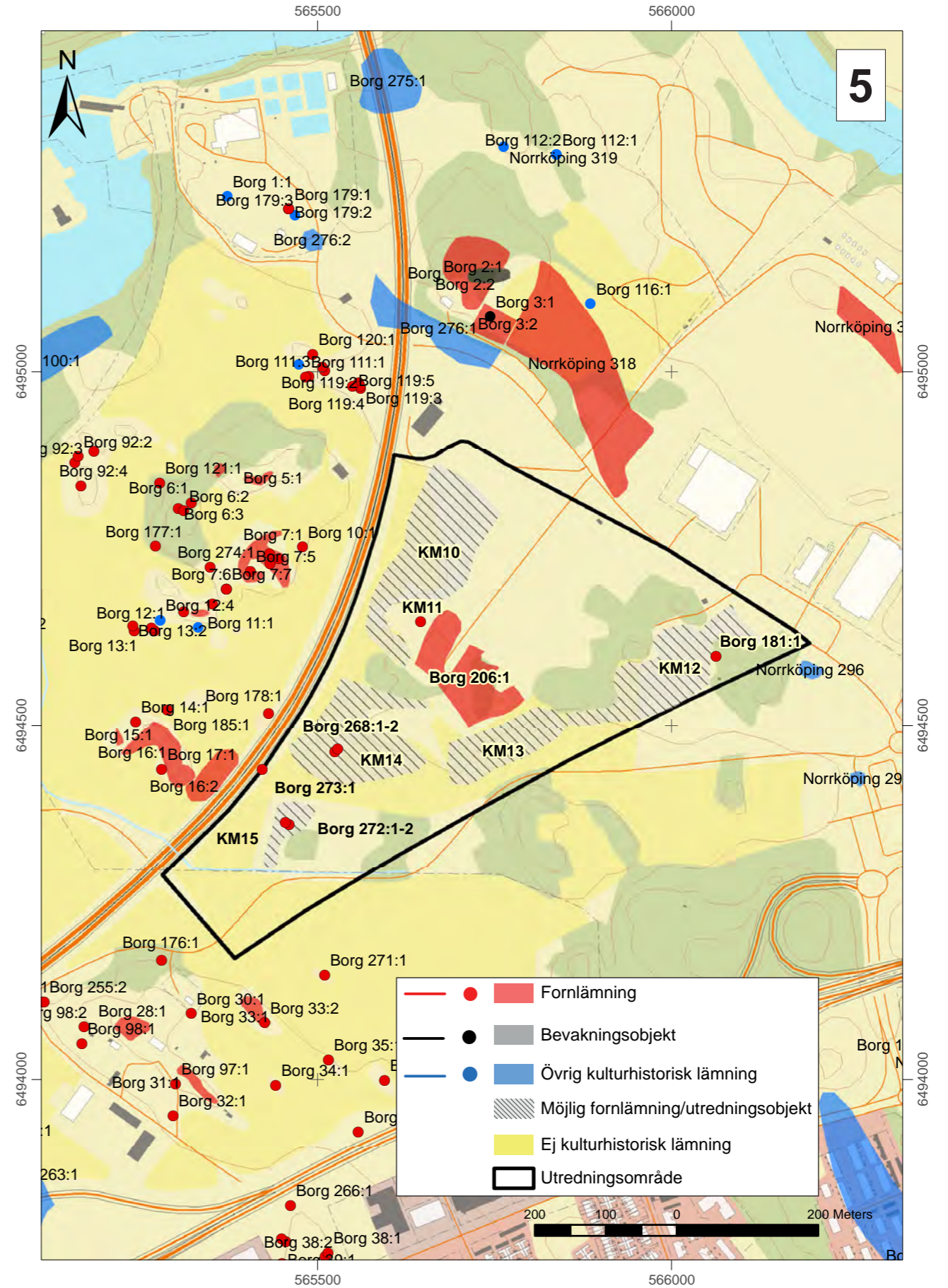
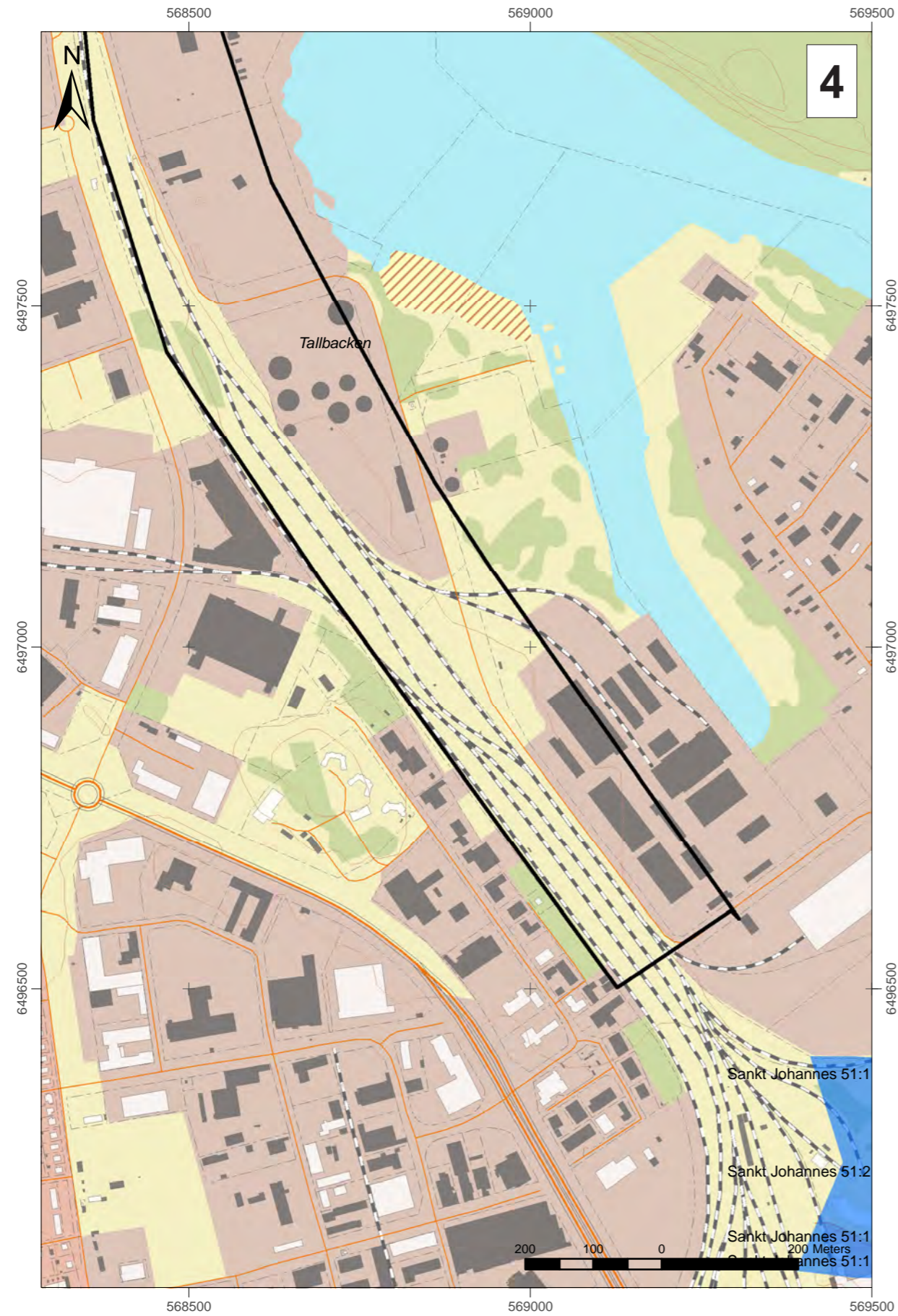
Figur 7–16. På sidorna 11–18 följer plankartorna 1–10. På planerna presenteras utredningsresultatet på utdrag ur fastighetskartan i skala 1:8 000. Teckenförklaringen ovan gäller samtliga planer.

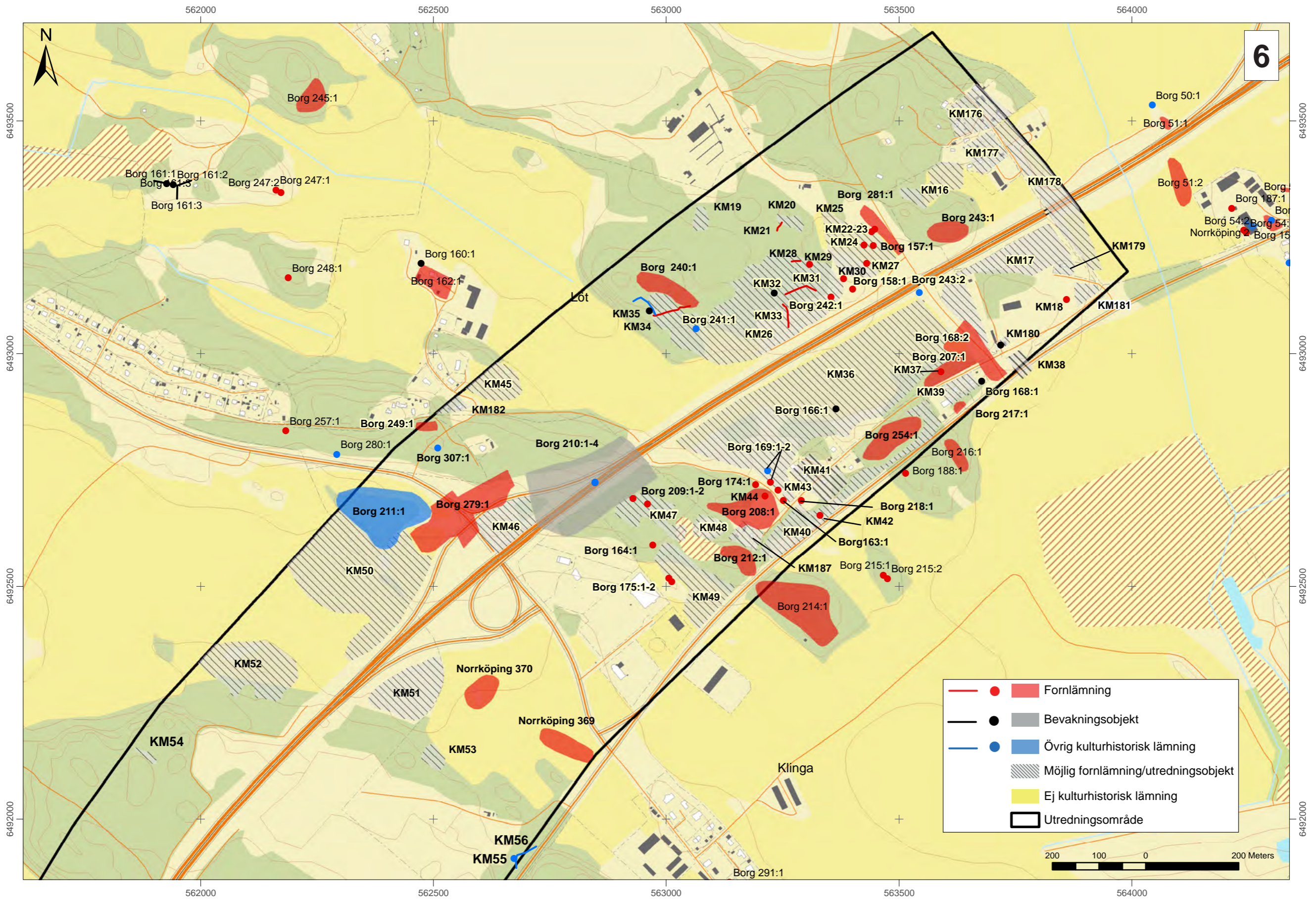

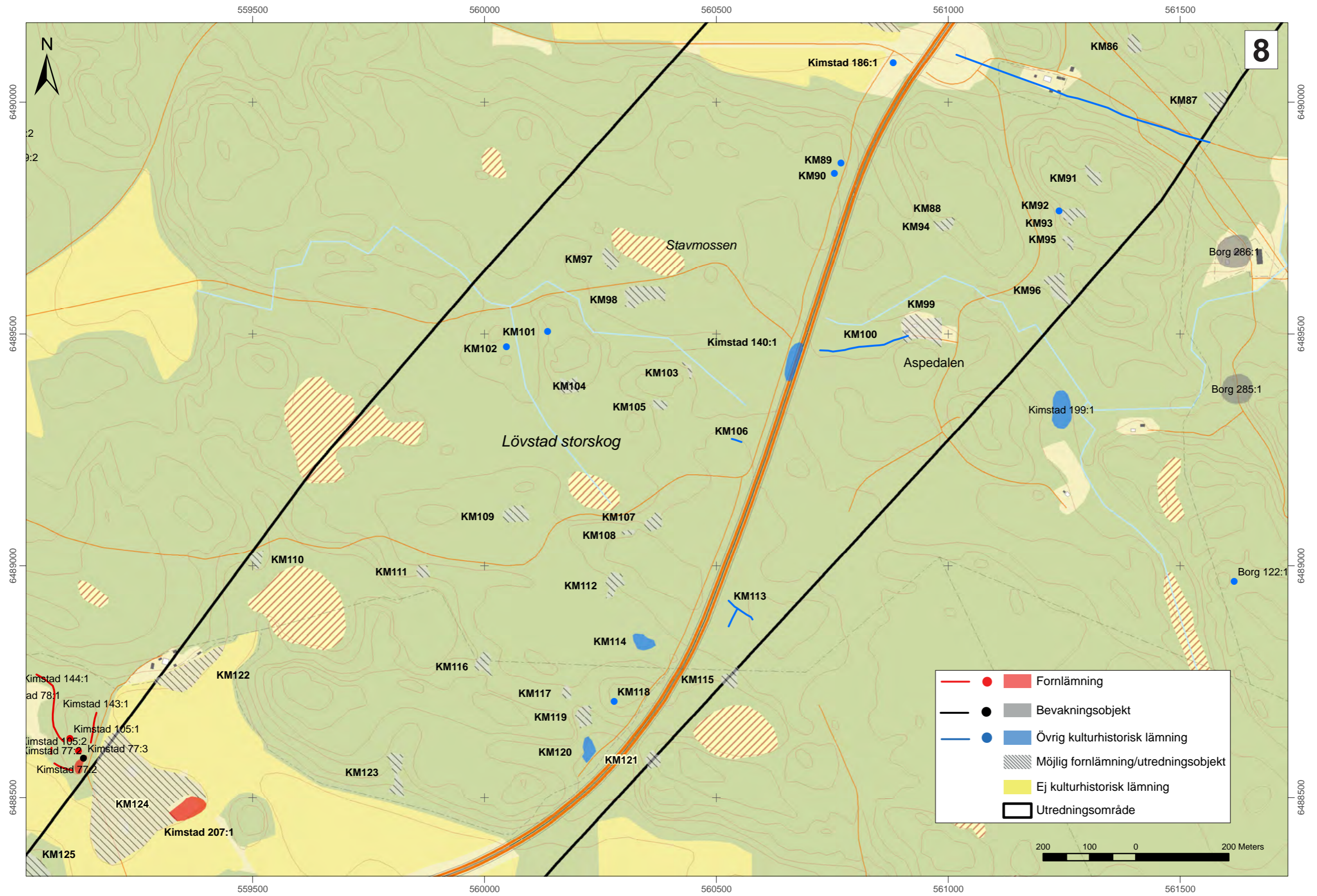
Figur 6. Översiktskarta med bladindelningen för planerna på sidan 11–18.

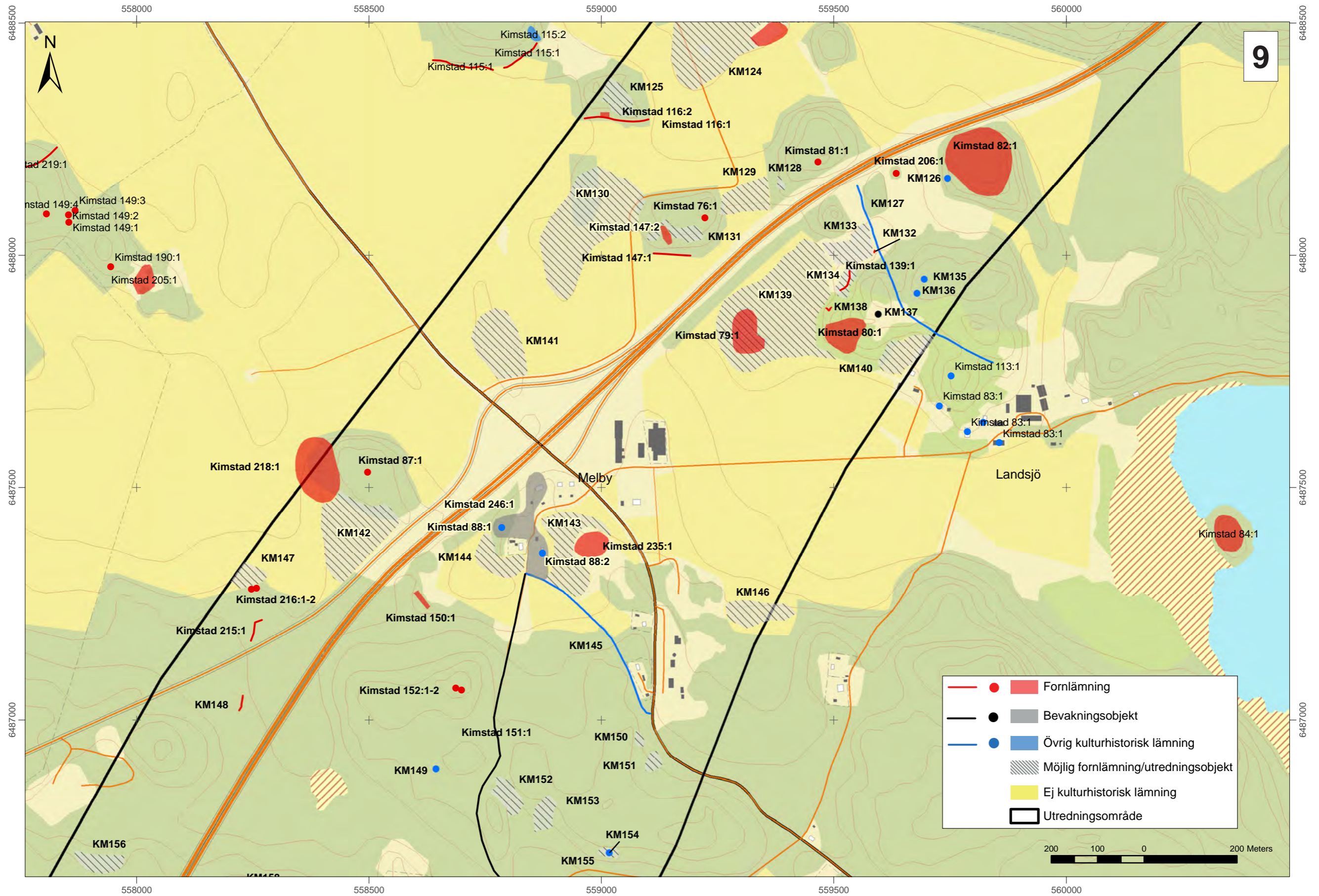

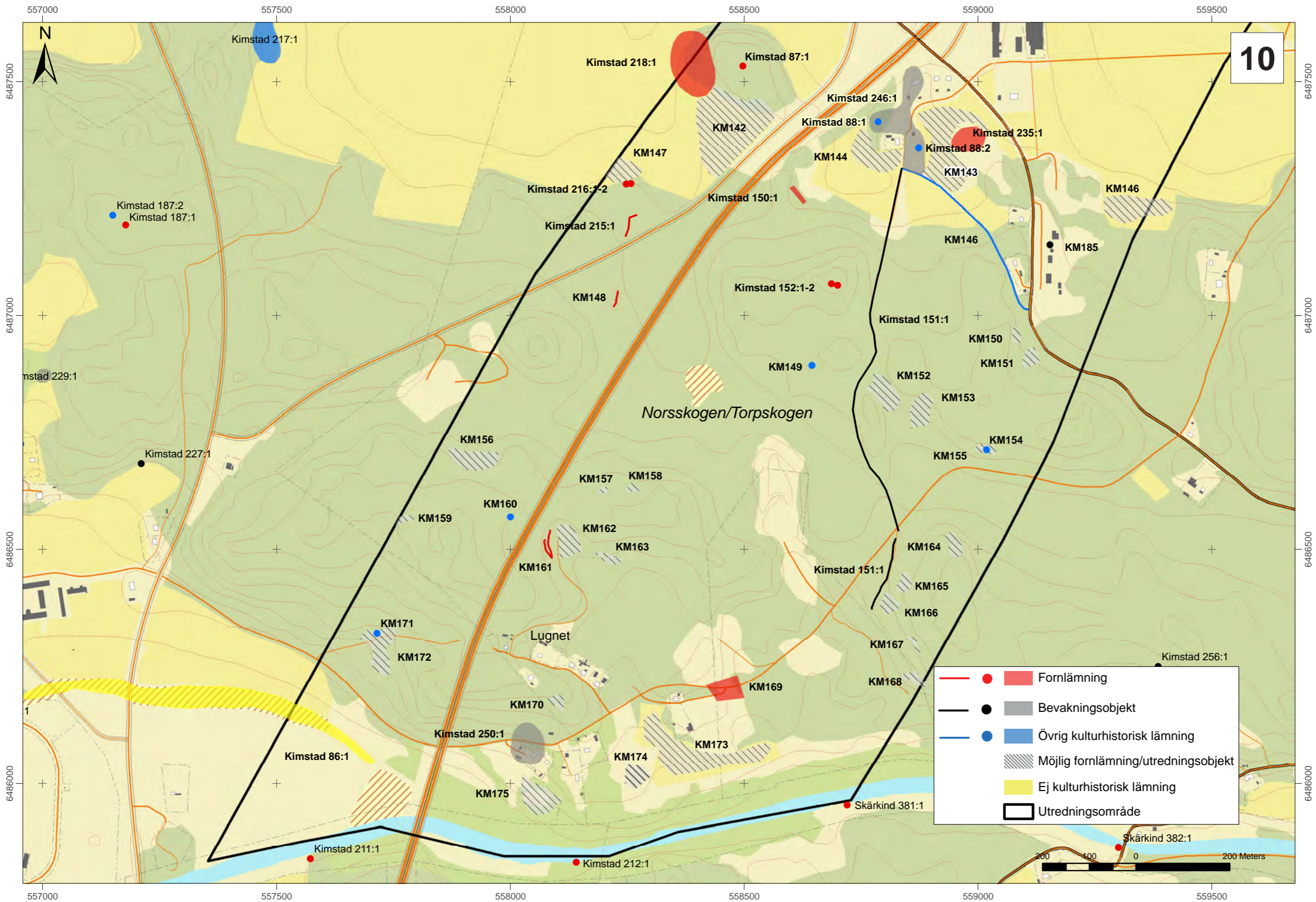

Tabell över lämningar registrerade i FMIS. Från norr.

FMIS nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag
Kvillinge 48:1	Byggnad, annan	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Kvillinge 68:1	Gravfält	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Kvillinge 107:1-4	Gravar	Fornlämning	Förundersökning
Kvillinge 163	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning
Kvillinge 133:1	Boplat	Fornlämning	Kompletterande förundersökning alt. slutundersökning
Kvillinge 108:1	Lägenhetsbebyggelse	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Kvillinge 108:2	Tegelindustri	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Borg 181:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 206:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning
Borg 268: 1-2	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 273:1	Hällristning	Förstörd	Ingen åtgärd
Borg 272:1-2	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 243:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Borg 281:1	Boplat	Fornlämning	Förundersökning
Borg 157:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 158:1	Lägenhetsbebyggelse	Fornlämning	Förundersökning
Borg 242:1	Hög	Fornlämning	Förundersökning
Borg 240:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Borg 241:1	Stensättning?	Osäker fornlämning/bevakas	Utredning etapp 2
Borg 243:2	Boplat	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Borg 168:2	Boplat	Fornlämning	Förundersökning
Borg 207:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Borg 168:1	Gravfält	Uppgift om	Ingen åtgärd
Borg 217:1	Hög	Fornlämning	Förundersökning
Borg 166:1	Färdväg	Uppgift om	Utredning etapp 2
Borg 254:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Borg 169:1	Husgrunder, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Borg 169:2	Boplat	Fornlämning	Förundersökning
Borg 174:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 208:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Borg 163:1	Hällristning	Fornlämning	Slutundersökning/annan åtgärd
Borg 218:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 249:1	Lägenhetsbebyggelse	Fornlämning	Förundersökning
Borg 307:1	Lägenhetsbebyggelse.	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Borg 210:1-2	Stensättningar	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Borg 210:3-4	Boplats- och gravområde.	Bevakningsobjekt	Utredning etapp 2
Borg 209:1-2	Stensättningar	Fornlämning	Förundersökning
Borg 164:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 214:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Borg 175:1-2	Hällristningar	Fornlämning	Förundersökning
Borg 279:1	Boplat	Fornlämning	Förundersökning
Borg 211:1	Plats med tradition	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Norrköping 369	Boplat	Fornlämning	Förundersökning
Norrköping 370	Boplat	Fornlämning	Förundersökning
Borg 197:1	Boplat	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Borg 282:1	Stensättning	Fornlämning	Slutundersökning

FMIS nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag
Borg 281:2	Hägnadssystem	Fornlämning	Slutundersökning
Norrköping 355	Boplat	Fornlämning	Slutundersökning
Borg 289:1	Gårdstomt/bytomt	Bevakningsobjekt	Förundersökning/utredning etapp 2
Borg 304:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Borg 278:1	Boplat	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Borg 288:1	Lägenhetsbebyggelse	Bevakningsobjekt	Utredning etapp 2/förundersökning
Borg 196:3	Färdväg	Fornlämning	Förundersökning
Borg 196:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 196:2	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
Borg 127:1	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning	Utredning etapp 2
Norrköping 354	Härd	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Borg 201:1	Byggnad annan	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Kimstad 25:1	Hägnad	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Kimstad 186:1	Naturföremål-/bildning med tradition	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Kimstad 140:1	Fossil åker	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd
Kimstad 207:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 116:2	Terrassering	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 116:1	Hägnad	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 81:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 82:1	Fornborg	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 206:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 76:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 147:2	Terrassering	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 147:1	Hägnad	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 139:1	Hägnad	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 79:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 80:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 218:1	Boplat	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 87:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 246:1	Bytomt/gårdstomt	Bevakningsobjekt	Förundersökning/utredning etapp 2
Kimstad 88:1-2	Byggnad, annan	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Kimstad 235:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning/Ingen åtgärd
Kimstad 216:1-2	Stensättningar	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 215:1	Färdväg	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 150:1	Husgrund, förhistorisk/medeltid	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 151:1	Färdväg	Bevakningsobjekt	Ev. Förundersökning
Kimstad 152:1-2	Stensättningar	Fornlämning	Förundersökning
Kimstad 86:1	Fornlämningsliknande bildning	Ej kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
Kimstad 250:1	Lägenhetsbebyggelse	Bevakningsobjekt	Förundersökning

Tabell över samtliga nypåträffade objekt. Från norr.

KM nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag
1	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
2	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
3	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
4	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
5	Boplats- och gravläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
6	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
7	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
8	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
9	Dammvall	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
10	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
11	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
12	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
13	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
14	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
15	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
176	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning etapp 2
177	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning etapp 2
178	Läge för ödegård	Möjlig fornlämning	Utredning etapp2
16	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
17	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
179	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning, etapp 2
18	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
19	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
20	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
21	Hägnad, stensträng	Fornlämning	Förundersökning
22	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
23	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
24	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
25	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
26	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
27	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
180	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning, etapp 2
181	Lägenhetsbebyggelse	Uppgift om	Utredning etapp 2
28	Hägnad, stensträng	Fornlämning	Förundersökning
29	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
30	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
31	Hägnad, stensträng	Fornlämning	Förundersökning
32	Stensättning?	Osäker fornlämning/ Bevakas	Utredning etapp 2
33	Hägnad, stensträng	Fornlämning	Förundersökning
34	Hägnadssystem, stensträngar	Fornlämning	Förundersökning
35	Stensättning?	Osäker fornlämning/ Bevakas	Utredning etapp 2
36	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
37	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
38	Lägenhetsbebyggelse	Uppgift om	Utredning etapp 2
39	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning etapp 2
40	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
41	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning etapp 2

KM nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag
42	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
43	Hällristningar	Fornlämning	Förundersökning
44	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning
45	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
182	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning etapp 2
46	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
47	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
48	Läge, våtmark	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
187	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning, etapp 2
49	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
50	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
51	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
52	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
53	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
54	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
55	Färdväg, vägbank	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
56	Vägmärke?	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
57	Färdväg, vägbank	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
58	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
59	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
60	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
61	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
62	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
63	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
64	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
65	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
66	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
67	Stensättning?	Osäker fornlämning/bevakas	Utredning, etapp 2
186	Lägenhetsbebyggelse	Uppgift om	Utredning, etapp 2
183	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning, etapp 2
68	Färdväg	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
69	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
70	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
71	Hägnad	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
72	Gränsmärken	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
73	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
74	Stensättning?	Osäker fornlämning/bevakas	Utredning, etapp 2
75	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
76	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
77	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
78	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning
184	Lägenhetsbebyggelse	Uppgift om	Ingen åtgärd
79	Läge, våtmark	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
80	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
81	Husgrund	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
82	Fossil åker	Fornlämning	Förundersökning
83	Husgrund, historisk	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd

KM nr	Lämningsstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag
84	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
85	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
86	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
87	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
88	Banvall	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
89	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
90	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
91	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
92	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
93	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
94	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
95	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
96	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
97	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
98	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
99	Lägenhetsbebyggelse	Bebyggd, anmäls ej	Ev utredning, etapp 2
100	Färdväg, vägbank	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
101	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
102	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
103	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
104	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
105	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
106	Gränsmärke?	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
107	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
108	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
109	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
110	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
111	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
112	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
113	Färdvägssystem, vägbankar	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
114	Omr med skogsbrukslämningar	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
115	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
116	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
117	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
118	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
119	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
120	Fossil åker	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
121	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
122	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
123	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
124	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
125	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2
126	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
127	Färdväg, vägbank	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
128	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
129	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
130	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2

KM nr	Lämningsstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag
131	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
132	Hägnad, stensträng	Fornlämning	Förundersökning
133	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
134	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
135	Brott/täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
136	Brott/täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
137	Stensättning?	Osäker fornlämning/Bevakas	Utredning etapp 2
138	Hägnad, stensträng	Fornlämning	Förundersökning
139	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
140	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
141	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
142	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
143	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
144	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
145	Färdväg, vägbank	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
185	Lägenhetsbebyggelse	Uppgift om	Ingen åtgärd
146	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
147	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
148	Färdväg, hålväg	Fornlämning	Förundersökning
149	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
150	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
151	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
152	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
153	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
154	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
155	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
156	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
157	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
158	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
159	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
160	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
161	Färdvägssystem	Fornlämning	Förundersökning
162	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
163	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
164	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
165	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
166	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
167	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
168	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
169	Lägenhetsbebyggelse	Fornlämning	Förundersökning
170	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
171	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd
172	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
173	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2
174	Lägenhetsbebyggelse	Uppgift om	Utredning etapp 2
175	Boplatsläge	Möjlig fornlämning	Utredning etapp 2

Fördjupad resultatredovisning

Det dolda stenålderslandskapet

Mesolitikum, äldre stenålder

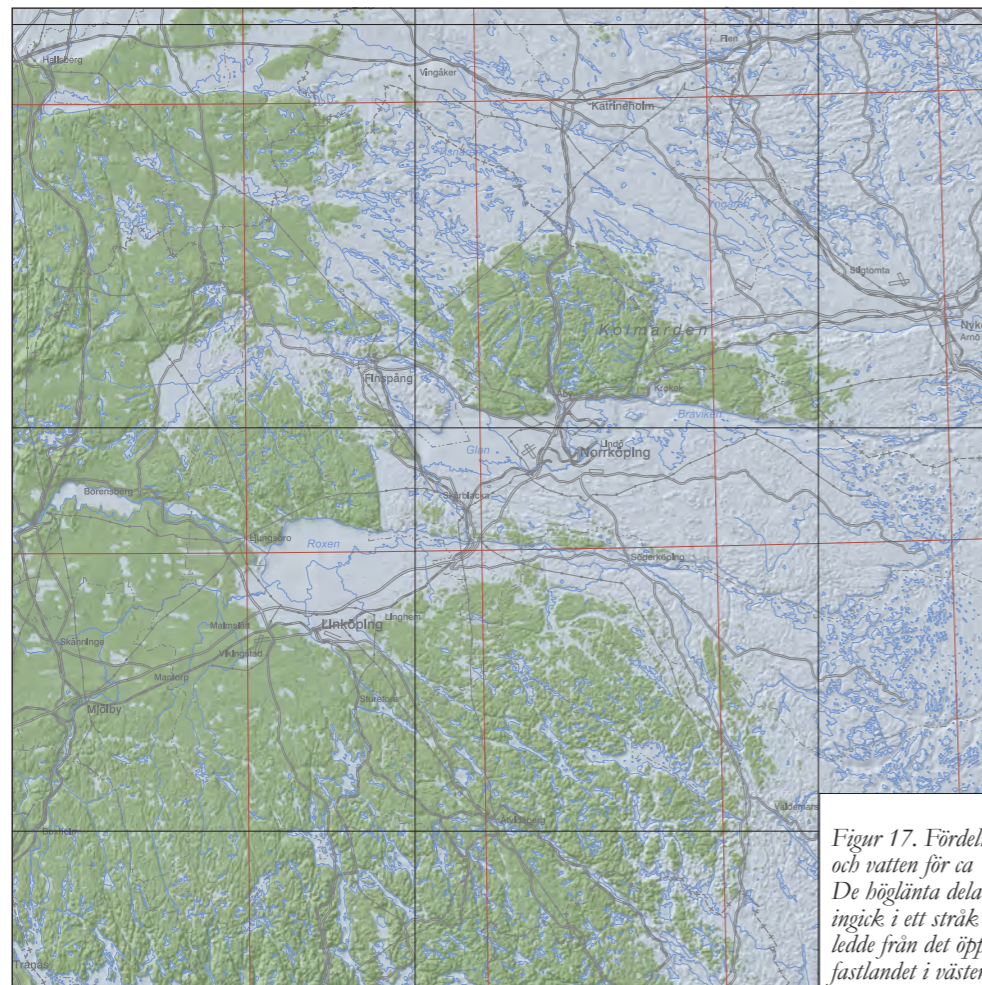
Undersökningar av boplatser från den äldre stenåldern är relativt få i den nordöstra delen av Östergötland – mer betydande undersökningar har gjort i den västra delen av landskapet, kring Motala och Mjölby, men även i Linköpingsområdet. Även antalet kända lokaler är få, inom sträckningen finns bara tre mesolitiska lokaler registrerade sedan tidigare, Borg 197:1, Kimstad 218:1 och den nyligen undersökta Norrköping 355 (karta 7 respektive karta 9). Mörkertalet kan dock antas vara stort. Eftersom merparten av stenålderns boplatser idag ligger i skogsmiljöer och inte i plöjd åkermark, är de kraftigt underrepresenterade i arkiv och register. Resultatet från utredningar och riktade inventeringar och

utredningar på Södertörn och i Kolmårdsområdet har resulterat i att flera tusen tidigare okända mesolitiska lokaler påträffats. Detta ger en indikation om potentialen även hos den typ av miljöer som finns inom utredningsområdet.

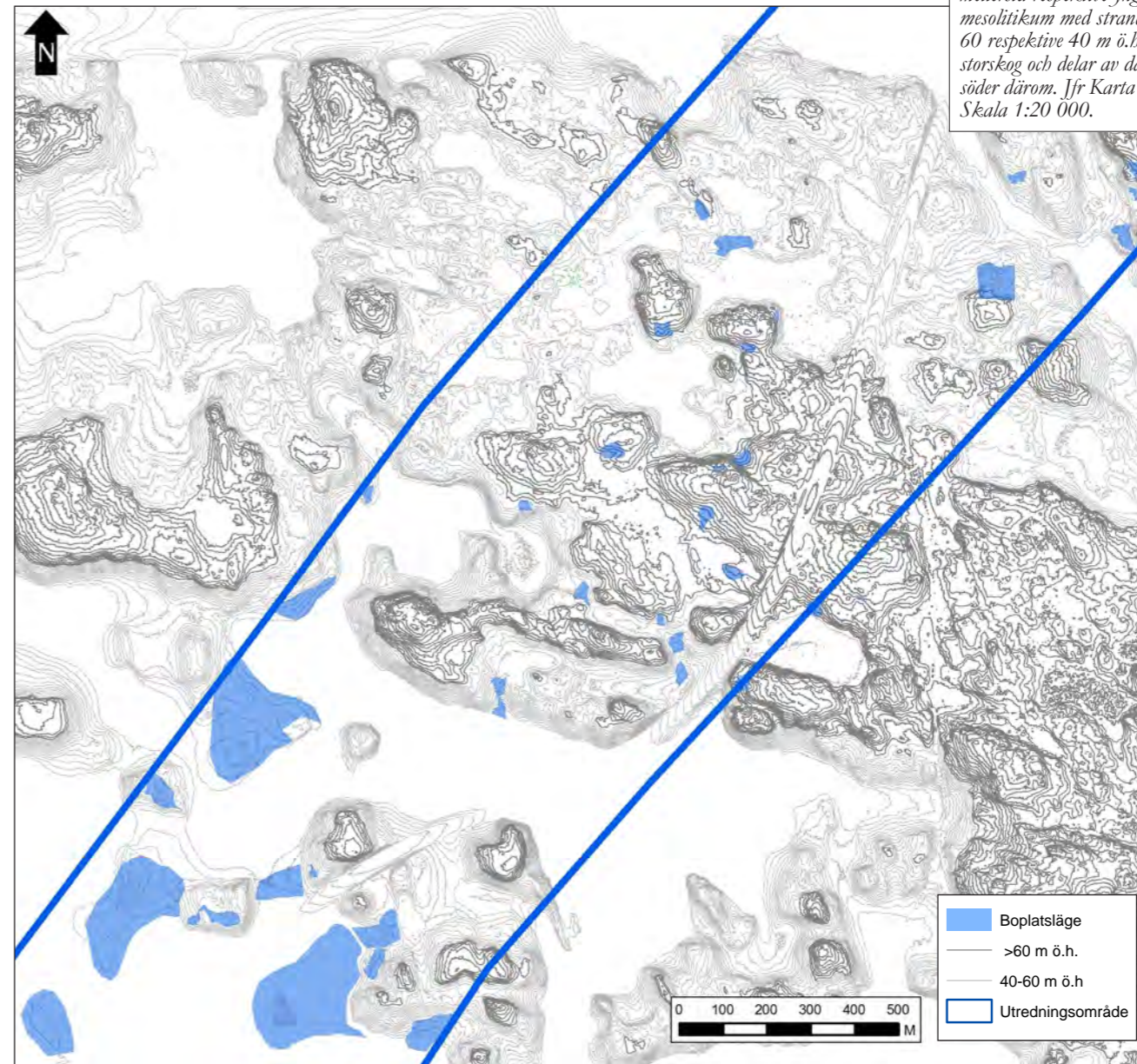
Isen drog sig tillbaka från nuvarande Östergötland för ca 12 000 år sedan och snart därefter började de första öarna och skären att visa sig i de mest höglänta områdena i Kolmården, liksom i de västra och södra delarna av landskapet. Höjdpartierna inom Norsskogen och Lövstad storskog, när 75–80 m ö.h., vilket betyder att det här finns förutsättningar för bosättning redan under en äldre stenålder, från ca 8 000 f. Kr. Utredningskorridoren skär över ett stråk av större och mindre öar som då ledde från det öppna havet i öster in mot fastlandet i väster (figur 17). Området

har därmed haft ett kommunikativt intressant läge under denna tid. Under en mer framskriden del av mesolitikum, när vattnet dragit sig tillbaka till ca 40–45 m ö.h., tättnar landmassan och kontakten med havet försvinner från de centrala skogspartierna, medan grunda vikar och uddar i stället bildas ner mot åkermarken i dalgångarna.

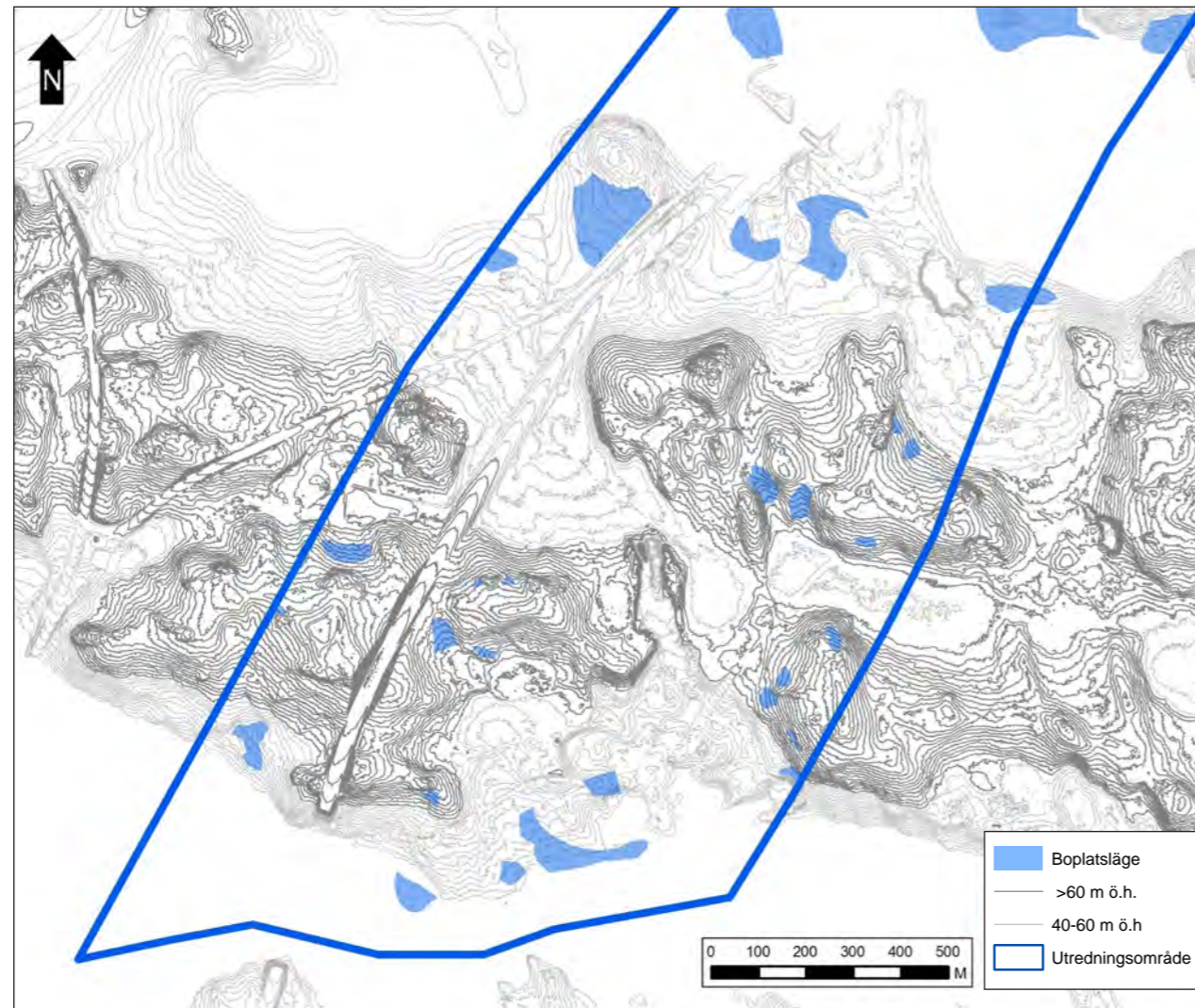
Totalt har 105 boplatzlägen utpekats, varav knappt hälften primärt kan förväntas innehålla lämningar från stenålder. Lägena har valts utifrån faktorer som topografi, jordart och i viss mån exponering, samt läget i den dåvarande skärgården. Med utgångspunkt från lokalernas nivåförhållanden kan i första hand strandbundna, mesolitiska lokaler förväntas, även om mesolitiska inlandslokaler vid sjöstränder, liknande den vid Gullvagnen i Kolmården

Figur 17. Fördelningen mellan land och vatten för ca 10 000 år sedan. De höglänta delarna av området ingick i ett stråk av öar som ledde från det öppna havet in mot fastlandet i väster. Strandlinjekarta från SGU.

Figur 18. Strandlinjen under mellersta respektive yngre mesolitikum med strandlinjer på 60 respektive 40 m ö.b. Lövstad storskog och delar av dalgången söder därom. Jfr Karta 8 och 9. Skala 1:20 000.

Figur 19. Strandlinjen under mellersta respektive yngre mesolitikum med strandlinjer på 60 respektive 40 m ö.h. Norsskogen norr om Göta kanal, jfr karta 9 och 10. Skala 1:20 000.

(Färjare 1999), inte kan uteslutas. De föreslagna lägena ligger på avsatser och gipar i de sandiga/siltiga moränsluttningarna ner från bergskrönen, de flesta runt 60–65 m ö.h (figur 18 och 19). Många är små och kan antas härröra från kortvarigt utnyttjade uppehållsplatser. De större lägena skulle sannolikt varit fler om inte de sandiga slänterna, exempelvis på södra sidan av Norsskogen, varit så skadade av täktverksamhet. Ett av de lägen där mer omfattande lämningar skulle kunna finnas är KM162-163 på en sandig sydslänt i det inre av en vik, ca 65 m ö.h (karta 10).

På grund av de topografiska förhållandena är lägena från en mer framskriden del av mesolitikum färre, men en del lämpliga lägen har lagts ut även på lägre nivåer, på sydsidan av Norsskogen, liksom i dalgången väster om Landsjö, där de sammanfaller med lägen där även yngre lämningar kan förväntas. De få boplatser som tidigare är kända inom utredningsområdet, vid Melby och Leverstad, ligger båda på motsvarande nivåer, ca 45 m ö.h.

Neolitikum, yngre stenålder

Under neolitikum förändras bosättningsmönstret i och med jordbrukets införande och boplatser förekommer både strandbundet och på lätta jordar i mer indragna lägen. Förutom de omfattande mellanneolitiska boplatserna längs Bråviken är relativt få neolitiska boplatser kända i den aktuella delen av landskapet och inga inom utredningskorridoren. De tidigneolitiska lokalerna i Östergötland kan dock vara mycket fattiga på fynd (ref) och påträffas därför ofta först i samband med undersökningen av boplatser från andra perioder. Vid undersökningarna i området nära Borgs kyrka framkom som nämnts enstaka föremål från neolitikum: en slipad tjocknackig yxa av diabas som dateras till mellanneolitikum och en del av en flintskära från senneolitikum-äldsta bronsålder. Även vid de omfattande undersökningarna av Pryssgården i Norrköping påträffades lämningar från yngre mellanneolitikum. Fynden indikerar att bronsålderns centralområde i området söder om Norrköping har kontinuitet

från stenålderns yngsta perioder. Flera av de boplatslägen som markerats i området kan innehålla neolitiska lämningar. Nivåerna tillåter även strandnära lokaler från denna tid i området.

Våtmarker

Våtmarker utgör potentiellt värdefulla källor till arkeologisk kunskap genom de ofta exceptionellt goda bevaringsförhållandena för organiskt material. Förutom rituella deponeringar i våtmarksmiljöer, som förekommer under förhistoriens alla perioder, finns också möjligheter att påträffa utkastmaterial från boplatser och olika typer av fasta konstruktioner och fiskeanordningar. Våtmarkerna är också ovärderliga arkiv när det gäller människans påverkan på landskapet. Inom utredningsområdet finns flera större och mindre våtmarker, en del av dem ligger i svackor i de höglänta skogsområdena. Eftersom det ännu inte är bekräftat huruvida dessa miljöer innehåller stenålderslämningar eller inte, har våtmarkerna i detta skede inte markerats som utredningsobjekt. I samband med en andra utredningsetapp, om fynd påträffas inom boplatslägena, bör dock en diskussion föras om hur våtmarkernas kunskapspotential ska tas tillvara. Provbörningar och sökschaktningar kan ske antingen inom ramen för en andra utredningsetapp eller i kommande förundersökningsskede.

Två våtmarker har dock redan nu markerats som utredningsobjekt. Det ena är en liten våtmark som ligger mellan flera stora gravfält och möjliga boplatslägen i det fornlämningstäta Borg-Klingaområdet (se följande sidor). Närheten till de omgivande

Figur 20. Den lilla våtmarken mellan gravfälten vid Klinga. Foto från sydväst av Britta Kihlstedt.

fornlämningarna gör att deponeringar även inom våtmarken kan misstänkas (figur 20). Det andra våtmarksobjektet är en del av det ursprungligen omfattande Resebrokkärr. Vid dikning på 30-talet påträffades här ett bronssvärd, den exakta platsen är osäker. Ett parti i anslutning till den plats där svärdet uppges ha hittats har markerats för utredning. Även här bör dock en diskussion ske angående omfattningen av en eventuell utredningsgrävning.

Brons- och järnåldersbygder

Bronsålder - hällristningar

Söder om Motala ström passerar utredningskorridoren genom ett av Östergötlands centralområden. Arkeologiska undersökningar har berört omfattande lämningar med både boplatser och gravar, bland annat från bronsålder (s. 8), och vid Himmelstalund finns en av norra Europas största koncentrationer av hällristningar. Mot denna bakgrund inkluderades en specialinventering av hällristningar i utredningen. Denna utfördes av Botark under två dagar i oktober 2014, dels i området söder och väster om Borgs

Figur 21. En glad Ellinor Sabel har just hittat en tidigare okänd hällristning. Foto av Henrik Runeson.

kyrka, dels vid Skälv. Vid inventeringen kontrollerades även äldre FMIS-lokaler. Dessutom gjordes provsticksinventeringar i dalgångarna vid Leverstad och vid Melby, väster om Landsjö. Rapporten från inventeringen återfinns i bilaga 3. Där ges också förslag på vidare åtgärder för en del av lokalerna.

Totalt påträffades 14 tidigare okända ristningar i området kring Skälv, Borg och Klinga. Den största ”nya” förekomsten innehåller 127 skålgropar och sju rännen (KM42, karta 6). Utöver detta visade sig två av de tidigare registrerade skålgropslokalerna innehålla fler skålgropar och även andra figurer, bland annat en slipad yta, så kallad kana, och flera skeppsbilder. Också i området öster om Skälvs gård påträffades två tidigare okända ristningar. En av dessa innehåller minst två skeppsfigurer. Slutligen registrerades en tidigare påträffad skålgropsförekomst nära järnvägen i Kvillinge norr om Norrköping.

I områdena vid Leverstad och Landsjö-Melby framkom däremot inga hällristningslokaler. Den förhistoriska bygden präglas här främst av lämningar från järnålder och har sannolikt inte haft lika stor betydelse under bronsålder. Detta kan hänga samman med att områdena ligger mer indraget från bronsålderns kustlinje och därmed saknar de goda betesmarker som de tillväxande strandängarna i området kring Motala ström erbjuder.

Många av de boplatslägen som lagts ut i slutningar ner mot sankare marker och på flacka höjdståk i hag- och åkermark inom sträckningen kan innehålla lämningar från bronsålder, i synnerhet i Borg-Klinga-området. Dessa lokaler kan också ha kontinuitet från senneolitisk tid, då samhället får en starkare agrar inriktning och kopplingen till strandnära lägen inte längre kan förutsättas. Även mellanneolitiska lämningar kan förekomma, vilket tidigare undersökningar visat.

Figur 22. Miljön väster om Landsjö herrgård. På de två impedimenten ligger gravfälten ”Grötökullen”, Kimstad 79:1 (till vänster) och till höger Kimstad 80:1. I den betade hagmarken finns också stensträngar och sannolikt också boplatslämningar, vilka bör vara väl bevarade. Foto från sydväst av Henrik Runeson.

Järnålder

Gravar och boplatser

Borg-Klinga-området har också nyttjats intensivt under järnålder. Här ligger sex järnåldersgravfält helt eller delvis inom utredningskorridoren bara mellan Borgs kyrka och Klinga trafikplats. De tidigare nämnda undersökningarna berörde också gravar och boplatser från perioden. Dessutom finns här flera registrerade ensamliggande gravar. Vid utredningen har ytterligare ett antal (något osäkra) ensamliggande gravar noterats. Mot bakgrund av resultaten från undersökningen av Klingagravfältet (s. 8), bör man vid eventuella kommande utredningsetapper och förundersökningar vara uppmärksam på att flera gravar kan finnas i anslutning till dessa. Flera större och mindre utredningsobjekt har också lagts ut i området, där boplatslämningar från järnålder, och även från äldre perioder, kan förväntas.

Också i dalgången vid Melby, väster om Landsjö, finns en rik fornlämningsmiljö från järnålder (figur 22, karta 9). Ett par stensättningar i krönläge söder om dalgången (Kimstad 152:1–2), indikerar närvaro i landskapet åtminstone från yngre bronsålder–äldre järnålder, men här finns inte samma påtagliga kontinuitet från äldre perioder som i Borg. Flera gravfält tillsammans med den monumentala stensättningen ”Kung Eriks grav” (Kimstad 76:1) och fornborgen Kimstad 82:1 visar dock områdets betydelse redan under tidig järnålder. Inga nya gravar har framkommit i området, utöver ett objekt som har markerats som en osäker stensättning, vars status bör kontrolleras (KM137). Däremot finns flera fina boplatslägen i området, vilka har markerats som utredningsobjekt.

I detta sammanhang bör också den husgrund nämnas som ligger i dalgångens södra kant, Kimstad 150:1 (karta 9), Denna har enligt tidigare inventering bedömts som troligen förhistorisk och därför som fornlämning. Vid besiktningstillfället var husgrunden kraftigt övervuxen av högt gräs och buskar och någon förnyad bedömning kunde inte göras. Det råder därför viss osäkerhet om grundens ålder och karaktär.

Mellan dessa två tydligt avläsbara järnåldersbygder finns mer spridda lämningar från perioden inom utredningskorridoren, bland annat vid Leverstad-Jälmarstorp där lämningarna anknyter till miljön norr om Resebrokarret, med tyngdpunkten öster om korridoren. Här finns bland annat två monumentala gravar, en rund stensättning och en treudd intill en hålväg (Borg 196:1–3). Vid Jälmarstorp strax norr om dessa lämningar påträffades flera stensättningar, vilka delvis skadats av täktverksamhet (KM75–78). Här har sannolikt legat ett tidigare okänt gravfält, vilket dessvärre kraftigt skadats av täktverksamhet.

Stensträngar och fossil åkermark

Lämningarna efter den äldre järnålderns odlingslandskap syns idag bland annat som fragment av stensträngar i gränzonerna mellan de uppodlade lerjordarna och de bergiga höjdstråkens moräner. Inom utredningsområdet fanns stensträngar tidigare registrerade i dalgången nordväst om Landsjö, liksom enstaka lämningar vid Leverstad. Vid utredningen kunde miljön vid Landsjö kompletteras med ytterligare några stensträngsförekomster. Generellt har inga fossila åkrar registrerats i dessa miljöer, trots att potentiella åkerytor finns i anslutning till flera av stensträngarna. Ytorna verkar stenröjda men saknar tydliga avgränsningar eller andra formelement. Det är sannolikt att dessa områden innehåller fossil åkermark, de utgör även lämpliga lägen för boplatser. Sådana ytor har tagits upp som utredningsobjekt, primärt för boplatser, men uppmärksamhet bör även ägnas möjligheten att de också innehåller fossila odlingspå.

En mer välbevarad, tidigare okänd, stensträngsmiljö har påträffats i området väster om Borgs kyrka. Här var tidigare en hög och ett gravfält registrerade, men området har efter utredningen visat sig vara en mer komplex miljö med flera stensträngar (figur 23), sannolikt även flera gravar, och hållristningsförekomster. Det är också mycket troligt att området innehåller boplatser och fossil åkermark. Stora delar av området har utpekats som ett sammanhängande utredningsobjekt. Noggrannare utredning av boplatser och odlingspå föreslås inkluderas i en andra utredningsetapp.

Figur 23. En av flera nyupptäckta stensträngar i området väster om Borgs kyrka, KM34. I förgrunden möjligen en stensättning som integrerats i hägnaden. Foto från nordöst av Britta Kihlstedt.

Medeltida och historisk bebyggelse

Herrgårdsmiljöer och bytomter

Utredningskorridoren passerar flera herrgårdsmiljöer, vilket nämnts inledningsvis, då de utpekats som värdefulla kulturmiljöer (s. 8–9). Dessa har i olika grad påverkat kulturlandskapet inom korridoren.

Säteriet Björnsnäs ligger på Malmölandet vid Bråviken. Söder om herrgårdsbyggnaderna ligger platsen för den avhysta byn Ekeby, idag bebyggd med större ekonomibygnader; en typisk illustration av säteribildningens effekter på omgivande byar och gårdar. Vid Björnsnäs finns också en runinskription i fast häll intill en äldre bro över den å som här rinner ner mot Bråviken. Vägsmiljön signalerar närvaro i området redan under yngre järnålder. Utredningsområdet passerar omedelbart väster om dessa lämningar och utgörs huvudsakligen av öppen, stordriftspräglad

åkermark på nivåer mellan 5 och 10 m ö.h. Inga synliga lämningar påträffades här, men de flacka höjdstråken i åkermarken, liksom partierna längs ån, kan innehålla äldre lämningar och bör utredas vidare.

Lövstad slott, eller egentligen herrgård, ligger strax väster om utredningskorridoren, i ett monumentalt läge ovanför Lövstadsjön i enlighet med stormaktstidens ideal. Inom utredningsområdet, ca 500 m öster om slottet, vid den gamla vägsträckning som under lång tid utgjort huvudleden mellan Norrköping och Linköping, ligger Lövstad krog. Krogen, som fortfarande är bebyggd, speglar 1600-talets kommunikationssystem och infrastruktur. Utredningen berör i övrigt huvudsakligen Lövstad storskog, säteriets utmarker söder och öster om slottet.

Herrgårdsmiljön vid **Landsjö** har djupare historiska rötter, tydligt avläsbara i landskapet bland annat genom lämningarna efter en befäst medeltida sätesgård, vilken legat på en holme i Landsjön. Möjligen kan den fornborg som ligger inom utredningsområdet också ses som en exponent för de långvariga maktstrukturerna i landskapet. Bebyggelsen ligger strax utanför utredningskorridoren, som passerar rakt igenom det öppna och varierade kulturlandskapet i dalgången väster om herrgården och sjön. Här finns bytomterna Vallby, Melby, Eke och Vret, alla avhysta i samband med bildningen av säteriet. Melby är idag sannolikt helt förstörd och Vallby är delvis bebyggd, men Eke och Vret saknar bebyggelse och bör, mot bakgrund av den tidiga avhysningen, kunna innehålla välbevarade kulturlager.

Övergivna bytomter finns i övrigt vid Eneby i området nära Skälv söder om Norrköping och vid Kuddby i Kville socken. Intressant är också den idag försvunna enheten Kämmersta

Figur 24. Den bebyggda bytomten vid Leverstad, med belägg från 1377 (Ortnamnsregistret Sofi), och omgivande lägen där äldre lämningar kan finnas. Foto från sydöst av Henrik Runeson.

(se KM178), som har identifierats genom arkivstudierna. Enheten förefaller ha legat norr om Borgs kyrka, men läget är osäkert och behöver utredas vidare. Alla bytomterna inom området har medeltida belägg (se ex. figur 24) och flera av dem har också intilliggande gravfält, vilket indikerar att de har sina rötter i järnålder. Markeringen av bytomternas lägen utgår från 1600–1800-talens lantmäteriakter. Ofta sammanfaller dock inte de historiska tomterna med de medeltida och äldre lägena – bebyggelsen har förskjutits och flyttats över tid (jfr Beronius 2010). Detta bör uppmärksammas vid den vidare hanteringen av dessa lämningar.

Torp

Till herrgårdsmiljöerna och byarna hör också utmarkernas och marginalområdenas resursutnyttjande och torpbebyggelse. Torpmiljöerna åskådliggör en annan, mindre iögonenfallande sida av de ekonomiska och sociala sambanden i det historiska landskapet. Sammantaget har 17 torpställen identifierats inom utredningskorridoren. En del av dessa ligger på säteriernas utmarker, eller i gränzonen mellan utmark och inägomark, som till exempel Åspedalen i Lövsstad storskog (KM99, figur 25) och torpen i den södra delen av Norsskogen, norr om Göta kanal (KM170, KM174 och Kimstad 250:1). Alla torp har dock inte placerats i sådana perifera lägen. Ett flertal äldre

lägenhetsbebyggelser har även samlats i anslutning till socknens centrum, nära kyrkan, ofta soldattorp, backstugor och fattighus. Så är fallet vid Löt, där flera torp varit samlade i den gamla kyrkbyn, varav torpen Lilla Brink och Karlslund, det senare benämns periodvis som fattighus och är idag bebyggt med en ålderdomlig välbevarad ryggåsstuga, ligger inom sträckningen. Också nära Borgs kyrka finns ett flertal torp, dels väster om kyrkan, dels längs den gamla landsvägen som löper förbi kyrkan söderut. Kyrkan uppfördes 1803, efter sammanslagningen av Borg och Löt socknar, och sannolikt härrör en stor del av de nämnda torpen från den närmaste tiden efter etableringen. En del är dock äldre och återfinns på de äldre lantmäteriakterna.

Kommentar till den antikvariska hanteringen av historiska bebyggelselämningar

Ur antikvarisk synpunkt utgör by-/gårdstomter och torp något problematiska lämningskategorier som hanteras på olika sätt enligt FMIS praxis. By-/gårdstomterna bedöms som fornlämningar om de är övergivna, oavsett om synliga lämningar finns på platsen eller inte. Är de däremot bebyggda uppfyller de inte lagens övergivenhetskriterium och klassas istället som bevakningsobjekt, d.v.s. objekt med oklar status. Om bebyggelsen av något skäl skulle överges, exempelvis inför exploatering, skulle de dock övergå till att få fornlämningsstatus.

Ett idag övergivet torpställe som kan antas vara äldre än från år 1850 registreras också som fornlämning om det finns synliga, övergivna lämningar på platsen. Om synliga lämningar däremot saknas registreras det inte som fornlämning, utan med tillägget *uppgift om*, vilket betyder att det finns skriftliga belägg för torpet, men att inga lämningar återfunnits, varför platsen för bebyggelsen är osäker. Fortfarande bebyggda torpställen registreras överhuvudtaget inte i FMIS. Eftersom det inte kan utslutas att det finns lämningar kvar på torpställen, vare sig de idag är överodlade/ej synliga eller bebyggda har vi i båda dessa fall tagit upp platserna som objekt för vidare utredning. Detta efter samråd med länsstyrelsen. Liksom när det gäller by-/gårdstomter övergår torpen till att bli fornlämningsklassade, och därmed lagskyddade, i den händelse de överges.

Merparten av de torpställen som identifierats är fortfarande bebyggda. En del är sannolikt förstörda eller saknar synliga lämningar. Bara ett fåtal, Hagstugan vid Borg (Borg 158:1) och KM169 norr om Göta kanal saknar bebyggelse, men innehåller synliga lämningar efter äldre husgrunder och kan därmed i nuläget klassas som fornlämningar.

Utmarksbruk

För både herrgårdar och byar var utmarkerna en viktig resurs. Förutom torpetableringar utnyttjades de till utmarksbete och jakt och till utmarksnäringar som kolning och tjärframställning. Trots de omfattande skogsområdena inom utredningsområdet har relativt få lämningar av den här karaktären påträffats. Bara en av dem har bedömts som fornlämning, KM82. Det är en fossil åker med ålderdomliga drag som inte återfunnits på äldre kartor. Området ligger i skogsmark/utmark i gränsen mellan Lövsstad och Leverstad.

Tre av de övriga utmarksobjekt utgörs av skogsbrukslämningar, KM114 i södra delen av Lövsstad storskog och KM154 och KM171 i Norsskogen. Samtliga utgör lämningar efter resmilor, en har en intilliggande husgrund efter en kolarkoja, och samtliga har oklar datering. De klassas därför som övriga kulturhistoriska lämningar. Norr om Landsjö har också ett par stentäkter i block noterats, vilka utgör exempel på småskaliga täkter för husbehov (KM135-136).

Inom utmarksområdena har också ett flertal gränsmärken påträffats. Många av dessa ligger inte i gränser som idag är aktiva, men har ändå, på grund av sin oklara ålder och blygsamma karaktär, inte klassats som fornlämningar utan som övriga kulturhistoriska lämningar. Några av gränsmärkena är av en något avvikande karaktär. Det gäller KM72, beläget väster om Jälmarstorp, som utgörs av en hel serie mindre gränsrösen som ligger nära varandra inom en ca 20 m lång sträcka. Även KM106, en stenmurslikande anläggning, men med en rest sten intill ena änden, utgör möjligen ett gränsmärke. Inte heller dessa bedöms som fornlämningar.

Figur 25. Åspedalen (KM99), ett fortfarande bebyggt torp med anor från 1600-talet, beläget i Lövsstad storskog. Foto från söder av Henrik Runeson.

Färdvägar och kommunikationer

Att den korridor som nu utreds för snabbjärnväg under mycket lång tid varit ett kommunikationsmässigt huvudstråk illustreras av förekomsten av flera generationer vägar, från äldre tiders hålvägar till dagens motorväg. De väglämningar som finns inom området representerar både tidiga huvudvägar mellan bygder och centralorter och det mer finmaskiga vägnät som bundit samman byar och gårdar. De sannolikt äldsta lämningarna utgörs av fyra hålvägar/hålvägssystem, varav två inte var registrerade sedan tidigare. Ett exempel finns strax öster om motorvägen i Norsskogen, där flera parallella hålvägar kan följas ca 60 meter (KM161, figur 26). På andra sidan motorvägen finns ytterligare ett par hålvägar som löper i samma riktning. Troligen är de rester efter samma, sannolikt tidiga, vägsträckning genom utmarken. En annan hålväg som också kan ha förhistoriskt ursprung är den tidigare registrerade hålvägen nära Jälmarstorp som löper förbi två monumentala gravanläggningar och därmed också synliggör gravarnas kommunikativa betydelse i landskapet.

Också flera yngre färdvägar i form vägbankar av varierande karaktär har registrerats inom området. Samtliga är antingen i bruk, ofta bara som stigar eller körvägar, och/eller saknar ålderdomlig karaktär, varför de inte har bedömts som fornlämningar, även om de kunnat beläggas före 1850. Flera har dock ett kulturhistoriskt värde som spåren efter äldre tiders samband mellan byar och torp, som till exempel KM127 (figur 28) eller KM145. Genom Norsskogen löper också den så kallade Braskens väg (figur 27),

Figur 26. En av de nyregistrerade hålvägarna genom Lövsstad storskog, KM161. Foto från sydöst av Britta Kihlstedt.

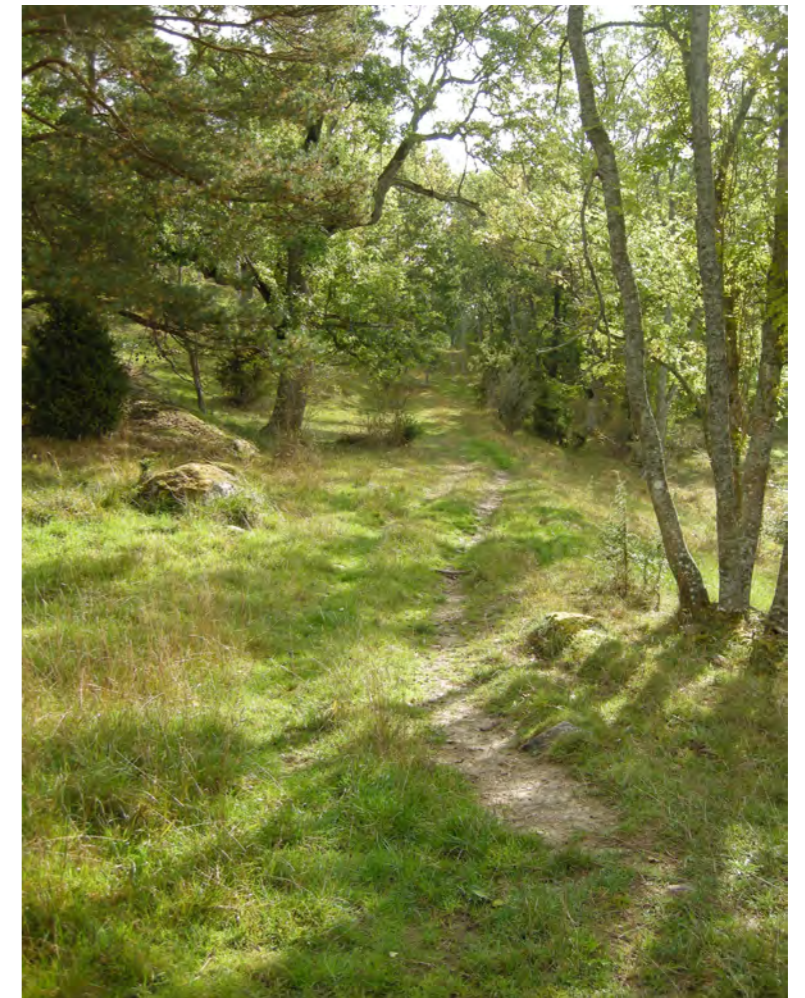
Figur 27. "Braskens väg", Kimstad 151:1, den tidiga huvudvägen mellan Norrköping och Linköping. Foto från söder av Britta Kihlstedt.

Övrigt

Lämningar av industrihistorisk karaktär finns vid Loddby, där ett tegelbruk och en intilliggande lägenhetsbebyggelse ligger strax utanför utredningskorridoren. I kanten av korridoren finns dock flera stenfundament vid Pjältån, vilka sannolikt utgör rester efter dammvallskonstruktioner (Kulturmiljöanalys, Arkeologikonsult 2005:2021). Då tegelbruket inte är belagt tidigare än 1850 bedöms konstruktionen som en övrig kulturhistorisk lämning.

Längs samma huvudväg har också Lövsstad krog legat, vilket tidigare nämnts. Vid arkivstudierna identifierades ytterligare en krog i materialet, vilken har legat på Klinga marker, troligen norr eller väster om bergtäkten mellan Klinga och Leverstad. Sannolikt är dock platsen för krogen idag förstörd.

Slutligen kan nämnas banvallen efter den nu övergivna, smalspåriga järnvägen till Lövsstad (KM 88), som var i bruk 1906 till 1963. Stationen vid Lillie, uppkallad efter den tidigare innehavaren av säteriet, Axel Lillie (MKB s 92), med stationshus, ligger inom utredningskorridoren. Övergivna banvallar klassas alltid som övriga kulturhistoriska lämningar, då de aldrig är äldre än 1850.

Figur 28. KM127, som löpt mellan Landsjö och Vret representerar det finmaskiga vägnätet mellan byar. Foto från öster av Henrik Runeson.

Referenser

Litteratur

Beronius Jörpeland, L. 2010. Medeltida landsbygdsbebyggelse i Sockholms län. Riksantikvarieämbetet Rapport UV Mitt 2010:8. Stockholm.

Beronius Jörpeland, L. 1990. Östergötland, Kville socken, Norrköpings kommun. ”Åbylänken” Björnviken 2:1 och Ströja gamla tomt. Förundersökning 1988/1989.

Björkhager, V. 2003. Elkabel Kimstad-Norsholm. Kimstads socken, Norrköpings kommun, Östergötlands län. Östergötlands länsmuseum 70:2003.

Borna-Ahlqvist, H. & Larsson, M. 1994. Borg en rik bygd under järnåldern. Östergötland, Norrköpings kommun, Borg socken, RAÄ 158 m.fl. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Linköping. Rapport UV Linköping 1994:17.

Clareus, K. 1984. Grav och boplatser, bytomt och odlingsrösen samt äldre vägbank. Prov- och delundersökningar längs E4:an. Delen Bäckeby-Lövstad storskog. Skärkinds och Lövsstads socknar, Östergötland. Östergötlands länsmuseum. Avdelningen för arkeologi.

Elfstrand, B. 1999. En backstuga i Klinga vid nya Lötvägen och bredvid torpruinen Lilla Brink. RAÄ 249. Borg och Löts socknar, Norrköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk undersökning. Rapport UV Öst 1999:51.

Eriksson, T., Göthberg, H., Kaliff, A., Lindeblad, K. & Åkerlund, A., 1988. Motorvägsbygge med omläggning av väg E4 sträckan Lövstad-Norrköping. Borgs socken, Östergötland. Arkeologiska förundersökningar. RAÄ UV Rapport. (ATA dnr 1672/88).

Färjare, A. 1999. Gullvagnen - en mesolitisk boplatser i norra Kolmården. Riksantikvarieämbetet UV Mitt. Rapport 1997:17.

Hedvall, R. 1991. Antikvarisk kontroll, Östergötland, Borg och Löts socknar, Norrköping, Eneby gamla tomt, Fornlämning 206. Riksantikvarieämbetet. Rapport 1991. Linköping.

Kalliff m.fl 1994. Skälv och Borg. Arkeologisk förundersökning. Borgs socken, Norrköpings kommun, Östergötland. UV Linköping rapport 1994:58.

Karlenby, L. & Ramström, A. 2011. Klinga industriområde. Östergötland, Borg socken, Norrköpings kommun. Borg 17:6. Arkeologgruppen AB. Rapport 2011:04. Särskild arkeologisk utredning etapp 1 och 2.

Kulturmiljöanalys. Delsträcka 3. Åby-Linköping. Ostlänken järnvägsutredning. Underlagsrapport för MKB. Rapporter från Arkeologikonsult 2005:2021.

Lindberg, R. 2012. Borg 16:2. RAÄ 282:1-2, Borg 16:2, Fd Borg socken, Norrköpings kommun, Östergötlands län. Kompletterande arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Östergötlands museum. Rapport 2012:28.

Lindgren, C. 1993. Leverstad. Östergötland, Borgs socken, RAÄ 197. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Rapport, UV Stockholm 1993:32.

Lindgren-Hertz, L. 1993. Eneby gamla tomt. Riksantikvarieämbetet. Rapport UV Linköping 1993. Linköping.

Lindgren, C. & Hedman, A. 1994. Grönhult-Leverstad. Arkeologisk undersökning. Östergötland, Borgs och Löts socknar, Grönhult-Leverstad. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Rapport UV Linköping 1994:42.

Nilsson, C. 1981. Gravfält från yngre järnålder. Fornlämning 12a. Bådstorp. Kville socken. Östergötland. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer. Rapport UV 1981:4.

Nilsson, P. 2004. Planprogram Herstadberg. Planeringsunderlag för Herstadberg Loddby. Kville socken, Norrköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning etapp 1. UV Öst rapport 2004:58.

Norden, A. 1932. Stenåldersboplatser i Östergötland. I: KVHAAH 37:2.

Ohlsén, M. 2008. Luftledning i Kimstad. Kimstad, Landsjö och Åsängen. Intill bl.a. RAÄ 63, 121, 131 och 198. Kimstad socken. Norrköpings kommun. Östergötlands län. Rapport 2008:82.

Petersson, M. 2015. Klinga bergtäkt - ett landskap i långtidsperspektiv. Arkeologisk förundersökning. Östergötland, Norrköpingskommun, Norrköpings stad samt f d Borgs socken, Borg 16:1, RAÄ 282, f d Borgs socken samt RAÄ 355 Norrköpings stad. Riksantikvarieämbetet Arkeologiska uppdragsverksamheten Rapport 2015:1.

Ramström, A. 2010. Borg 17:6. Östergötland, Norrköpings stad kommun. Arkeologgruppen AB. Rapport 2010:12. Särskild arkeologisk utredning etapp 1 och 2.

Skoglund, M. 1998. Björnviken 2:2. Kville socken, Norrköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning. Februari 1998. Östergötlands länsmuseum. Dnr 62/98.

Skjöldebrand, M. 1995. Borg 16:2, Borgs socken, Norrköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning. UV Linköping 1995:3.

Skjöldebrand, M. 1996. Klinga- boplatser från yngre bronsålder och äldre järnålder. RAÄ 279, Borgs socken, Norrköpings kommun, Östergötland. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. Rapport UV Linköping 1996:61.

Stålbom, U. 1994. Klinga. Ett gravfält. Slutundersökning av ett gravfält och bebyggelse lämningar från bronsålder och äldre järnålder. Östergötland, Norrköpings kommun, Borgs socken, Klinga, STÅ 6352, Fornlämning 210. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping. Rapport 1994: 11.

Stålbom, U. & Luthander, A. 1994. Boklund. Stg 6341, RAÄ 163 och 169. Borgs socken, Norrköpings kommun. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Linköping. Rapport UV Linköping 1994:44.

Svarvar, K. 2009:65. Malmölandet. Krusenhov 2:1 samt Björnviken 2:1, 2:4, Sägbacken 6:1, 6:2 m.fl. Kville socken, Norrköpings kommun, Östergötland. Östergötlands Länsmuseum. Avdelningen för arkeologi. Rapport 2009:65.

Westerlund, J. 2003. Kv Grepen. Kv Grepen, Klinga, Borg socken, Norrköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning och utredning, etapp 2. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Öst rapport 2003:40.

Arkiv

Fornminnesregistret Fornsök

www.fmis.raa.se

Historiska museets lösfyndsregister

<http://mis.historiska.se>

Lantmäteriverket, historiska kartor:

<https://etjanster.lantmateriet.se>

Rikets allmänna kartarkiv:

Häradskartan från 1868-77 Lövstad J112-55-201.
Häradskartan från 1868-77 Norrköping J112-56-111
Häradskartan från 1868-77 Skärkind J112-55-251
Häradskartan från 1868-77 Styresta J112-56-161
Ekonomisk karta från 1947 Borg J133-8g8d48
Ekonomisk karta från 1947 Fiskeby J133-8g9d48
Ekonomisk karta från 1947 Landsjö J133-8g7c49
Ekonomisk karta från 1947 Loddby J133-9g0e66
Ekonomisk karta från 1947 Lövstad J133-8g8c48
Ekonomisk karta från 1947 Norrköping J133-8g9e48

Lantmäteristyrelsens arkiv

Eneby 1-12. Geometrisk från avmätning från 1650. Akt D12-12:d2:48

Gäverstad Storskifteskartan från 1801. Akt D12-15:1

Gäverstad lagaskifteskartan från 1869 (approberad 1870). Akt 05-BOR 92.

Kemnerstad Geometrisk avmätning 1650. Akt D12-39:d2:31

Klinga nr 1-7. Geometrisk avmätning från 1699. Akt D12-25:1.

Kuddby 1-4. Geometrisk avmätning från 1650. Akt D57-39:d1:353.

Landsjö nr 1. Geometrisk avmätning från 1730. Akt nr D46-19:1

Leverstad 1-2. Ägomätning från 1812. Akt D12-29:1

Löt nr 1-2. Geometrisk avmätning från 1698. Akt D12-30.1.

Lövstad nr 1. Ägomätning från 1816. Akt D46-22:21

Melby nr 1. Geometrisk avmätning från 1698. Akt D46-23:1

Resebro 1-3. Geometrisk avmätning från 1731. Akt D12-33:1

Skärlunda Geometrisk avmätning från 1697. Akt D12-39:1

Vallby nr 1-5. Geometrisk avmätning från 1699. Akt nr D46-38:1

Vret. Geometrisk avmätning från 1692. Akt nr D15:8-9

Lantmäterimyndigheternas arkiv

Eke. Arealavmätning från 1698. Akt 05-Kim-7

Hedenlunda. Avsöndring 1914. Akt 05-BOR-AVS156

Klinga. Arealavmätning 1831. Akt 05-BOR-73

Skärlunda. Arealavmätning 1830. Akt 05-BOR-72

Wallby skog. Delning 1721. Akt 05-Kim-19

Rågångarna kring Klinga ägor. 1816 Akt 05-BOR-53

Riksarkivet SVAR- svensk arkivinformation

www.svar.ra.se

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

<http://www.sgu.se/produkter/kartor/kartgeneratorn>

Tekniska och administrativa uppgifter

KM projekt nr: 14052

Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum: 431-4802-14, 2014-06-26

Fältarbetsperiod: 2014-09-09--2014-10-29

Utredd yta: 10 km²

Personal: Britta Kihlstedt (projektledare, fält- och rapportansvarig), Örjan Hermodsson, Henrik Runeson, Ellinor Sabel (fältinventering) Jan Ählström (kartor), Mattias Johansson (arkiv), Fredrik Hallgren (bearbetning av Lidar/LAS-data), Anna-Lena Hallgren (layout).

Belägenhet: Norrköpings stad (Borg), Kvillinge och Kimstad socknar, Östergötlands län, Östergötland.

Ekonomisk karta: 9G 0e, 8G 9e, 8G 9d, 8G 8d, 8G 8c, 8G 7c

Koordinatsystem: Sweref99

Koordinater: N64858835 E557355–N6503575 E571330 (SV–NÖ)

Höjdsystem: -

Inmätningmetod: GPS

Dokumentationshandlingar: Ingen dokumentation utöver rapporten arkiveras.

Fynd: Inga fynd har tillvaratagits

Bilaga 1. Objektbeskrivningar

KM1. Objekt 1. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

600×240 m (Ö–V). Stort läge i åkermark, i Ö flackt, svagt V-sluttande parti. Centralt ligger en NNÖ–SSV orienterad mycket flack höjdrygg som är tämligen svåravgränsad i V och övergår i ett svagt Ö-sluttande höjdstråk. Genom området rinner en mindre å i V–Ö riktning. Ca 5–10 m ö.h.

KM2. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

520×250 m (N–S). Svaga höjdstråk i åkermark, generellt V-sluttande. Ca 10 m ö.h.

KM3. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

330×200 m (NV–SÖ). Svag NV–SÖ-orienterad höjdrygg i åkermark. Mycket flackt. Ca 15 m ö.h.

KM4. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

220×65 m (N–S). Tämligen plan åkermark, svagt sluttande mot SV. Begränsas i Ö av järnvägsbank och tillhörande störda områden och i NV av väg E4. Motiveras främst av närheten till kända gravfält NÖ om järnvägen (Kvillinge 106:1 och 68:1, det senare undersökt), mindre av utpräglad topografi. Ca 10 m ö.h.

KM5. Boplats- och gravläge. Möjlig fornlämning.

155×115 m (NNV–SSÖ). Består i NV av en platå med äldre åkermark, som på ekonomiska kartan från 1947 är igenväxt, men på häradskartan från 1860-talet varit odlad. Idag är ytan granskogsbevuxen. Längre ned mot SÖ vidtar ett område med gles lövskog. Här finns enstaka större röjningsrösen av tydligt sen typ. En relativt brant sluttning mot SV leder ned till nutida åkermark. Ca 10–15 m ö.h. I området finns fyra sedan tidigare kända stensättningar (Kvillinge 107:1–4) och i NV gränsar läget till det tidigare undersökta gravfältet Kvillinge 68:1, som ligger på andra sidan järnvägen. Området utgör ett bra boplatsläge, som också kan innehålla fler gravar.

KM6. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

200×130 m (NÖ–SV). Beläget i anslutning till Kuddby bytomt (Kvillinge 163) och boplatsen Kvillinge 133:1. Ligger i den åkermark som omger impedimentet med bytomten och omfattar åkerområdets högsta del. Härifrån sluttar marken mot S, V och N. Avgränsas i S av en större väg. Ca 10 m ö.h.

KM7. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

115×50 m (NNÖ–SSV). Beläget i åkermark på en svag förhöjning sluttande mot Ö. Avgränsas i V av järnväg och i S av större väg. Läget motiveras av närheten till Kuddby bytomt (Kvillinge 163) och boplatsen Kvillinge 133:1. Ca 10 m ö.h.

KM8. Botark 16. Hällristning. Fornlämning.

0,3×0,1 m stor yta (NNV–SSO), bestående av 2 skålgropar 5–8 cm i diameter och 1–2,5 cm djupa. På åkerholme och på hällkrön nordost om stenblock. Ca 10 m ö.h.

KM9. Dammvall. Övrig kulturhistorisk lämning.

Rester efter dammanläggning(?) vid Pjältån omedelbart S om Kvillinge 108:1-2 som är lämningar efter tegelbruk och lägenhetsbebyggelse. På var sida om ån, samt mitt i ån, finns fundament av tillmakad sten, i delar utfyllt med betong. Dessa är ca 2 m höga och 2 m breda. De på åns sidor är 4 m långa och det mitt i ån 2 m långt. S om bron finns rester av en vägbank, ca 1 m hög och 3 m bred, uppbyggd av 0,4–0,7 m stora stenar. Ca 5 m ö.h. Möjlig brofundament. Omnämns som rester av dammvall i kulturmiljöanalysen inför MKB (Kulturmiljöanalys, Rapporter Arkeologikonsult 2005:2021).

KM10. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

260×100 m (N–S). Svagt V-sluttande åkermark i V och något stenig gräsmark i Ö. Gränsar i Ö till en kapplöpningsbana. I SÖ delen gränsar det till område som är kraftigt förstört av täktverksamhet. Ca 30 m ö.h.

KM11. Botark 15. Hällristning. Fornlämning

Består av 1 skålgrop, 6 cm i diameter och 0,5 m djup. Ligger i hagmark mitt på plan håll. Ca 30 m ö.h.

KM12. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

280×80 m (Ö–V). Beläget i åkermark huvudsakligen i svag S-sluttning. Begränsas i V och Ö av lövskogsbevuxen skogsmark med hällmarker, med stora skador efter bergtäkter. Omedelbart Ö om läget finns en hällristningslokal med en skålgrop, Borg 181:1. Ca 30 m ö.h.

KM13. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

175×55 m (NÖ–SV). Belägen i åkermark huvudsakligen i svag SÖ-sluttning. Begränsas i N av lövskogsbevuxen skogsmark med hällmarker, med stora skador efter bergtäkter, och i NV av den delundersökta bytomten Borg 206:1, som har medeltida belägg och dateringar till äldre järnålder och vikingatid-tidig medeltid. Ca 30 m ö.h.

KM14. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

200×150 m (Ö–V). Beläget i S-sluttande åkermark. Begränsas i N och NÖ av lövskogsbevuxen hällmark med stora skador efter bergtäkter. I S delen finns ett impediment med en hällristningslokal (Borg 268:1). Ca 25 m ö.h.

KM15. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

105×46 (N–S). Relativt plan, gräsbevuxen yta i anslutning till hällristningarna Borg 272:1–2. Begränsas av en fuktigare yta med vass i NÖ och av impediment som är stört av bergtäkt i SÖ. I V och S finns relativt lågt belägen åkermark. Inom området kan främst spår efter aktiviteter i anslutning till hällristningarna förväntas. Ca 25 m ö.h.

KM16. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

130×60 m (NÖ–SV). Huvudsakligen beläget i flack, svagt Ö-sluttande, gräsbevuxen äldre åkermark. I Ö inkluderas också ett mindre parti skogsmark med gles lövskog. Begränsas av skogsbevuxna höjdparter med hällmarker i S och V och av lägre terräng åt Ö. Ca 30–34 m ö.h.

KM17. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

280×80–165 m stort (NÖ–SV). Flack, mycket svagt Ö-sluttande, gräsbevuxen äldre åkermark N och V om Borgs kyrka. Begränsas i Ö av en cykelbana. Ca 28–30 m ö.h.

KM18. Botark 6 och 7. Hällristning. Fornlämning.

Inom en 3×1 m stor yta finns 2 skålgropar, 4 respektive 5 cm stora och 0,5 respektive 1 cm djupa. Hällar i hagmark. Den större skålgropen ligger på krön av brant sluttande hällparti och den mindre ligger 3 m åt SSÖ på en liten hällklack. 29 m ö.h.

KM19. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

50×35 m stor, svagt S-sluttande, lätt kuperad-plan yta på mindre, utskjutande del av höjdparti med industrimark i N och lägre, sumpig mark i S. Moränmark, ställvis till synes stenfri (stenröjd?). I S slutar området i en avstats/terrass. I N betesmark, i övrigt glest blandskogsbevuxen äldre hagmark. 36–40 m ö.h.

KM20. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

60×25 m (NV–SÖ). Flack, ställvis svagt kuperad, yta på SÖ sidan av höjdparti. Avgränsas i N av mer blockig terräng och i S av övergång mot blötare mark, osäker avgränsning åt SÖ. Morän. Skogsmark, blandskog, troligen tidigare hagmark. 38–41 m ö.h.

KM21. Hägnad. Fornlämning.

Stensträng, ca 20 m lång (NÖ–SV), 0,7–1,5 m bred och ca 0,2 m hög. Övermossad med en del i ytan synlig stenar, 0,2–0,5 m stora. Löper längs S-sluttning ner från moränhöjd. Skogsmark, gles blandskog. Ca 40 m ö.h.

KM22. Botark 8. Hällristning. Fornlämning.

Bestående av 1 skålgrop, 4 cm i diameter och 0,5 cm djup. Belägen i betesmark på låg hållkant mot S, ca 7 m NNO om KM23. 37 m ö.h.

KM23. Botark 12 Hällristning. Fornlämning.

Bestående av 1 skålgrop, 4 cm i diameter och 0,5 cm djup. Belägen i betesmark på liten, låg håll, ca 26 m N om Borg 157:1. 36 m ö.h.

KM24. Botark 9. Hällristning. Fornlämning.

Inom en 1,6×0,6 m stor yta finns 10 skålgropar, 4–7 cm i diameter och 0,5–2 cm djupa. Belägen i betesmark på plan håll i markytan, ca 16 m V om Borg 157:1. 35 m ö.h.

KM25. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

180×110 m (NV–SÖ) Flack, mycket svagt S-sluttande gräsbevuxen betesmark, delvis tidigare odlad, med enstaka hällar och block. På flera av dessa finns hällristningar (Objekt KM8–11; Borg 157:1). Åt N vidtar ett impediment med block och hällmark, åt Ö gränsar området till den delundersökta boplatsen Borg 281:1 och i S till en äldre vägsträckning. 32–35 m ö.h.

KM26. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

370×210–130 m (ÖNÖ–VSV). Mycket stort läge med varierad topografi och sammansatt fornlämningsbild. Huvudsakligen flacka, relativt stenfria ytor i skogsbevuxen moränmark som sluttar svagt mot S. Mellan ytorna finns mindre, blockiga stråk och enstaka partier med hällmark och i den N delen också ett ca 40×20 stort sumpigt område. Det förefaller utgöras av en försumpningssvacka utan tjockare torvlager, men detta bör kontrolleras vid en eventuella etapp 2. I de S delarna dominerar svagt S-sluttande terräng med mer öppen betesmark och längst i SV i åkermark. Mot V avslutas läget av en brant sluttning, vilken till stora delar är urschaktad. I Ö vidtar öppen betad hagmark i anslutning till KM25, Borg 281:1 och 157:1. Sandig morän dominerar, med en mindre isälvsavlagring längst i V och inslag av lerigare mark i de lägre partierna i Ö och N. Ca 30–43 m ö.h. Skogsmark, ställvis dominerad av barrskog, ställvis gles blandskog. I S gräsbevuxen betesmark med enstaka träd och buskar. Går att nå med maskin.

Inom området finns stensträngar (KM28, KM31 och KM33–34), enstaka röjningsrösen av varierande storlek och sannolikt också fossila åkerytor (en bättre avgränsning av dessa kan göras genom kartering/utredningsgrävning inom ramen för en andra utredningsetapp). På de äldre kartorna finns inga odlade åkerytor markerade. Området innehåller också en hällristningsförekomst i den N delen (KM29) och tre gravar, Borg 242:1 samt KM32 och 35, varav de senare är osäkra.

Omedelbart N om området ligger ett gravfält (Borg 240:1) och strax S om detta finns ett stort antal gropar, troligen enkla skyttevärn, samt en rund, ca 9 m i diameter och 0,2 m hög anläggning, delvis omgiven av en 0,7–1,0 m stor ränna. Den liknar morfologiskt en kolbotten, men inget kol framkom vid sondning.

Sammanfattningsvis kan området antas representera olika typer av eventuellt oliktida markanvändning - boplats/gammal åkermark/rituella aktiviteter - inom olika delytor. Utifrån områdets komplexitet och belägenheten inom den rika fornlämningsmiljön runt Borg och Klinga har vi valt att samla delytorna i ett större objekt för noggrannare utredning inom etapp 2.

KM27. Botark 10 och 11. Hällristning. Fornlämning.

Inom en 4×1 m stor yta (NNV—SSÖ) finns två områden med hällristningar, belägna på uppstickande hållparti i betesmark. Det ena området är 1,3×0,9 m stort (N–S) och ligger på krön och norrsluttning av håll. Det innehåller 11 skålgropar, varav nio är runda, 3–7 cm i diameter och 0,5–1,5 cm djupa, och två är avlånga, 8–11 cm långa, 5 cm breda och 1–2 cm djupa. På ett litet hållkrön 1,6 meter SSO om nämnda yta ligger 1 ränna och 2 skålgropar. Rännan är 4 cm lång och sammanbinder de båda skålgroparna, vilka är 4 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa. 33 m ö.h.

KM28. Hägnad. Fornlämning.

Stensträng, ca 20 m lång (Ö–V), 1,5–2,5 m bred och 0,1–0,2 m hög (högst i V). Övermossad och ställvis lätt övertorvad, med 0,2–0,8 m stora stenar synliga, med grövre sten i V. Avslutas av större block i Ö. Något osäker. Belägen i svagt Ö-sluttande moränmark. Skogsmark, blandskog. 37–38 m ö.h.

KM29. Botark 14. Hällristning. Fornlämning.

Inom en 2,7×2,4 m stor yta finns 3 skålgropar, 4–5 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Sydsluttning av block. Skogsmark. 36 m ö.h.

KM30 Botark 13. Hällristning. Fornlämning.

Inom en 0,5×0,2 m stor yta (N–S) finns sju skålgropar, 3–4 cm i diameter och 0,5 cm djupa. I hagmark, på hållkant mot Ö. 35 m ö.h.

KM31. Hägnad. Fornlämning.

Stensträng, ca 70 m lång (Ö–V), 2–3 m bred och 0,1–0,2 m hög. Övermossad med i ytan synliga 0,3–0,9 m stora stenar. Löper över flack, relativt stenfri mark (fossil åker?), mellan mindre, blockigare höjdparter med hållar. I NÖ löper den upp i blockigare mark och är här mer otydlig. Betad skogsmark, blandskog. 38 m ö.h.

KM32. Stensättning? Osäker fornlämning/bevakas.

Rund. 3,5 m i diameter och 0,4 m hög av 0,3×0,4–1×0,7 m stora, ställvis övermossade stenar. Ingen synlig kantkedja, men tydligt avgränsad. Något osäker, kan möjligen vara ett röjningsröse. Belägen i glest blandskogsbevuxen betad skogsmark. 39 m ö.h.

KM33. Hägnad. Fornlämning.

Stensträng, ca 50 m lång (N–S), 2–3 m bred och 0,1–0,3 m hög. Övertorvad med i ytan synliga stenar, 0,3–0,9 m stora. I S delen löper den i en terrasskant. I N finns en ca 3 m bred öppning. Flackt S–sluttande, gräsbevuxen hagmark med snår och enstaka träd (i N del). Omedelbart Ö om stensträngen finns spår av en sentida byggnad i form av fyra cementplintar. Ytorna intill har karaktär av äldre odlingsmark, dock svåravgränsad. Inga åkerytor finns på de äldre kartorna. 35–38 m ö.h.

KM34. Hägnadssystem. Fornlämning.

Bestående av två stensträngar med en sammanlagd längd av 145 m. *Stensträng nr 1* är ca 80 m lång (SV–NÖ), 2–3,5 m bred och 0,1–0,2 m hög. Övermossad med i ytan synliga stenar, 0,2–1,0 m stora (i allmänhet 0,3–0,5 m). Otydligare i Ö delen. Ca 30 m från den Ö änden finns ett bredare parti, möjligen en stensättning. Skadad på några ställen av grävda gropar. Ca 2 m N om dess V:a del ligger: *Stensträng nr 2*, som är ca 65 m lång (SV–NÖ), 1–2 m bred och 0,1–0,2 m hög. Övermossad och ställvis övertorvad med i ytan synliga stenar, 0,3–0,8 m stora. Bitvis otydlig och därmed något osäker. Stensträngarna ligger i svag SÖ-sluttning i skogsmark, blandskog. Nr 1 löper i övergången mellan stenigare moränmark i N och stenfria ytor i S, eventuellt äldre odlad mark (inga åkerytor finns på de äldre kartorna). 39–43 m ö.h. Något osäker inmätning.

KM35. Stensättning? Osäker fornlämning/Bevakas.

Rund(?), ca 17 m i diameter och 0,7 m hög. Övermossad med en del i ytan synliga stenar, ca 0,2–0,5 m stora. Centralt finns ett större block, 1,3 m stort. I SSV kanten syns en möjlig kantkedja av 0,5–1,0 m stora stenar. Ligger intill en stensträng i NÖ (KM34). Delvis ojäm n yta, osäker kantkedja och otydlig avgränsning gör den svårbedömd. Mot bakgrund av läget intill stensträngar och gravfält bör den bevakas och vid behov kontrolleras. Ligger på en låg moränudde ca 3 m NÖ om en tätkant. Skogsmark. Bevuxen av talrika unga lövträd. 40 m ö.h.

KM36. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

600×175 m (NÖ–SV). Åkermark som huvudsakligen sluttar mot NV samt i SÖ sluttande moränhöjd. I NÖ har tidigare undersökningar gjorts (Borg 168:2 och 243:1). Innehåller flera bra boplatslägen. I kanten av moränmarken i den Ö delen, mitt för gravfältet Borg 254:1, finns en del upplagd röjningssten, vilken möjligen kan dölja gravar. Centralt i läget finns också Borg 166:1, vilket är en uppgift om en möjlig färdväg, vilken dock inte är synlig ovan mark. Ca 30–40 m ö.h.

KM37. Botark 2. Hällristning. Fornlämning.

Inom en 0,6×1,0 m stor yta (N–S) finns 2 skålgropar, vilka är 4–5 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Ligger i hagmark på hållkant mot VSV, inom Borg 207:1, ett gravfält. 35 m ö.h.

KM38. Lägenhetsbebyggelse. Uppgift om.

Läge för ett av två torp benämnt *Vallen* på geometrisk avmätning för Klinga 1699 (LSA D12:25-1). Situationen när det gäller de fyra torpen längs landsvägen söder om Borgs kyrka är komplicerad. Detta är troligen det torp som i husförhörslängder benämns *Snickaretorpet* och som försvinner på1820-talet. Inga synliga lämningar. Läget ungefärligt markerat utifrån kartan. Moränmark, i mindre parti med tät lövskog, ca 30 m ö.h. Området är kraftigt skadat, bland annat vid anläggandet av gamla E4 och det är osäkert om några lämningar återstår.

KM39. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd, äldre än 1850.

Läge för ett av två torp benämnt *Vallen* på Klingakartan från 1699 (LSA D12:25-1). Situationen när det gäller de fyra torpen längs landsvägen söder om Borgs kyrka är komplicerad, varför husförhörslängder kontrollerats. Torpet benämns Ekhagen på härdsekonomiska kartan och då som backstuga. Belägen på bebyggd villatomt, inga synliga lämningar. Läget ungefärligt markerat utifrån flera äldre kartor. Moränmark, ca 30 m ö.h. Anmäls ej till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid övergivande på grund av sin ålder. Upptaget som utredningsobjekt.

KM40. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

480×70 m (NÖ–SV). Huvudsakligen i svag SÖ-sluttning i betad hagmark med stora ekar (Borgs ekhagar). Ett gravfält (Borg 254:1) finns omedelbart i NV och åt S–SV finns flera gravfält och hällristningsförekomster. En nyupptäckt hällristningsförekomst ligger i områdets mellersta del (KM42). Ca 34–39 m ö.h.

KM41. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd, äldre än 1850.

Läge för torpet *Ekhagen* på geometrisk avmätning för Klinga 1699 (LSA D12:25-1). Situationen när det gäller de fyra torpen längs landsvägen söder om Borgs kyrka är komplicerad, varför husförhörslängder kontrollerats. Benämns *Vallen* (jordtorp) på häradsekonomiska kartan. Ligger delvis på villatomt, delvis i SÖ kanten av moränstråk i hagmark bevuxen med stora ekar, ca 35 m ö.h. Ungefärligt läge. Anmäls ej till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid övergivande på grund av sin ålder. Upptaget som utredningsobjekt.

KM42. Botark 1. Hällristning. Fornlämning.

Inom en 2×1,7 m stor yta finns 7 rännor och 137 skålgropar. Rännorna är 1–8 cm långa, samtliga sammanbinder skålgropar. Av skålgroparna är 134 runda, 3–11 cm i diameter och 0,5–5 cm djupa, 3 är avlånga, 9–14 cm långa, 4–5 cm breda och 1,5–2 cm djupa. Belägna på krön av block och även på sidorna. Hagmark, ca 15 meter NV om landsväg. 36 m ö.h.

KM43. Botark 3 och 4. Hällristning. Fornlämning

Inom ett 6×1 m (NV–SO) stort område finns följande lämningar:

Nr 1. På krön av håll finns 1 skålgrop som är 5 cm i diameter och 1 cm djup. 5 m NV om denna, på hållkant mot NV finns:

Nr 2. En skeppslinje, 19 cm lång och uppsvängd i ena änden, samt en skålgrop som är 3 cm i diameter och 0,5 cm djup. Skålgropen ligger på skeppslinjen.

Lämningarna ligger på håll på en moränkulle i hagmark, strax NÖ om väg. 38 m ö.h.

KM44. Botark 5. Hällristning. Fornlämning

Inom en 0,3×0,1 m (NV–SO) stor yta finns 2 skålgropar 3–4 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Hagmark, på NÖ kanten av flack håll, inom gravfältet Borg 208:1. 40 m ö.h.

KM45. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

100×85 m (Ö–V). S-exponerad del av markant höjdparti (Ö–V). I N kanten vidtar hållar, i övrigt åkermark. Svåravgränsat i S och Ö. Fortsätter sannolikt åt V, utanför utredningsområdet. Rikligt med skörbränd sten samt bränd lera i ploglagret. 31–38 m ö.h.

KM46. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

120×75 m stort (NV–SÖ). SV-vänd slänt mellan motorväg och en avfartsväg. N delen är beväxt av olikåldrig lövskog, S delen är gräsbevuxen med ett mindre impediment. Läget ligger omedelbart SV om den tidigare undersökta Borg 210 (gravfält och boplat) och omedelbar N och V om den undersökta bopplatsen Borg 279:1. 36–39 m ö.h. Svår att nå med maskin.

KM47. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

155×80 m stort (VNV–ÖSÖ). Beläget på en stor platå och sydsluttning, avgränsas av låga hållar och blockigare mark i N, av låglänt mark med våtmark i Ö, i SÖ av svacka med höjdsträckning på andra sidan (motsvarande det norra). Sandig–moig morän. Inom området finns lämpliga boplatstyror, men också en del blockiga/sanka partier. Ytan innehåller också stensättningarna Borg 209:1–2. Det stora läget motiveras av fornlämningsbilden i omgivning-en, med gravfältet/bopplatsen Borg 210 i V och stensättningen Borg 164:1 i S. 40–43 m ö.h.

KM48. Läge, våtmark. Möjlig fornlämning.

70×55 m stor (Ö–V). Bevuxen med mossa, skvattram och starr samt mindre tallar. Vattenmättad mark, varför det är svårt att observera lagerföljden med jordsond, den förefaller dock utgöras av ca 0,5 m torv och gyttja, följt av silt/lera (i våtmarkens kant). 40 m ö.h. Går att nå med maskin. Den rika fornlämningsmiljön och läget i direkt anslutning till flera kända gravar, gravfält och hällristningsförekomster gör att rituella och andra depositioner kan misstänkas förekomma.

KM49. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

190×100 m stort (VNV–ÖSÖ). S-sluttning, huvuddelen i åkermark i SÖ och en mindre del i gles lövskog, dominerad av ek. Omedelbart V om området finns ett mindre impediment med en skålgropslokal (Borg 175: 1–2). En stensättning (Borg 164:1) och två gravfält (Borg 212:1 och 214:1) ligger strax N och Ö om området. 30–41 m ö.h.

KM50. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Ca 250×200 m (NÖ–SV). Huvudsakligen svagt S-sluttande område med brantare sluttning i N upp mot den undersökta boplatsen Borg 279:1 och i Ö mot väg. I S går läget ner mot dalbotten, vilken tidigare varit vattensjuk. Åkermark samt två mindre åkerholmar. Lera med grövre sediment i de högre partierna. Fynd av bränd lera och skärvsten i åkerkanten i Ö och av en knacksten och skärvsten nära den S begränsningen centralt i åkermarken. 28–35 m ö.h. SÖ delen ansluter till objekt KM 51 på andra sidan motorvägen.

KM51. Boplatsläge. Möjlig fornlämning

180×105 m (NÖ–SV). Beläget i svagt Ö-sluttande sedimentdal med markant bergsparti i S och E4:an i V. Äldre åkermark med gräsvegetation, enstaka småtallar och lövbuskar. Begränsad av höjdrygg i S och E4:an i V. Delar av området är på väg att försumpas. Silt/lera. 30–32 m ö.h.

KM52. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Ca 210×120 m (Ö–V). Huvudsakligen höjdstråk och N-sluttning i åkermark med en mindre åkerholme i NV. S delen består av glest blandskogsbeväxt skogsmark (äldre åker-/hagmark). I dess SV kant, upp mot en låg moränhöjd, finns upplagd odlingssten och möjligen också en osäker stensträng, och i dennas NV ände en osäker stensättning. Möjligen utgörs även dessa av röjningssten från den äldre åkermarken. Silt/lera. 30–36 m ö.h.

KM53. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

60×40 m (NV–SÖ). Beläget i en jämn, svag NÖ-sluttning i skogsmark. På N kanten av större bergs-/moränhöjd. Åt NÖ vidtar en flack, odlad dalgång. Stenfri silt/siltig morän. Blandad vegetation. 33–38 m ö.h.

KM54. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

60×15 m (NV–SÖ). Beläget på en svagt V-sluttande platå med bergsrygg i SV. Åt NÖ finns mindre, lägre bergsryggar. Begränsningarna åt NV och SÖ är oklara. Silt/siltig morän. Skogsmark, blandskog. 48–50 m ö.h. Ej möjlig att nå med maskin.

KM55. Färdväg. Övrig kulturhistorisk lämning.

Vägbank, 70 m lång (huvudsakligen NÖ–SV), 2–4 m bred och intill 0,4 m hög. Ställvis urschaktad i sluttningen, där den ibland är begränsad av ett dike. Haket mot sluttningen är intill 0,5 m högt. Löper längs den V och N sidan av en bergsrygg med en sänka i V. Vägen är inte i bruk och ställvis otydlig. Skogsmark, blandskog, ca 39 m ö.h. I V kanten i mellersta delen ligger (KM56), ett osäkert vägmärke. Vägen har inte återfunnits på äldre kartor. Den löper ca 20–40 m Ö om den tidigare huvudvägen mellan Norrköping och Linköping och kan möjligen vara en äldre/tillfällig sträckning av denna, vilket dock bedöms som osäkert, snarare är det lämningar efter en mindre väg som enligt Häradskartan löpt runt bergshöjden söder om Klinga gård. Lämningens karaktär och oklara ålder gör att det bedöms som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM56. Vägmärke? Övrig kulturhistorisk lämning.

Postament, 2×1,5 m stort (NNV–SSÖ) och 0,2 m högt. Övermossat med enstaka synliga stenar 0,2–0,3 m stora. 2 m åt SV finns en större, spetsig sten, som möjligen kan ha ingått i vägmärket. En lös sten ligger även i S kanten. Ligger intill en övergiven vägbank (KM55). På den V sidan av en bergsrygg, ca 37 m ö.h. Skogsmark, blandskog. Något osäkert. Lämningens karaktär och oklara ålder gör att det bedöms som en övrig kulturhistorisk lämning (jfr KM55).

KM57. Färdväg. Övrig kulturhistorisk lämning.

Vägbank, 60 m lång (SV–NÖ–NV) 5–6 m bred och intill 1 m hög, (0,2–0,3 i NV delen). Ligger i markplanet i SV, med ett svagt hak i SÖ. Belägen på flack moränmark mellan bergtäkt i NV och landsväg i SÖ. Lövskog. 41–43 m ö.h. Huvuddelen av färdvägen ligger strax utanför utredningskorridoren, den SSV

delen ligger dock innanför. Den SV–NÖ-gående delen utgör sannolikt en rest av den äldre huvudvägen mellan Norrköping och Linköping, vars huvudsakliga sträckning har hög ålder. Den SÖ–NV-gående delen återfinns inte på äldre kartor. Vägen uppvisar inga egentliga ålderdomliga särdrag och dess ålder är delvis osäker, varför den bedöms som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM58. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

260×105 m (NV–SÖ). Beläget i åkermark på flack höjdrygg och i omgivande svaga S-sluttningar. I områdets V del finns två mindre berghällar. 38–41 m ö.h.

KM59. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

80×25 m (NV–SÖ). Beläget i svag S-sluttning av bergshöjd, delvis nära krönet. Mot S begränsad av kraftigare sluttning, mot V av blockigare område och mot SÖ av E4. Skogsmark, huvudsakligen tallskog med markvegetation av gräs och mossor. Siltig/sandig morän. I SÖ låg den undersökta boplatsen vid Leverstad (Borg 197:1). Läget motiveras främst av närheten till denna kända fornlämning. 40–47 m ö.h. Delvis svårt att nå med maskin.

KM60. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

95×25 m (NNV–SSÖ). Beläget på ett svagt S-sluttande krön och sluttning från höjdrygg. Jämn yta med enstaka block, intill 3 m stora. Sandig morän. Skogsmark, blandad vegetation. Inom området finns ett 20-tal gropar efter skyttevärn, ca 1,0–20,0 m stora och 0,5–1,5 m djupa. Det största värnet är 20×10 m stort (N–S) och har en 11×1,5 m stor infartsramp. Ligger SÖ om den undersökta boplatsen Borg 197:1. Ca 35–40 m ö.h.

KM61. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

150×85 m (NV–SÖ). Beläget i markant V-sluttande åkermark med sandig moränrygg åt NÖ. Silt/lera. Enligt muntlig uppgift (141014) från ortsbönn Gunnel Wiljams i Leverstad har en större bit flinta påträffats på platsen. Platsen ligger strax S om den förundersökta boplatsen Norrköping 355. 34–42 m ö.h.

KM62. Boplatsläge. Möjlig fornlämning

40×25 m (Ö–V). Ligger i svag V-sluttning och begränsas av hällmark i N och blockig mark/hällmark i S och Ö. Vetter i V mot E4. Skogsmark, blandskog, mest gran med markvegetation av gräs och mossor. Sandig silt. 38–41 m ö.h. Går ej att nå med maskin.

KM63. Boplatsläge. Möjlig fornlämning

65×10–30 m (NÖ–SV). Till synes relativt stenfri platå med enstaka block, 0,5–1,0 m stora. Begränsas av berg i dagen i NNV och markanta sluttningar mot lägre mark åt ÖNÖ och VSV. Åt SSÖ vidtar något högre mark närmare Leverstads bytomt. Ligger på bergs- och moränhöjd omgiven av sedimentdalgångar. Finsand/morän. Skogsmark, gles blandskog. 43–44 m ö.h. Går delvis att nå med maskin.

KM64. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

195×55 m (N–S). Beläget i beteshage på en svagt SÖ-sluttande platå, delvis med berg i dagen i NÖ. Området omfattar även i N en svagt NÖ-sluttande del. Silt. Åt NV ligger Leverstads bytomt (Borg 289:1). 40–43 m ö.h.

KM65. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

95×40 m (NNV–SSÖ). Svagt SV-sluttande åkermark med en mindre platå i den övre delen. I NÖ löper en mindre väg. Lera/lerig morän. Ca 36–40 m ö.h.

KM66. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

220×160 m stort (NV–SÖ). Beläget i åkermark på platå och omgivande sluttningar åt SV–NÖ, brant i SV och svag i NÖ. Silt. Åt SV finns en höjdrygg av morän med ett gravfält (Borg 304:1). Nära åkerkanten finns rikligt med

röjningssten upplagt i vallar. En mindre del av den utskjutande höjdryggen i SV har odlats bort i senare tid, vilket framgår på den ekonomiska kartan från 1947. Ca 32–37 m ö.h.

KM67. Stensättning? Osäker fornlämning/bevakas.

Närmast rund, 4 m i diameter och 0,4 m hög. Fyllning av 0,3–0,6 m stora stenar. Oklar begränsning åt N. Kraftigt övermossad yta. Tre mindre lövträd/buskar i N och Ö. Bra läge, men tämligen otydlig. I närområdet finns flera stenhögar, troligen av röjningssten. 35 m ö.h.

KM68. Färdväg. Övrig kulturhistorisk lämning.

Vägbank, 78 m lång (Ö–V till ÖSÖ–VNV) och 5 m bred omgiven av 2 m breda vallar på ömse sidor och ca 1 m djupa diken på S och SÖ-sidan. Vägbanken mot N och NNV är 0,7–1,5 m hög. Ändar i åker åt NÖ och i vägbank för befintlig E4 i SV. Skogsmark, blandskog. Beväxt med större och mindre träd. 40–41 m ö.h. Syns på karta över Leverstad 1817, där den är markerad som en större väg, och på häradskarta från 1860-talet, men inte på ekonomiska kartan från 1947. Övergavs troligen då ”Riks 1:an” byggdes på 1930-talet. Är övergiven men saknar specifikt ålderdomliga särdrag och bedöms därför inte som fornlämning.

KM69. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

90×15–65 m stort (NV–SÖ). Relativt plan, svagt V-sluttande yta med partier med större stenar och block. Ytan begränsas i N av en mindre rygg av berghällar. Beläget på den S delen av en moränudd som skjuter ut i åkermarken från ett större höjdparti i Ö. 42–46 m ö.h.

KM70. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

35×30 m stort (Ö–V). Platå med svaga bergsryggar N, V och S. Ytan är relativt stenfri och jordarten siltig. Skogsmark, främst tall och ek, med markvegetation av gräs. Platsen har före det att Lövstadsjön på 1800-talet sänktes utgjorts av en liten ö. 29–30 m ö.h. Troligen svår att nå med maskin, då området omges av sumpig mark.

KM71. Hägnad. Övrig kulturhistorisk lämning.

Stenmur, 6 m lång, 1–2 m bred och 0,5–0,8 m hög, av 0,2–0,8 m stora stenar. Övermossad yta. 48 m ö.h. Skulle möjligen kunna utgöra någon form av gränsmarkering (den löper i samma riktning som raden av gränsrösen längre söderut, KM72, men ligger inte i någon känd gräns). Anmäls inte till FMIS.

KM72. Gränsmärken. Övrig kulturhistorisk lämning.

8 st gränsmärken i en ca 20 m lång rad (SV–NÖ). Samtliga gränsmärken är runda eller närmast runda. Från SV: Gränsmärke, 1 m i diameter och 0,2 m högt, av 0,1–0,3 m stora stenar. Beväxt med en björk. Gränsmärke, 2 m i diameter och 0,2 m högt, av 0,2–0,5 m stora stenar. Delvis omrört. Gränsmärke, 2 m i diameter och 0,3 m högt, av 0,1–0,4 m stora stenar. Gränsmärke, 2 m i diameter och 0,2 m högt, av 0,2–0,3 m stora stenar. Gränsmärke, 1,5 m i diameter och 0,2 m högt, av 0,1–0,3 m stora stenar. Hjärtsten, 0,4 m hög, 0,3 m bred (N–S) och 0,25 m tjock. Tall i N kanten. Gränsmärke, 1 m i diameter och 0,3 m hög, av 0,2–0,5 m stora stenar. Gränsmärke, 3×2 m (ÖNÖ–VSV) och 0,3 m högt, av 0,2–0,3 m stora stenar med vållagda kanter. I NV finns en hjärtsten, 0,3 m hög, 0,3 m bred (Ö–V) och 0,2 m tjock. Gränsmärke, 3×2 m (ÖNÖ–VSV) och 0,4 m hög, av 0,2–0,4 m stora stenar. Kullfallen hjärtsten åt N, 0,3 m hög, 0,4 m bred (ÖNÖ–VSV) och 0,2 m tjock. Gränsmärkena ligger i den övre delen av S-sluttning, nära krönet av markant bergs-/moränhöjd. Skogsmark. 48–51 m ö.h. De ligger inte i befintlig gräns och överensstämmer heller inte med några historiska gränser, enligt äldre kartor. På grund av deras karaktär och oklara ålder bedöms de som övrig kulturhistorisk lämning.

KM73. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Flack, svagt V-sluttande yta med en del större stenar och block åt Ö. Begränsas i S av brant och åt N och Ö av mindre rygg med hällar. Åt V vidtar blockigare mark. Moränmark nära krönet av bergs/moränhöjd. Skogsmark, tallskog. 49–51 m ö.h.

KM74. Stensättning? Möjlig fornlämning/bevakas.

Närmast kvadratisk(?), 7×6 m (NNÖ–SSV), 0,5 m hög. Övermossad med 0,3–0,9 m stora stenar. Kantkedja(?) åt S. Belägen i S-sluttning nedanför bergskrön. Blockig moränmark. Skogsmark, barrskog. Bevuxen med enar och ormbunkar. Otydlig avgränsning och därmed osäker. Svårbedömd på grund av markförhållanden och vegetation. 50 m ö.h.

KM75. Stensättning. Fornlämning.

Rund, 4 m i diameter och 0,1–0,2 m hög. Övertorvad med talrika stenar i ytan, 0,1–0,4 m stora. I N–NÖ delen ligger tre lösa stenar, 0,5–0,6 m stora. Kantkedja, 0,3 m hög av 0,3–0,8 m stora stenar, synlig i N, Ö och S. Belägen i S kanten av moränhöjd med täktbrant i S. Skogsmark, barrskog. Beväxt med två tallar. 51 m ö.h. Ursprungligen troligen del av ett större gravfält; i N och NV finns täkter, med uppkastad sten i kanterna. Här kan fler, skadade, gravar finnas.

KM76. Stensättning. Fornlämning.

Rund(?), 5 m i diameter och 0,5 m hög. Övertorvad, med talrika stenar i ytan, 0,1–0,3 m stora. En möjlig kantkedja, 0,2–0,3 m hög, är uppbyggd av 0,5–0,8 m stora stenar. I mitten finns en avlång grop, 1,0×0,5 m stor (Ö–V) och 0,1 m djup. Kanten är skadad i N och S. Formen är något oklar. Belägen i S kanten av moränhöjd med täktbrant i S. Skogsmark, barrskog. 51 m ö.h. Ursprungligen troligen del av ett större gravfält; i N och NV finns täkter, med uppkastad sten i kanterna. Här kan fler, skadade, gravar finnas.

KM77. Stensättning. Fornlämning.

Rund(?), höglignande, ca 4 m i diameter och 0,4 m hög. Övertorvad, vid sondning framkom stenar ytligt, 0,1–0,2 m stora. Enstaka synliga kantkedjestenar, 0,4–1,0 m stora. Skadad, ett ca 2 m brett parti är avschaktat i N kanten. Formen är nu svårbedömd, troligen ursprungligen rund. Beväxt med en tall och lite sly. Skogsmark, barrskog. 51 m ö.h. Ursprungligen troligen del av ett större gravfält; i N och NV finns täkter, med uppkastad sten i kanterna. Här kan fler, skadade, gravar finnas.

KM78. Stensättning. Fornlämning.

Rund, höglignande, 7 m i diameter och 0,5 m hög. Övertorvad, med enstaka synliga stenar i ytan, ca 0,1 m stora. Skadad i SSÖ kanten genom ett ca 3 m brett, urschaktat parti. I schaktkanten syns talrika stenar. Belägen i Ö kanten av bergs-/moränhöjd. Skogsmark, barrskog. Beväxt med tre tallar och lite lövsly. 49 m ö.h. Ursprungligen troligen del av ett större gravfält; i N och V finns täkter, med uppkastad sten i kanterna. Här kan fler, skadade, gravar finnas.

KM79. Läge, våtmark. Möjlig fornlämning

200×60 m (NV–SÖ). Låglänt område på ömse sidor om djupt dike. Ligger i dalgång mellan Lövstadsjön i NV och Resebromosse i SÖ, ca 26 m ö.h. Området har tidigare utgjort ett sammanhängande våtmarksområde. Öppen mark SV om diket och tät sumpskog åt NÖ. Jordarten utgörs av kärrtorv enligt SGU:s jordartskarta och vid provstick med jordsond framkom >0,4 m tjocka torvlager på NÖ sidan om diket. Centralt i området ligger Borg 127:1, en fyndplats för ett bronsvärd. Detta framkom vid dikesgrävning på 30-talet, tillsammans med stenar, pinnar och pålar. Läget för fyndet är osäkert, och det är svårt att uppskatta var ytterligare fynd/konstruktioner kan finnas. Ett ca 200 m långt parti längs diket har markerats som möjligt läge för ytterligare våtmarksdepositioner.

KM80. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

115×80 m (NÖ–SV). Beläget på krön av låg höjdrygg och svaga sluttningar mot S, V och N. Större delen åt Ö utgörs av åkermark, i V ingår en svagt utskjutande udde, med ställvis berg i dagen, vilken är beväxt med blandskog. Åkerjorden är lerig–siltig, med talrika småstenar. Den högst belägna delen av läget ligger i S. 30–32 m ö.h.

KM81. Husgrund, historisk tid. Övrig kulturhistorisk lämning

7×5 m stor (Ö–V), och 0,2–0,5 m hög. Tuktad sten 0,1–0,7 m stora, delvis sammanfogade med cement. Rikligt med skräp och taktegel. Belägen vid N-vänd avsats med brant i N. Gles lövskog med hög undervegetation av gräs/snår. Bevuxen med hallonsnår och gräs och med fruktträd intill. 35 m ö.h. "Lundsvik" på gamla ekonomen från 1947. Saknas på äldre kartor. Anmäls inte till FMIS.

KM82. Fossil åker. Fornlämning.

80×18–35 m (N–S), bestående av en terrass, vilken är jämn och svagt Ö-sluttande. I N finns en svag förhöjning och åt Ö en terrasskant, ca 0,5–1,0 m hög, med ställvis inlagrade stenar. Åt V finns ett delvis otydligt hak, intill 0,2 m högt. Inom och i anslutning till området finns ca 5 röjningsrösen, vilka i allmänhet är flacka, 2–3 m i diameter och 0,2–0,3 m höga, av 0,2–0,5 m stora stenar. Ett röjningsröse i den SÖ delen är 5×3,5 m stort och 0,3 m högt. Utanför den Ö kanten finns utkastad röjningssten. I N delen finns en grop, 3 m i diameter 0,5 m djup. Åkermarkens begränsning är oklar i N och S. Området ligger i Ö-sluttning av moränhöjd med högre, bergiga partier åt V. Skogsmark, tät blandskog. 38–43 m ö.h. Området utgör skogsmark/utmark i gränsen mellan Lövstad och Leverstad på äldre kartor, varför åkermarken ålder är oklar. Dess ålderdomliga drag gör att den bedöms som fornlämning.

KM83. Husgrund, historisk tid. Övrig kulturhistorisk lämning.

Ladugårdsgrund, 35×10 m stor (N–S). Ö långsidan består av en rad av uppalade, ca 1,0 m stora block, varav flera har nedborrade järnrör. Blocken vilar på mindre block med platt ovansida och stenar som stabiliserar. I grundens S del finns en liknande rad ca 1,5 m innanför den yttre. Den V sidan är mindre tydligt uppbyggd, men liknande syllstenar finns. 53 m ö.h. Finns med på gamla ekonomiska kartan från 1947, men inte på häradskartan från 1860-talet. Sentida ladugårdsgrund tillhörig Lövstad slott. Anmäls inte till FMIS.

KM84. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

110×80 m (NÖ–SV). Ö utkanten av svagt höjdstråk i åkermark. Sluttning mot SÖ. Huvuddelen av läget ligger utanför utredningskorridoren åt V. Ca 30–36 m ö.h.

KM 85. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

110×40 m (VNV–ÖSÖ). Beläget i en SSÖ-vänd sluttning i åkermark med bergshöjd i ryggen. Silt/lera. Åkern avskötes i kanten, inga fynd. Ca 30–33 m ö.h.

KM 86. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

40×30 m (N–S). Beläget på en relativt plan avsats, svagt sluttande åt SSV. Begränsas mot S av en brant sluttning och i N av en höjdrygg. Sandig/siltig morän. Skogsmark, gles blandskog. Ca 42–46 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM87. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

50×45 m (Ö–V). Beläget på en plataliknande SV-sluttning innehållande flera närmast plana ytor på olika nivåer. Avgränsningen är tydligast i SV, där en relativt brant sluttning vidtar. I NV övergår ytan i blockigare terräng och mot N begränsas läget av en mindre sänka. Sandig-grusig morän. Skogsmark, huvudsakligen björkskog. Ca 37–40 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM88. Banvall. Övrig kulturhistorisk lämning.

Ca 580 m lång (VNV–ÖSÖ), ca 7 m bred och 0,5–1,0 m hög, delvis begränsad av diken. Övergår i väg i ÖSÖ. Ö om bebyggelsen, som ligger N om dess

mellersta del, finns enstensatt kant efter perrong(?) och ett igenrasat skjul. Strax V därom, vid trädgården, är banvallen avschaktad längs en ca 15 m lång sträcka. Löper i dalbotten mellan höjdparter. Beväxt med slyskog, utom längst i V. Inmätningen korrigerad efter ekonomiska kartan från 1947.

KM89. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning.

Runt, 1,5 m i diameter och 0,32 m hög av 0,3–0,4 m stora stenar. Hjärtsten, 0,4 m hög och 0,4 m bred (NV–SÖ) och 0,2 m tjock. Kraftigt övermossat, något osäkert. Ligger på Ö kanten av bergskrön. Skogsmark. 56 m ö.h. Inte belägen vid någon känd gräns. På grund av lämningens karaktär och oklara ålder bedöms det som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM90. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning

Runt, 1,6 m i diameter och 0,3 m högt av intill 0,5 m stora stenar. Saknar fyllning i SÖ. Kullfallen hjärtsten liggande åt Ö, 1 m hög och 0,25 m tjock. Kraftigt övermossad. Ligger på Ö kanten av bergskrön, i skogsmark. 57 m ö.h. Ligger inte i befintlig gräns. På grund av lämningens karaktär och oklara ålder bedöms det som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM91. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

55×25 m (NV–SÖ). NV-sluttande yta, till synes stenfri, nära krön av bergshöjd. Omslutet av bergsryggar på båda sidor och lite högre blockig mark i ryggen. Sandig morän, något moig. Nedre delen lite ojämn. Skogsmark, dominerad av gran med en undervegetation av mossa och ris.Ca 58–62 m ö.h. Går inte att nå med maskin.

KM92. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning.

1,7×1,2 m (N–S) och 0,6 m högt. Uppbyggt av 0,4–0,6 m stora stenar med en nedrasad hjärtsten, 0,5×0,4×0,3 m stor. Kraftigt övermossat. Vålbevarat. Ligger i SÖ kanten av bergskrön. Skogsmark. 61 m ö.h. Ligger inte i någon känd gräns. På grund av lämningens karaktär och oklara ålder bedöms det som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM93. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

60×40 m (Ö–V). Beläget på platå och i svag V-sluttning i svacka mellan berghällar i S och Ö och moränhöjd i N. Mot V finns ett hak där en kraftigare sluttning vidtar. Läget innefattar också en öppning mellan berghällar mot S, där en relativt kraftig sluttning vidtar. Sandig, siltig morän. Gles blandskog, huvudsakligen tall, med undervegetation av gräs och blåbärsris. 61–65 m ö.h. Svår att nå med maskin.

KM94. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×25 m (NÖ–SV) Beläget i måttligt SV–S-sluttande moränmark. Åt NV finns en platå och i Ö en mindre bergknalle. Ytan är närmast stenfri, siltig/sandig morän. I SV delen löper en mindre höjdrygg. Skogsmark med gran, tall och björk. Ca 53–55 m ö.h. Svår att nå med maskin.

KM95. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

40×15 m stort (NV–SÖ). SV-vända, svagt sluttande ytor på sluttningen ned från bergshöjd; en lite högre yta i N och en lite lägre i S, med en liten moränkulle emellan. I SV vidtar brantare och blockigare sluttning och i N den skyddande bergsryggen. Gles tallskog med undervegetation av ris och mossa. Sandig morän. Ca 54–57 m ö.h. Troligen svårt att nå med maskin.

KM96. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

75×40 m (NV–SÖ) Större yta med flera avsatser på olika nivåer i VSV-slutning. Avgränsas i N av brant berg, i NV av häll mot lägre mark. Genom området löper en låg, blockig moränrygg i Ö–V riktning. Sandig, moig morän, ställvis blockig. Skogsmark, blandskog, mest tall med undervegetation av ris, fräken och mossa. Ca 49–54 m ö.h. Svår att nå med maskin.

KM97. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

50×25 m (NV-SÖ). Svagt NV-sluttande, relativt djup svacka vars övre del bildar en mindre skålformad svagt N-sluttande platå. Beläget i gles blandskog, dominerad av tall, med en markvegetation av mossor och gräs. Sandig/siltig morän. Platsen låg då den var strandbunden mycket skyddad, exponerad mot N. Ca 50 m Ö om läget ligger en mindre våtmark. Ca 57–60 m ö.h. Delvis nåbar med maskin.

KM98. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

90×45 m (Ö-V). Utgörs av ett större område, huvudsakligen i svag S-sluttning ned mot lägre beläget, något sumpigare område med sly- och granplantering. I mitten av läget finns en tämligen djup svacka (N-S), och i Ö och V finns planare ytor vilka bildar ”uddar” som vetter mot S och ned mot svackan i Ö respektive V. Den Ö platån skärs i NÖ-SV riktning av en djupt nedskuren bäckfåra. Omedelbart S om läget finns låglänt, sumpig mark med eventuella torvlager. Ställvis tämligen blockig, siltig morän. Skogsmark, gles blandskog, huvudsakligen tall, med en markvegetation av ljung och lingonris. 55–57 m ö.h. Delvis nåbar med maskin.

KM99. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd.

Torpet *Åspedalen*. Flack moränmark med berg i S och sluttning mot lägre sedimentmark i N. Ca 55–60 m ö.h. Äldsta kartbelägg är från 1652 (Akt nr). Markering på kartan är gjord efter ägomätning från 1816 (Akt nr D46-22:21). Anmäls inte till FMIS.

KM100. Färdväg. Övrig kulturhistorisk lämning.

Vägbank, 195 m lång, 4 m bred, 0,1–0,3 m hög. Vägen är ställvis inskuren i sluttningen i S sidan. Löper genom plan, skogsmark (delvis tidigare åker). Vägen förefaller inte vara i bruk som körväg; den är beväxt med gräs och små granar, men delar har spår efter en mindre stig. Ca 53–55 m ö.h. Äldsta belägg för vägen finns på Lövstad-kartan från 1652, där vägen löper från bebyggelsen vid torpet *Åspedalen* och ut i dess inägomark, men inte vidare, vilket även är den funktion den förefaller ha haft i senare tid. Mot bakgrund av ovanstående bedöms vägen trots sin ålder som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM101. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning.

Runt, ca 1,5 m i diameter och 0,2 m högt, bestående av 0,2–0,5 m stora stenar. En större sten ligger Ö om röset, möjligen en fallen mittsten. Beläget på höjdrygg med exponering åt V. Skogsmark, barrskog. 61 m ö.h. Ligger inte i aktiv gräns, men kan möjligen kopplas till den äldre gränsen mellan Lövstad och Aspa, belagd på kartor från 1600- och 1800-tal, och som även varit i bruk in på 1900-talet. Röset ligger ca 30–60 m N om denna gräns. På grund av lämningens karaktär bedöms den dock som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM102. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning.

Rektangulärt, 2,0×1,5 m stort och 0,6 m högt. Består av övermossade ca 0,3–0,5 m stora stenar. I mitten finns en delvis upprättstående sten, ca 0,6 m hög och 0,3–0,4 m bred. Belägen i låglänt, flack, mossig granskog. 55 m ö.h. Ligger inte i aktiv gräns, men ligger i anslutning till den äldre gränsen mellan Lövstad och Aspa, belagd på kartor från 1600- och 1800-tal, och som även varit i bruk in på 1900-talet. På grund av lämningens karaktär bedöms den dock som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM103. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×10 m stort (N-S). Beläget på en avsats, med exponering mot Ö och N. Mot väster begränsas läget av berg med hållar och mot Ö finns en brant ned mot ett låglänt område med granplantering. Fin sand/sandig morän. Skogsmark, tallskog med markvegetation av ljung och mossor. Läget har när det varit strandbundet utgjort en udde i en skyddad vik. Ca 58–60 m ö.h. Ej nåbart med maskin.

KM104. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×30 m stort (Ö-V). Beläget i två parallella svackor i en S-sluttning ned mot ett område med lövsly på sumpig mark. Mellan svackorna finns en mindre N-S-gående moränrygg. Skogsmark, gles tallskog med gräs och mossor, enstaka block. Ca 60–63 m ö.h. Ej nåbar med maskin.

KM105. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

30×20 m (Ö-V). Svag VSV-sluttning begränsad av höjd med berghäll i S och moränhöjd, ställvis blockig, i N och Ö. Mot VSV begränsas läget av ett hak ned mot en fuktig granskog. Något siltig sand. Skogsmark, tallskog med gräs, mossor och blåbärsris. Ca 61–63 m ö.h. Ej nåbar med maskin.

KM106. Gränsmärke? Övrig kulturhistorisk lämning.

Stenmur, ca 20 m lång (Ö-V), 1–2 m bred och 0,3–0,5 m hög, i huvudsak tvåradig och en- till tvåskiktad av 0,2–0,8 m stora stenar. 6 m V om den Ö änden finns en rest sten, 0,6 h hög och 0,4 m tjock. Muren är kraftigt övermossad, beväxt med fem tallar och har i sin V del ett block, 2–3 m stort och 0,5–1,0 m högt. Beläget i V-sluttning på V sidan av moränhöjd. Skogsmark, barrskog. Ca 63–65 m ö.h. Osäker funktion, men den resta stenen indikerar att det rör sig om en gränsmarkering. Lämningen ligger inte i aktiv gräns, men relativt nära (ca 10–40 m N om) gränsen mellan Lövstad och Aspa (belagd 1816 och i bruk in på 1900-talet). Klassas på grund av sin karaktär som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM107. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×30 m (NÖ-SV). Beläget på en fin, sluttande, NV-vänd avsats. I V finns en markant berghäll, i Ö en moränhöjd med hållar. Skogsmark, uppvuxen granskog. Sand/sandig morän. 61–64 m ö.h.

KM108. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

30×10 m (Ö-V). Beläget på en plan avsats mot NV. Omgiven av hållar åt alla håll utom mot N-NV, där låglänt mark vidtar. Ytterligare ca 100 m åt NV ligger en våtmark med torvlager. Skogsmark, tallskog. 68–69 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM109. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

50×30 m (Ö-V), beläget i måttligt V-sluttande mark med flacka höjdryggar åt N-Ö-S och lägre med sank mark åt V. Sandig moränmark. Skogsmark, barrskog. 62–66 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM110. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

35×30 m (N-S). Måttligt sluttande yta på SÖ-sidan av en utskjutande udde från bergs-/moränhöjd mot låglänt mark. Relativt stenfri yta med enstaka block. Begränsad av en svag bergsrygg i NV-S. Nedanför höjdryggen, i SÖ, finns en mindre våtmark med torvlager. Siltig morän. Skogsmark, barrskog. 46–49 m ö.h. Troligen tillgänglig med maskin.

KM111. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

25×25 m. Relativt stenfri, flack, SSÖ-sluttande yta. Avgränsas i S av en naturlig terrass och därefter en brant sluttning ned mot en våtmark. I N, Ö och V omgiven av blockigare terräng. Sand eller sandig morän. Skogsmark, granskog. 58–60 m ö.h. Delvis möjlig att nå med maskin.

KM112. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

55×30 m (N-S). Beläget i relativt svag SV-sluttning. I NÖ, N och NV begränsad av ett blockigare höjddparti. Mot S begränsas läget av ett hak ned mot låglänt mark. Sandig silt. Skogsmark, utglesad blandskog med höga björkar och tallar. Ca 62–66 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM113. Färdvägssystem. Övrig kulturhistorisk lämning.

Bestående av två vägbankar: *Vägbank nr 1* är 66 m lång (NV-SÖ), 6 m bred och ca 0,1–0,3 m hög. I NÖ löper ett dike längs vägen. I NV delen av vägbanken är SV kanten bitvis otydlig.

Begränsas i V av skador i anslutning till väg E4 och i Ö av hållmark. Ca 25 m från NV änden ansluter nr 2.

Vägbank nr 2 är 42 m lång (N-S), 5–6 m bred och upp till 0,7 m hög. Vägen är bredare mot N där den ansluter till nr 1. Slutar i S i ett parti med upplagda block, därefter svår att följa.

Vägarna är belägna i svag SV-sluttning på höjdrygg i skogsmark. Ingen av vägarna är i bruk, båda är be vuxna med gräs och sly, men har använts som körvägar relativt nyligen. 67–70 m ö.h. Nr 1 syns troligen på karta över Aspa från 1809 och nr 2 stämmer möjligen med sträckningen för en mindre väg på häradskartan från 1860-talet. Saknas på ekonomiska kartan från 1947. Saknar specifikt ålderdomliga drag och det är tveksamt huruvida de kan betraktas som varaktigt övergivna.

KM114. Område med skogsbrukslämningar. Övrig kulturhistorisk lämning.

55×25 m (Ö-V), bestående av en kolbotten, en husgrund efter kolarkoja och en grop.

Kolbotten är 17 m i diameter och 0,2–1,0 m hög, med en 3–4 m bred vall och en inre försänkt yta. Rikligt med sot/kol vid sondning.

Husgrunden är 5×3 m stor, bestående av enstaka syllstenar, ca 0,5 m stora, i hörnen och en sandig uppbyggnad i S. I N finns ett 2,0×1,5 m stort rektangulärt spisröse, vilket är mycket tydligt, bestående av upprättstående stenar, 0,6 m stora och 0,2–0,3 m breda.

Gropen är 4×3 m stor (Ö-V) och 0,5 m djup. Den är begränsad av vallar, vilka är 1–3 m breda och 0,1–0,3 m höga. Oklar funktion, inget sot/kol vid sondning. Ligger på en låg moränrygg (NV-SÖ) omgiven av låglänt mark, på en relativt blockfri yta i sandig morän. Skogsmark, granskog. Ca 62 m ö.h.

KM115. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×15 m (NÖ-SV) inom utredningsområdet, läget fortsätter även Ö om korridoren. Utgörs av en S-vänd ”gryta” i S-sluttning av bergshöjd. I S vidtar sank mark med torvlager, enligt SGU:s jordartskarta. Omgiven av låga/blockigare höjddpartier i Ö och V och en blockigare slänt upp mot berget i N. Marken består av stenfri, siltig sand, ställvis med humös inblandning relativt djupt ned, eventuellt kulturpåverkat. Skogsmark, gles tallskog. Ca 59–65 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM116. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

55×30 m (N-S). Relativt stenfri yta, belägen i NV, V och S-sluttningar av moränmark med bergryggar i SV, N och Ö. Sandig/siltig morän. Skogsmark med i huvudsak gran och tall. 56–59 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM117. Boplatsläge. Möjlig fornlämning

30×20 m (N-S). Skyddat läge i S-sluttning som bildar en skålad svacka med öppning mot sumpig mark i S. Omgiven av bergssidor och ställvis blockig morän. Sandig silt. Skogsmark, gles tallskog med gräs och mossor. Ca 57–60 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM118. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning.

Rektangulärt, 2×1,4 m stort (VNV-ÖSÖ) och 0,4 m högt, av 0,2–0,5 m delvis tillhuggna stenar. Hjärtsten kullfallen åt S, 0,7 m hög, 0,5 m bred (Ö-V) och 0,7 m tjock. Övermossad yta. I den NV kanten finns ett block, 1 m i diameter och 0,1 m högt. Ligger i V kanten av krönet av bergs-/moränhöjd. Skogsmark. 66 m ö.h. Ligger inte i aktiv gräns, men enligt Aspa-kartan från tidigt 1800-tal, ligger det ca 20 m N om den plats där gränsen mellan Aspa, Lövstad och Vallby tidigare mötts. Bedöms på grund av sin karaktär som övrig kulturhistorisk lämning.

KM119. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×35 m (N-S). Belägen i SSÖ-sluttning i kuperat område med bergshöjder i V, N och Ö. Begränsas i V av en bergssida och i Ö rinner en bäck i en ravin. I V

delen löper ett grävt skogsdike i SSÖ–NNV riktning. Siltig morän. Skogsmark, granskog med en undervegetation av gräs och mossa. Ca 51–57 m ö.h. Delar av läget kan nås med maskin.

KM120. Fossil åker. Övrig kulturhistorisk lämning 55×25 m (N–S) bestående av en oregelbunden, plan parcell, delvis med oklara begränsningar. I V kanten finns enstaka röjningsrösen. Ett av dessa, som ligger i det SV hörnet, är stensättningsliknande, 4 m i diameter och 0,2 m högt, övermossat/övertorvat med i ytan synliga 0,1–0,5 m stora stenar. Området gränsar i SÖ mot en väg och åt NÖ finns en avsats/terrasskant mot bäck. Ligger i en svagt V-sluttande dalgång mellan bergs-/moränhöjder. Skogsmark, blandskog. 48–50 m ö.h. Finns inte på äldre kartor (äldsta är Aspa). Har inga tydliga formelement och bedöms därför som övrig kulturhis-torisk lämning.

KM121. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 30×15 (SV–NÖ) inom utredningsområdet, läget fortsätter även åt V utanför korridoren. SV-vänd sluttande avsats nära krön av bergshöjd. Runt om, åt N, Ö och S finns hållar. Begränsas av avsats ned mot lägre mark i SV. Skogsmark, gles tallskog. Sandig morän. Ca 62–65 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM122. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 170×50 m (SV–NÖ). Beläget i åkermark omedelbart ÖSÖ om ett blockigt skogsområde och en bebyggd tomt. Läget omfattar en höjd som sluttar mot Ö samt ett något lägre beläget parti i NÖ. Ca 45–49 m ö.h. Gränsar mot bebyggelsen vid Björksätter, tidigare torpet ”Stumpen”, vilket legat omedelbart V om utredningskorridoren (LMA 05-Kim-41, 1809).

KM123. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 100×10–35 m stor, skyddad gip i markant S-sluttning mellan berg-/moränhöjder i Ö respektive V. I Ö rinner en bäck, åt S vidtar dalgång. Sandig/siltig morän med enstaka sten och block. Skogsmark, barrskog med enstaka lövträd. 43–54 m ö.h. Troligen tillgänglig med maskin.

KM124. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 240×230 m. Beläget i åkermark strax öster om skogskant på ett krön som sträcker sig i Ö–V riktning. I S finns ett mindre impediment med hållmark och gles sly. Läget ligger omedelbart SÖ om gravfältet Kimstad 77:1 och V om Vrets bytomt (Kimstad 207:1). Ca 45–47 m ö.h.

KM125. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 110×45 stort (NV–SÖ). Stenfritt, svagt SÖ-sluttande krönparti av mindre bergs-/moränhöjd med liten bergsklack i V. I N delen omfattas även en något lägre liggande yta. I S ingår också en slänt ned mot en fossil åkeryta i anslutning till en stensträng. Grov silt, ställvis humöst. Glest skogbeväxt, i V och Ö dominerat av hasselbestånd. Den centrala delen är svårbedömd p.g.a. täta hasselsnår. Delar av området har karaktären av fossil åkermark, men inga tydligt identifierbara element som hak, röjningsrösen eller dylikt har observerats. 50–52 m ö.h.

KM126. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning. Runt, 1,2 m i diameter och 0,2 m högt av fyra lagda stenar 0,4–0,6 m stora. Något osäker tolkning. Ligger inte i aktiv gräns. Ingen gräns kan beläggas i kartmateriala. SV-sluttning av bergs-/moränhöjd. Skogsmark. 54 m ö.h. Lämningsens karaktär och oklara ålder gör att det bedöms som en övrig kulturhistorisk lämning.

KM127. Färdväg. Övrig kulturhistorisk lämning. Vägbank, 510 m lång (N–S–SÖ) och ca 5 m bred. Utgörs delvis av en uppbyggd vägbank, 0,3–0,6 m hög (på SÖ-sidan mot sluttning). Löper genom gräsbeväxt, kuperad hagmark. Ca 51–56 m ö.h. Avbryts av väg E4 i N, fortsätter möjligen V om vägen men på grund av tät slyvegetation kunde detta

inte avgöras. Det äldsta kartbelägget för vägen är häradskartan från 1865, den är också markerad som körväg på ekonomiska kartan från 1947. Vägen är gräsbevuxen, men tydlig, och i dess SÖ del finns körspår, varför den inte är att betrakta som varaktigt övergiven.

KM128. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 30×5–20 m (NV–SÖ). Liten V-exponerad, svagt NNV-sluttande avsats på V si-dan av markant höjdparti. Sandig morän. Skogsmark, ung blandskog. 50–53 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM129. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 105×60 m (NÖ–SV). Flackt Ö–V-gående höjdstråk och S-sluttning från detta. Åkermark mellan markanta moränhöjder. 44–46 m ö.h.

KM130. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 250×150 m (NÖ–SV). Flackt höjdstråk och S-sluttning i åkermark samt en skogsbevuxen åkerholme. Den senare har inkluderats då den innehåller flacka, stenfria ytor som utgör lämpliga boplatslägen, idag beväxta med has-selbestånd, men området har också karaktären av fossil åkermark. Det saknar dock tydliga formelement, sånär som på ett enstaka röjningsröse av sentida karaktär. Området har inte utgjort åker enligt äldre kartor. 44–50 m ö.h.

KM131. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 90×20–35 m (Ö–V). Plant krön av höjdparti och svagt sluttande avsats i Ö samt en SV-vänd avsats i V. Mellan de två ytorna ligger en tydlig terrassering, Kimstad 147:2. I S och SÖ begränsas området av brant sluttning och i N av ett mindre sankt parti. Silt/siltig morän. Skogsmark med hasselbestånd och en-staka andra lövträd. Området innehåller lämpliga boplatstyror, men har också karaktären av fossil åkermark, dock svåravgränsad med otydliga formelem-ent; i Ö finns en oklar terrass och i N en osäker stensträng. 52–54 m ö.h.

KM132. Stensträng. Fornlämning. 5 m lång (N–S), 2 m bred och 0,1–0,2 m hög av 0,1–0,2 m stora stenar. Flack, öppen hagmark med enstaka buskar. 50 m ö.h. Ligger intill och strax Ö om åkerkant på Landsjökartan från 1730 (Akt nr D46-19:1) och V om en äldre vägbank, vilket gör dess datering något osäker.

KM133. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 100×70 m (Ö–V). Belägen i SV-sluttande, tidigare odlad hagmark, beväxt med gräs och enstaka buskar och träd. Begränsas i NV av en blockig moränhöjd och i SÖ av en höjd med inslag av berghällar. Ligger NV om gravfältet Kimstad 80:1. Ca 44–50 m ö.h.

KM134. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 70×30 m (N–S). Platå/avsats på V sidan av moränhöjd. Begränsas i Ö av brant berghäll. Platån utgörs av tämligen stenig hagmark, beväxt med gräs och en-staka buskar och träd. Inom platån ligger stensträngen Kimstad 139:1, varför området även kan innehålla fossila brukningsspår. Ca 46–49 m ö.h.

KM135. Brott/täkt. Övrig kulturhistorisk lämning. Stenbrott, granit, i ett 2 m i diameter och 1 m högt block. En triangel har brutits i blockets S del. Borrhål. Beläget på NV kanten av krönet av bergs-/moränhöjd. Hagmark med enstaka buskar och träd. 63 m ö.h. Anmäls inte till FMIS.

KM136. Brott/täkt. Övrig kulturhistorisk lämning. Stenbrott i block, granit, 2 m i diameter med fem kvarliggande stenar, 0,5–1,2 m stora. Flera brottytor och borrhål. Beläget på SV kanten av krönet av bergs-/moränhöjd. Hagmark med gräs och enstaka buskar och träd. 62 m ö.h. Anmäls inte till FMIS

KM137. Stensättning? Osäker fornlämning/bevakas. Rund, ca 3 m i diameter och 0,3 m hög. Övertorvad, med 0,1–0,3 m stora stenar. Ligger på en plan avsats i SV-sluttning. Gräsbeväxt hagmark med en-staka buskar och träd. 58 m ö.h. Välavgränsad, men saknar synlig kantkedja. Möjligen röjningsröse.

KM138. Stensträng. Fornlämning. 22 m lång (vinkel från NNÖ–VNV), 1–2 m bred och 0,2–0,5 m hög. Lätt övertorvad, en-tvåradig av 0,3–1,0 m stora stenar. Enskiktad. I vinkelhörnet i S finns ett röjningsröse, 3 m i diameter och 0,2 m högt av 0,4–0,8 m stora stenar. Belägen i NV-sluttning från bergs-/moränhöjd. Öppen, gräsbevuxen hagmark med enstaka träd och buskar. 45–46 m ö.h.

KM139. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 250×250 m stort. Flackt höjdstråk i åkermark, samt omgivande sluttningar mot S och N. Ligger V om gravfältet Kimstad 80:1 och omger helt gravfältet Kimstad 79:1, som är beläget på en åkerholme på höjdstråkets V del. Ca 41–44 m ö.h.

KM140. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 120×70 m (NÖ–SV). Belägen i ängsmark/gammal åkermark i en SV-sluttning. I V och N avgränsad av tämligen kraftigt sluttande morän- och berghällsom-råde. Under stenålder belägen i en liten skyddad vik, exponerad mot SV. Ö delen begränsas av utredningskorridoren. I Ö finns en gammal gles äppelod-ling och längst i SÖ en bebyggd tomt med trädgård. Ca 42–50 m ö.h.

KM141. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 150×100 m (N–S). Flackt höjdparti i åkermark. 43–45 m ö.h.

KM142. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 180×140 m (NÖ–SV). SV-sluttning och avsats ner från litet, markant höjdpar-ti i N. Huvudsakligen åkermark, i N inkluderas även ett mindre parti skogsbe-vuxen impedimentmark. Tangerar i NV Kimstad 218:1, en stenåldersboplat. På höjdpartiet i N ligger också Kimstad 87:1, en stensättning. 48–55 m ö.h.

KM143. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 185×160 m (N–S). Beläget i åkermark i anslutning till Vallby bytomt (Kim-stad 246:1) i V och Melby gamla tomt (Kimstad 235:1) i Ö. S delen av läget sluttar svagt mot S och N delen sluttar något kraftigare mot N. I mitten finns ett krönparti mellan de två bytomterna. Ca 47–51 m ö.h. Möjlig att nå med maskin.

KM144. Boplatsläge. Möjlig fornlämning. 115×50 meter (NV–SÖ). Beläget i åkermark SV om Vallby bytomt (Kimstad 246:1), i sluttning mot SV. Mot NÖ ligger en mindre platå som i N begränsas av bebyggelse vid bytomten. Ca 46–51 m ö.h.

KM145. Färdväg. Övrig kulturhistorisk lämning. Vägbank, 415 m lång (NV–SÖ) ca 5 m bred och 0,1–0,4 m hög. Tydlig väg-bank som i den NV delen löper mellan åkrar med åkerdiken på sidorna. I SÖ delen löper den i skogsmark där den är nerskuren i moränen på V sidan och uppbyggd på den Ö (ca 0,4 m hög). Vägbanken är bevuxen med gräs och en del sly, V om bebyggelsen vid Kronbacken i SÖ delen med klippt gräsmatta. Ändar både i NV och SÖ i befintliga grusvägar. Vägens äldsta kartbelägg är från Vallbykartan från 1699 (Akt nr D46-38-11), den är använd in i sen tid (markerad på digitala fastighetskartan), varför den ännu inte kan betraktas som varaktigt övergiven. **KM146. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.** 90×60 m (Ö–V) inom utredningsområdet. N-sluttande åkermark ner mot lägre partier. Begränsas i S, Ö och V av ett stenigt skogsparti. Den östligaste delen ligger utanför utredningskorridoren. Ca 48–51 m ö.h.

KM147. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

65×60 m (Ö–V). NÖ-vänd, svag förhöjning i åkermark. Ligger omedelbart N om Kimstad 216:1–2, två stensättningar. I åkerdiket i lägets S:a del, närmast gravarna, syns kol och brända ben i skärningen. Silt/siltig morän. 48–50 m ö.h. Möjligt läge för boplat och ytterligare gravar.

KM148. Färdväg. Fornlämning.

Hålväg, ca 30 m lång (N–S), 3–4 m bred och intill 0,2 m djup med flackt U-formad profil. Flack mark mellan äldre åkermark i Ö och övergång mot moränsluttning i V. Skogsmark, granskog. Blir mer otydlig i NÖ och SV, i SV i samband med övergång mot moränmark. 55 m ö.h.

KM149. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning.

Runt, ca 2,5 m i diameter och 0,2 m högt. Osäker tolkning. Delvis övertorvat med en del synliga, 0,3–0,7 m stora klumpstenar. Delvis skadat. Krön av bergshöjd. 70 m ö.h. Ligger inte i aktiv gräns, men i en hägnadsgräns, utmarken på Vallbykartan från 1699 (Akt nr D46-38:1). Bedöms inte som fornlämning på grund av sin osäkra datering och karaktär.

KM150. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

40×20 m (N–S), Ö-vänd avsats på Ö sidan av bergs-/moränhöjd, nedanför markant bergsparti i V. Sandig–moig morän. Skogsmark, gles blandskog med sparsam undervegetation. 64–66 m ö.h.

KM151. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

40×35 m stor (Ö–V), Ö-vänd, svagt sluttande yta på Ö sidan av bergs-/moränhöjd. Avgränsat av högre, blockigare partier i V och N och av lägre mark i Ö. Otydlig avgränsning SV. Sandig–siltig morän. Skogsmark, blandskog med tät granskog, vilket troligen omöjliggör maskingrävning. 61–66 m ö.h.

KM152. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

90×40 m stor (NV–SÖ), S-vänd sluttning på S sidan av bergs-/moränhöjd. Ytan ligger mellan en markant bergsrygg i V och en moränrygg i Ö. I S övergår ytan i lägre, något sumpig mark, i N i ett planare parti/sadelläge. Sandig–siltig morän, siltigare i de lägre partierna. Skogsmark, blandskog med sparsam undervegetation. 63–69 m ö.h. Troligen tillgängligt med maskin, men möjligen ställvis alltför tät skog.

KM153. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

75×40 m (N–S). S-vänd sluttning, på S sidan av bergs-/moränhöjd. Ytan ligger mellan moränryggar med lägre, något sumpig, tidigare brukad mark i S. I NÖ övergår sluttningen i ett planare sadelläge, vilket delvis inkluderats. Sandig morän, siltigare i de lägre partierna. Skogsmark, gles blandskog med sparsam undervegetation. 62–69 m ö.h.

KM154. Kolningsanläggning. Övrig kulturhistorisk lämning.

Kolbotten, resmila, rund, 9 m i diameter och 0,2 m hög och omgiven av av-långa gropar/rännor, ca 1,5 m breda och 0,2 m djupa. En otydlig försänkning i mitten, ca 2 m i diameter och 0,1 m djup. Kraftigt kollager vid stick med jordsond. Bevuxen med flera granar och en björk. Belägen på avsats i S-sluttning, på S sidan av bergs-/moränhöjd (Ö–V). Skogsmark, blandskog. 67–69 m ö.h. Ligger inom Boplatsläget KM155. Osäker inmätning.

KM155. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Ca 45×20 m (Ö–V). Avsats i S-sluttning av bergs-/moränhöjd (Ö–V). Begränsas i N av skarpare sluttning och i S av blockigare mark och fall ner mot lägre avsats. I den V delen finns ett markant flyttblock, i den Ö delen en kolbotten. Sandig–moig morän. Skogsmark, blandskog. 67–69 m ö.h. Osäker inmätning.

KM156. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Ca 105×35 m (Ö–V). N-exponerad, sluttande yta avgränsad av blockigare höjdstreck i Ö och V och högre terräng i S. Ligger på N sidan av större bergs-/moränhöjd. Sandig morän. Markberett, gräs/slybevuxet hygge. 65–69 m ö.h.

KM157. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Ca 25×15 m stor (Ö–V), NV-vänd yta med berghäll i Ö–NÖ och svag sluttning upp mot blockigare mark i S. Beläget på N-sidan av markant bergs-/moränhöjd. Sandig morän. Skogsmark, uppvuxen tallskog. 72–74 m ö.h. Troligen inte tillgängligt med maskin. Osäker inmätning, korrigerad efter LAS-karta.

KM158. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Ca 25×10–20 m stor (Ö–V), NÖ-vänd, flack yta med markerat bergskrön i ÖSÖ och mindre höjd i NV. I S vidtar något högre, blockigare mark. Belägen på N sidan av markant bergs-/moränhöjd. Sandig morän, stenig. Skogsmark, uppvuxen tallskog. 71–74 m ö.h. Troligen inte tillgängligt med maskin.

KM159. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

Ca 30×15 m stor (Ö–V), SV-vänd liten gip med hällar i SÖ och moränrygg i N. Mynnar i SV i ett större läge som dock ligger utanför utredningsområdet. Ligger strax nedanför krönplatå på S sidan av bergs-/moränhöjd. Sandig morän, stenig. Skogsmark, gles tallskog. 74–77 m ö.h. Inte tillgängligt med maskin.

KM160. Gränsmärke. Övrig kulturhistorisk lämning.

Runt, 1,5 m i diameter och 0,4 m högt, bestående av 0,2–0,4 m stora stenar. Krön av höjdrygg. Skogsmark, huvudsakligen barrskog. 76 m ö.h. Ligger ca 10 m V om E4:ans vägområde. Skadat av tall i N delen och bedöms som något osäkert. Ligger inte i känd gräns, men ligger i gränsen mellan Vallby och Norsholm, enligt Vallbykartan från 1699 (Akt nr D46-38:1). På grund av karaktären och den oklara åldern bedöms det inte som en fornlämning.

KM161. Färdvägssystem. Fornlämning.

Bestående av två parallella hålvägar. *Hålväg nr 1* är 55 m lång (N–S), ca 4 m bred och 0,2–0,7 m djup med U-formad profil. Upphör i N i mer stenbunden mark och blir successivt otydligare i S, där den möjligen löper samman med nr 2. *Hålväg nr 2* löper parallellt och ca 2–5 m V om hålvägen nr 1. Den är 45 m lång, 3–4 m bred och 0,3–0,7 m djup, med U-formad profil. Hålvägarna ligger i svag SÖ-sluttning, mellan moränhöjder. Sand/sandig morän. Skogsmark, uppvuxen tallskog med en del mindre granar. I S ligger de ca 9 m V om körväg. 68–70 m ö.h. Möjligen finns ytterligare en hålväg i Ö, denna är dock otydlig och skadad av täkter.

KM162. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

70×45 m stort (N–S). Beläget i en SÖ-sluttning som i V begränsas av en mindre moränhöjd. I V och N finns flera urschaktade ytor. Mot Ö begränsas ytan av en blockig och stenig bergssida. Mot S vidtar lägre, något sumpig mark. Sand. Skogsmark, barrskog. 65–69 m ö.h. Möjlig att nå med maskin.

KM163. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

55×20 m stort (VNV–ÖSÖ). Belägen i SV-vänd sluttning och på mindre avsats i ett relativt stenigt och blockigt område. Mot NÖ begränsas läget av en stenig moränbacke och i SV av en blockig brant. Ca 63–66 m ö.h.

KM164. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

55×20–30 m (N–S). NÖ-vänd avsats belägen på N sidan av bergs-/moränhöjd. Ytan är skyddad av hällar i V och SÖ och begränsas i SV av högre, blockigare terräng och i NÖ av ett brant fall mot lägre mark. Sandig morän med en del sten och block. Skogsmark, gles blandskog. 69–75 m ö.h. Svår att nå med maskin.

KM165. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

40×30 m (N–S). NV-sluttande avsats belägen på V sidan av bergs-/moränhöjd. I N vidtar hällar och blockigare mark och i S sträcker sig en mindre bergsrygg ut mot V. I övrigt relativt diffus övergång mot lägre (i NV) och/eller blockigare mark. Sandig morän med en del sten och block. Skogsmark, gles blandskog. 67–70 m ö.h. Svårt att nå med maskin.

KM166. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×35 m stor yta (NV–SÖ) på SV-sidan av bergs-/moränhöjd, bestående av dels en SSV-vänd, svagt sluttande yta som i S avgränsas av en skarpare sluttning ner mot urschaktat(?) område. I N vidtar en liten S-vänd avsats med en berghäll i ryggen. I övrigt avgränsat av blockigare, högre terräng. Sandig morän, relativt stenbunden. Skogsmark, blandskog. 63–67 m ö.h.

KM167. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

45×15–10 m stor yta (NV–SÖ), bestående av två små SV-vända avsatser på SV sidan av bergs-/moränhöjd. Begränsas i N och Ö av hällar och högre, blockig mark och i S och V av mycket blockrik sluttning. Sandig morän med en del sten och block. Skogsmark, gles blandskog. 65–68 m ö.h. Inte tillgängligt med maskin.

KM168. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

55×10–20 m (Ö–V). S-vänd, flack avsats, på S sidan av bergs-/moränhöjd. Begränsas i N av en stenig slänt (svallzon?) upp mot högre, blockig terräng och i S av en stor täktgrop. Sand/mo med enstaka sten och block. Skogsmark, gles tallskog respektive ung granskog. 56–59 m ö.h.

KM169. Lägenhetsbebyggelse. Fornlämning.

Husgrund 8×6 m stor och 0,4 m hög, bestående av 0,3–0,6 m stora stenar. Belägen vid platsen för soldattorp på delning från 1721 (Akt 05-Kim-19). Ligger på smal yta mellan två mindre vägar och på ekonomiska kartan också vid kanten av mindre åker som nu schaktats bort för grustag. 53 m ö.h.

KM170. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

40×30 m (Ö–V). Beläget i svag, V-sluttning. Begränsas i N av berghäll och i S av ett mycket blockigt område i en kraftledningsgata. Begränsas i SV av ett tydligt hak och lägre liggande mark. Övre delen ligger nära ett krönparti. Blockig morän med tämligen rikligt med stenar. Skogsmark, gles tallskog. 63–66 m ö.h.

KM171. Kolningsanläggning. Övrig kulturhistorisk lämning.

Kolbotten, resmila, rund, 16 m i diameter, inklusive en omgivande 2,5 m bred och 0,1–0,3 m hög vall. Vallen saknas i den N delen, där kolbotten istället skurit in i slänten. Träkol vid provstick med jordsond. Belägen på avsats i svag S-sluttning nedanför blockig moränbrant, 6 m N om körväg. Bevuxen med flera större och mindre granar. Ligger på S sidan av större bergs-/moränhöjd. Sandig morän. Skogsmark, blandskog. 52 m ö.h.

KM172. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

100×30–70 m (N–S). SV-exponerad avsats belägen nedanför en markant, blockig slänt i V och N. Avgränsas mer diffust i Ö av successivt högre, blockigare mark och en mindre bergig udde och i SÖ av lägre liggande, ställvis sumpig terräng. Genom områdets N del löper en mindre körväg och i strax N om denna ligger en kolbotten (KM171). Delvis stort av kraftiga körspår i Ö delen. Ligger på S-sidan av större bergs-/moränhöjd. Sandig–siltig morän, i S silt (odlat?). Skogsmark, barrskog. 48–55 m ö.h. Troligen endast delvis tillgängligt med maskin.

KM173. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

215×30–140 m stort (Ö–V). Svagt sydsluttande, öppen betesmark, tidigare odlad. Begränsas av täkter och moränimpediment åt N och lägre mark i S. Ligger på en sandig isälvsavlagring i V och sandiga/grusiga svallsediment i V. 41–45 m ö.h.

KM174. Lägenhetsbebyggelse. Uppgift om

Läge för torp på delning från 1721. (Akt 05-Kim-19). Idag finns inga synliga lämningar på platsen. Belägen på moränbunden, svagt S-sluttande, slybevuxen mark, tidigare åker enligt ekonomiska kartan från 1947. 46–48 m ö.h. Markeringen gjord efter 1721 års karta; ett område runt torpmarkeringen har tagits med, men inte hela inägomarken.

KM175. Boplatsläge. Möjlig fornlämning.

90x60 m (NV–SÖ). Beläget i betad hagmark i en svag SSV sluttning på S-sidan av större bergs-/moränhöjd, med låglänt mark i S. Sand/sandig morän. Ca 37–42 m ö.h.

KM176. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd, äldre än 1850

Torpet *Betlehem*, jordtorp under Skärlunda. Torpet finns utritat med namn på en karta från 1830 (LMA 05-BOR-72) och kan följas kontinuerligt bakåt i husförhörslängderna från tiden 1868–1877, då torpet markerades ut på häradsekonomiska kartan, till det att kartan upprättades 1830 och åtminstone 1823. Under intervallet 1830–1877 finns inget som tyder på att torpet under någon tid stått tomt och inga anteckningar finns om att det rivits, brunnit, flyttats eller bytt namn. Däremot tillkommer ett uppslag i hfl 1849–1860. Ovanför ortnamnet Bethlehem på det andra uppslaget står tillfogat ”En stuga”. Tydligen finns tidvis åtminstone två hushåll i Bethlehem. Anmäls inte till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid eventuellt övergivande. Markerat som utredningsobjekt.

På häradsekonomiska kartan finns intill Bethlehem även ett torp *Kronoborg* markerat. Torpet omnämns första gången 1859. Kronoborg kan ha varit upptaget på mark som tidigare hört till torpet Bethlehem och byggnader kan ha övertagits därifrån. Eftersom Kronoborg inte kunnat beläggas före 1850 har det inte tagits upp som objekt. Däremot har markeringen för torpet Bethlehem utvidgats för att även inkludera eventuell äldre bebyggelse på den senare platsen för Kronoborg.

KM177. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd, äldre än 1850.

Plats för *Skärlunda soldattorp*. Upptaget som Stp utan namn på Häradskartan, återfinns möjligen också på en karta över Skärlunda från 1830 (LMA 05-BOR-72), även här utan namn. Soldattorpet är markerat med samma läge på en geometrisk karta över Skärlunda från 1697 (LMS D12-39:1) och finns även med på 1801 års storskifteskarta för Gäverstad (LMS D12-15:1). Soldattorpet är gemensamt för Skärlunda och Gäverstad och ligger mitt på gränsen till dessa. Soldattorpet är eventuellt utmarkerat utan namn eller beskrivning på kartan över Löt från 1698 (LSA D12-30:1. Något osäkert läge, men troligen vid Hedenlunda. Anmäls ej till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid övergivande på grund av sin ålder. Upptaget som utredningsobjekt.

KM178. Läge för övergiven by/gård. Möjlig fornlämning.

Möjligt läge för enheten *Kämmerstad*. Namnet förekommer i akten för en karta från 1914 (LMA 05-BOR-AVS156), där det framgår att Hedenlunda nr 3 delvis avsöndrats från en utjord Kemnerstad nr 1 med hänvisningar till äldre kartor. Texten beskriver bland annat kartan från 1830. I akten från 1650 (LSA D12-39:d2:31) finns som nr 8 på kartan ”Kemmersta Engen” och i beskrivningen ”Kiämmersta Ängien”. Troligen är detta samma utjord som redovisas på storskifteskartan för Gäverstad från 1801 (LMS D12-15:1). I ortnamnsregistret SOFI finns uppgift om en tradition om en gård med ett antaget läge SÖ om torpet Bethlehem, samt ett belägg från 1505 (Kämbestad, Kämmerstad). I äldsta jordeboken från 1635, äldsta boskapslängden från 1622 och längden för Älvsborgs lösen 1571 finns inga uppgifter. Möjligen skulle fortsatta studier av landskapshandlingar från 1500-tal kunna ge belägg för en gård Kämmerstad. Den nämnda utjorden på Gäverstads-kartan verkar sammanfalla med den åkermark som är markerad på häradskartan, Ö om vägen som passerar förbi bebyggelsen vid Hedenlund m.f.l. Utredningsläget har endast markerats i den del som ligger inom utredningskorridoren. Det är också möjligt att gården legat på platsen för det senare torpet Bethlehem, som idag är bebyggd.

KM179. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd, äldre än 1850.

Torpet *Branten* eller *Vallstugan* finns med på lagaskifteskartan (LMS 05-BOR 92), för Gäverstad från 1869 (approberad 1870). På en äldre karta, storskifteskartan för Gäverstad från 1801(LMA D12-15:1) finns här en byggnad

utritad, men den digitala kartan är så lågupplöst att det är svårt att se vad den representerar. I husförhörslängderna finns kontinuitet bakåt från tiden för lagaskifteskartan till åtminstone 1837. I hfl 1793-1801 återfinns man lägenheten som Wallstugan el. Branten med en torpare med familj (Löt Al:2 s. 284–285, alt. paginering 290–291). Platsen är idag bebyggd och objektet anmäls inte till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid eventuellt övergivande. Markerat som utredningsobjekt.

KM180. Lägenhetsbebyggelse (fattighus). Bebyggd, äldre än 1850

Fattighuset som ligger intill Borgs kyrkogård på häradsekonomiska kartan finns redan på karta från 1815 (approberad 1816), LMA 05-BOR-53, men kallas här nya fattigstugan. Fattigstugan finns även på samma plats på karta över Klinga från 1831 (LMA 05-BOR-73). Platsen är bebyggd och anmäls inte till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid eventuellt övergivande. Markerat som utredningsobjekt. Öster om kyrkan har tidigare också legat en skolhus. Det är oklart när det uppfördes och det har därför inte tagits upp som objekt.

KM181. Lägenhetsbebyggelse. Uppgift om.

Backstugan/torpet *Snippen* markerat på häradskartan i vägkorset öster om Borgs (nya) kyrka. Snippen saknas helt i hfl för tiden för häradsekonomiska kartan 1868–1877. Lägenheten finns dock med i ortnamnsregistret SOFI, där den upptas både som torp och som stuga. Bedöms därför som troligen äldre än 1850 och därmed som möjlig fornlämning. Inga lämningar är idag synliga på platsen som utgörs av gräsbevuxen mark norr om kyrkan. Har markerats som utredningsobjekt.

KM182. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd, äldre än 1850.

Plats för *Karlslund* som legat under Löts komministerboställe. Läget är detsamma som för Löts gamla fattigstuga som förekommer på äldre kartmaterial. I husförhörslängden framgår att Karlslund är ett namn som så småningom tillkommit för samma bebyggelse, efter att funktionen ändrats. Kontinuiteten är något svår att se, många fattiga familjer har endast bott här en kortare tid, men det mesta talar för att det inte finns något avbrott 1850–1877. Namnet Karlslund förekommer första gången i hfl 1823–1830. Första gången en ny fattigstuga dyker upp är i hfl 1802–1807, på samma uppslag finns den gamla där ett g. för gamla infogats framför ”Fattigstugan”. Är sannolikt platsen för fortfarande en välbevarade ryggåsstuga. Anmäls inte till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid eventuellt övergivande. Markerat som utredningsobjekt.

KM183. Lägenhetsbebyggelse, Bebyggd, äldre än 1850.

Platsen för *Grönhult*, Leverstads soldattorp och *Slottet*, en backstuga. Bebyggelsen är inte markerade på Leverstadskartan från 1699. På kartan över Leverstad från 1817/1818 finns däremot flera byggnader i det vägskäl där Grönhult senare markeras på den häradsekonomiska kartan (med den felaktiga beteckning en ”Grönhög stp”) och senare på 1940-talets ekonomiska karta. Dessa byggnader nämns dock inte i beskrivningen till 1800-talskartan. Vid tiden för kartan 1817/18 finns soldattorpet Grönhult i husförhörslängden. Det finns en uppenbar kontinuitet mellan tiden för kartan 1817/1818 och tiden för häradsekonomen 1868–77, hela tiden förekommer torpet som soldattorp (eller grenadjärstorp).

På den häradsekonomiska kartan finns en backstuga Slottet strax intill Grönhult, som inte återfinns i husförhörslängden. I ortnamnsregistret SOFI finns Slottet upptaget 1928 men med hänvisning till häradsekonomiska kartan. Samtidigt som Slottet finns med på kartan finns i husförhörslängden flera familjer i Grönhult, sannolikt betraktas i längderna Slottet som en del av Grönhult. Troligen är Slottet det hus som ligger i V, längre upp på avtagsvägen. Hela området har markerats som ett objekt. Platsen är fortfarande delvis bebyggd och anmäls inte till FMIS, men kan bedömas som fornlämning vid eventuellt övergivande. En arkeologisk undersökning har utförts strax

i V, vilken bland annat resulterade i en medeltida datering av en eventuell parcellgräns (Borg 278:1, Lindgren & Hedman 1994).

KM184. Lägenhetsbebyggelse. Uppgift om.

Plats för torp enligt Leverstadskartan från 1699. Sannolikt borttaget i samband med vägbyggnation. Öppen, schaktad, utfylld mark. Ca 30 m ö.h.

KM185. Lägenhetsbebyggelse. Uppgift om.

Plats för torpet *Vallläsen*. Markerat på kartan över Melby från 1698. Återfinns också på kartan över Vallby från 1699. Området är idag avschaktat, delvis täktat och bebyggt med industrilokaler. Ca 55 m ö.h.

KM186. Lägenhetsbebyggelse. Uppgift om.

Troligen platsen för torpet *Nylund*. I kartan över Leverstad från 1817/1818 finns en stuga norr om vägen markerad. Den uppges bebos av en sadelmakare. Läget motsvarar ungefär det impediment som markerats som utredningsobjekt. Stugan finns inte kvar på häradsekonomen. Vid tiden för kartan 1817/1818 finns bara en lägenhet på Leverstads ägor som kan passa med denna stuga, nämligen Nylund. Här bor då enligt husförhörslängden den tidigare torparen i Loby, Olof Olofsson, som dock inte står med titeln sadelmakare. Backstugan Nylund finns första gången i hfl 1807–1815 (Norrköpings Borg Al:2, s. 363) och sista gången i hfl 1837–1849, där det också framgår att den lagts öde 1837 (Norrköpings Borg Al:9, s. 82). V delen ligger på lågt moränimpediment med gles skog- och buskvegetation, i Ö finns en lägre yta intill en äldre vägsträckning (KM68), vilken delvis är skog-, delvis gräsbevuxen. Torpet kan vara förstört i samband med vägbyggnation. 38–40 m ö.h.

KM187. Lägenhetsbebyggelse. Bebyggd, äldre än 1850.

Eventuellt platsen för torpet *Brobacken*. Senare platsen för *Boklund* (backstuga) på häradsekonomiska kartan. Situationen när det gäller de fyra torpen längs landsvägen söder om Borgs kyrka är komplicerad, varför husförhörslängder kontrollerats. I husförhörslängder från 1773–1788 finns torpet Vallen Brobacken, var detta legat är oklart. Brobacken försvinner under perioden 1823–1830, samtidigt tillkommer stugan Boklund. En tolkning är att denna uppfördes på Brobackens ödetomt. Platsen är bebyggd och objektet anmäls inte till FMIS. Upptaget som utredningsobjekt.

Bilaga 2. Beskrivningar och tillägg till tidigare registrerade FMIS-objekt

FMIS nr	Lämningsstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag	Beskrivning enligt FMIS	Tillägg till FMIS/kommentar
Borg 127:1	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning	Utredning etapp 2	Fyndplats för ett bronssvärd. Påträffad vid dikning i Resebro mosse. Då fyndet gjordes skall stenar och bearbetade pålar ha påträffats.	
Borg 157:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning	En skålgrop. Belägen på liten berghäll i hagmark.	
Borg 158:1	Lägenhetsbebyggelse	Fornlämning	Förundersökning	Ett spismursröse, själva husgrunden syns inte längre. En stenvall, delvis övertorvad, ligger 10 m NV om spismursröset.	Tillägg: Rester efter Hagstugan, som finns markerad som backstuga på häradsekonomiska kartan från 1866-67 (Rak ID J112-55-20). Hagstugan kan följas kontinuerligt bakåt i husförhörslängderna till åtminstone 1823. Under intervallet 1850–1877 finns inget som tyder på att torpet under någon tid stått tomt eller rivits, brunnit, flyttats eller bytt namn. Ändras till Lägenhetsbebyggelse, backstuga, med fornlämningsstatus.
Borg 163:1	Hällristning	Fornlämning	Slutundersökning/särskild åtgärd	Två skålgropar i ett block. Ingick i undersökningarna 1990 för Borg 169:1-2. Nära skålgropstenen framkom bl.a. tre härdar. Intill stenen påträffades dock endast en grop med recenta fynd (Stålbom & Luthander 1994). Skålgropsstenen ligger kvar i ursprungligt läge.	
Borg 164:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning	Kvadratisk stensättning, 4x4 m stor och 0,3 m hög. Belägen på en upphöjd liten bergsklack vilket gör att graven ger ett högre intryck. I skogsmark på avsats av S-sluttning.	Tillägg: Ca 8 m V om stensättningen Borg 164:1 finns en möjlig stensättning. Denna är oval, 5x2 m (NNV-SSÖ) och 0,2 m hög. Kraftigt övermossad fyllning av 0,1-0,3 m stora stenar. Kantkedja, delvis synlig, 0,1-0,2 m hög, av 0,2-0,5 m stora stenar. Kanten är skadad i NV och N. Mot Ö ligger en bergsklack.
Borg 166:1	Färdväg	Uppgift om	Utredning etapp 2	Uppgift om en möjlig stensatt färdväg, påträffad under plogdjupet 0,30 m. Rapporterad av ägare till Klinga gård. Ungefärligt läge.	
Borg 168:1	Gravfält	Uppgift om	Ingen åtgärd	Ett bortodlat gravfält med 13 högar. Fornlämningen togs bort någon gång kring 1905.	Kommentar: Se även Borg 168:2
Borg 168:2	Boplats	Fornlämning	Förundersökning	1989 undersöktes en boplats. Bl.a. påträffades ett 0,45 m tjockt kulturlager, fem skärvstenshögar och två mycket fyndrika förvaringsgropar. Lämningarna, varav flera tolkades som tillhöriga lager som underlagrade bortplöjda gravar, daterades till förromersk järnålder- äldre romersk järnålder. Tolkas som ett utkantsområde till en större bosättning.	Tillägg: Enligt rapporten förefaller boplatsen inte vara säkert avgränsad inom det undersökta området (Borna-Ahlkvist & Larsson 1994), och det är möjligt att delar kvarligger utanför, varför status ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Fornlämning" och undersökningsstatus till "Delundersökt".
Borg 169:1	Husgrunder, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Två husgrunder eller dammbyggnader, 30x5 m stora. I området fanns också ett stensatt vattenhål. Belägna i svacka i fuktig hagmark. Delundersöktes 1990. Vid grunderna framkom fynd av 16–1800-talskaraktär. Lämningarna tolkades som ekonomibyggnader (Stålbom & Luthander 1994).	
Borg 169:2	Boplats	Fornlämning	Förundersökning	100x20 m stor. Undersöktes i samband med anläggning av cykelbana 1990. Ett 20-tal anläggningar påträffades, främst härdar. Fynd av keramik daterar boplatsen till yngre bronsålder- äldre järnålder.	Tillägg: Enligt rapporten förefaller boplatsen inte vara säkert avgränsad inom det undersökta området (Stålbom & Luthander 1994), och det är möjligt att delar kvarligger utanför, varför status ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Fornlämning" och undersökningsstatus till "Delundersökt".
Borg 174:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning	En skålgrop. Belägen på mot N sluttande berghäll.	
Borg 175:1-2	Hällristningar	Fornlämning	Förundersökning	En 2,4x1,6 m stor koncentration med 12 skålgropar (nr 2) samt 11 m åt SSÖ en ensaka skålgrop (nr 1). Belägen på impediment.	
Borg 181:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning	En skålgrop. Belägen på plant krön av mindre bergsklack, ca 4 m norr om åker.	
Borg 196:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning	Rund, mycket stor stensättning, 23–25 m i diam och 0,2–0,4 m hög. Tendens till kantkedja.	Tillägg: Inmätningen korrigerad åt S vid den arkeologiska utredningen.
Borg 196:2	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning	Treudd, 18-20 m i sida och 0,3-0,4 m hög. Delvis synlig kantkedja av 0,4-1,0 m stora stenar.	Tillägg: Inmätningen korrigerad åt S vid den arkeologiska utredningen.
Borg 196:3	Färdväg	Fornlämning	Förundersökning	Hålväg, 60 m lång, 1–2 m bred och 0,2–0,4 m djup. Mynnar i Ö ut i f.d. åker och i V i mossigt område.	Tillägg: Inmätningen korrigerad åt S vid den arkeologiska utredningen.
Borg 197:1	Boplats	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	Boplats. Undersöktes 1988 i samband med nybyggnation av E4. Vid undersökningen påträffades slagen kvarts och en knacksten. Vidare framkom två härdar. Boplatsen har en trolig datering till mesolitikum (Lindgren 1993).	Status ändrad från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Undersökt och borttagen"
Borg 201:1	Byggnad, annan	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Restaurerad timmerbyggnad. Lövstad värdsush.	
Borg 206:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning	Eneby bytomt. 160x85 m stor. Belägen på större impediment bevuxen med gräs och sly. I NV finns två möjliga spismursrösen. På äldre kartor syns fem gårdar i rad på platsen (geometrisk avmätning från 1650). Äldsta belägg 1413. Delundersökt 1991. I samband med skador efter byggnation av kapplöpningsbana påträffades kulturlager, stolphål och spismursröse. ¹⁴ C-dateringar till yngre järnålder/medeltid samt till äldre järnålder (Hedvall 1991; Lindgren-Hertz 1993).	
Borg 207:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	130x30 m stort. Innehåller 18 gravar varav 3 högar (6–9 m i diam) och 15 runda stensättningar (3-6 m i diam). Vid inventering 1947 noterades "ett 20-tal" gravar.	
Borg 208:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	170x100 m stort. 3 högar (6–8 m i diam och 0,5–0,7 m höga) och 49 stensättningar (4–8 m i diam och 0,1–0,4 m höga). Belägen i hagmark.	
Borg 209:1-2	Stensättningar	Fornlämning	Förundersökning	En kvadratisk stensättning (nr 2) 5x5 m stor och 0,4 m hög och en osäker närmast rund stensättning (nr 1) 4–5 m i diameter och 0,3 m hög. Belägen i gles mossig granskog.	

FMIS nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag	Beskrivning enligt FMIS	Tillägg till FMIS/kommentar
Borg 210:3-4	Boplats- och gravområde	Bevakningsobjekt	Utredning, etapp 2 alt. förundersökning	Ett gravfält med ca 100 gravar och ett boplatsoområde undersöktes i anslutning till byggnationen av nya E4 år 1989. Gravarnas datering spände mellan äldre bronsålder till yngre järnålder. Vidare påträffades två "dödshus" från äldre bronsålder och ett vikingatida grophus. Härdat inom området daterades från yngre bronsålder till 1400-tal.	Kommentar: Det är svårt att bedöma huruvida lämningarna avgränsats och helt borttagits inom schakten/den undersökta ytan så som den markerats i FMIS och i rapporten. Därför föreslås att FMIS:s antikvariska bedömning "Bevakningsobjekt" bibehålls och att avgränsningen kontrolleras inom ramen för en andra utredningsetapp alt. förundersökning.
Borg 210:1-2	Stensättningar.	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	Två stensättningar som undersöktes och borttogs 1989 (Stålbom 1994).	Antikvarisk bedömning ändrad från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Undersökt och borttagen"
Borg 211:1	Plats med tradition	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Möjlig plats för kolerakyrkogård. Enligt uppgift från en folkskollärare i Borg.	
Borg 214:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	Fem högar (8–12 m stora och 0,6–1,5 m höga), en kvadratisk stensättning (7×7 m stor och 0,1 m hög) och 49 runda stensättningar (3–8 m i diam och 0,2–0,4 m höga). Endast den allra västligaste delen av gravfältet ligger inom utredningsområdet.	
Borg 217:1	Hög	Fornlämning	Förundersökning	Kraftigt skadad hög, 24 m i diameter och 1–1,5 m hög. Avplanad i toppen. Kraftigt skadat.	
Borg 218:1	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning	Uppallad "offersten" (1,8×12 m stort och 0,7 m högt block) med åtta skålgropar på den plana översidan. Enligt tradition skall tre kungar använt stenen som bord då "de spiset frukost".	
Borg 240:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	160×40–60 m stort. Innehåller enligt FMIS 7 gravar, en kvadratisk- och sex runda stensättningar. Vid 1947 års inventering registrerades 11 stensättningar. Tät vegetation försvårade inventeringen 1979.	Tillägg: Vid besiktning noterades ytterligare gravar och gravfältets begränsning ändrades. Detta överensstämmer bättre med 1947 års inventering. Totalt noterades 11 stensättningar och en hög. Av stensättningarna är två (varav en är osäker) rektangulära, 6–8×3–6 m och 0,2–0,3 m höga, och återstoden runda, fyllda, 4–9 m stora och 0,2–0,4 m höga, delvis övertorvade/övermossade med i ytan synliga stenar, vilka i allmänhet är 0,3–0,6 m stora. En del har synliga kantkedjor. Högen, som ligger i gravfältets Ö del är ca 9 m i diameter och 0,8 m hög. Ytterligare gravar kan finnas utanför gravfältets begränsning, främst i Ö-SÖ.
Borg 241:1	Stensättning?	Bevakas	Utredning etapp 2	Närmast rund, 7 m i diam och 0,3 m hög. Ojämn och gropig yta. Övertorvad. Osäker, troligen röjningsröse.	Registrerad som lämningstyp "Stensättning" med antikvarisk bedömning "Övrig kulturhistorisk lämning". Bedöms fortfarande som en osäker stensättning, varför status ändras till "Bevakas". Bör kontrolleras vid utredningsgrävning.
Borg 242:1	Hög	Fornlämning	Förundersökning	Hög, 8 m i diameter och 0,6–0,8 m hög. I ytan ganska rikligt med sten, 0,1–0,5 m st. Mittgrop, 2 m diam och 0,2–0,3 m dj. Högen är skenbart 1–1,2 m h, då den ligger på en naturlig förhöjning.	
Borg 243:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	Ca 20 gravar varav en hög, 9 m i diameter, samt stensättningar, 4–8 m i diameter. Beläget i risig skogsmark. Övervuxet med taggbuskar och sly. 20–100 m S om gravfältet undersöktes 1989 en boplats. 100 m åt SÖ påträffades då bl a en brunn daterad till senneolitikum.	Kommentar: Fortfarande sly- och snårbevuxet och omöjligt at besiktiga.
Borg 243:2	Boplats	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	Undersöktes 1989. Bl.a påträffades en brunn daterad till senneolitikum-äldsta bronsålder. (Borna-Ahkvst & Larsson 1994)	Tillägg: Status ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Undersökt och borttagen".
Borg 249:1	Lägenhetsbebyggelse	Fornlämning	Förundersökning	En oregelbunden grund med ett spismursröse. Syns inte på historiska kartor. Är troligen identiskt med ett hus på ekonomiska kartan från 1947. Beskrevs vid fornminnesinventeringen 1947 som "gammal stuga".	Tidigare registrerat som en husgrund (punktobjekt), belägen strax utanför UO. Vid inventeringen noterades ytterligare en husgrund, ca 15 m Ö om den första. Denna är 4×4,5 m stor (Ö-V) bestående av en syllstensram av 0,3–0,5 m stora stenar. Grunden saknar (synligt) spismursröse och kan utgöra en uthusgrund. Ca 20 m SÖ om grunden ligger ett stensättningsliknande röjningsröse, runt, 3,5 m i diameter och 0,2 m högt. S om grunderna finns äldre åkermark, delvis urschaktad. Flackt krön av moränhöjd. Skogsmark. Platsen för torpet <i>Lilla Brink</i> som återfinns på en karta från 1815 (LMA 05-BOR-53) med samma läge som senare på häradsekonomiska kartan. Lilla Brink finns även med på karta över Klinga från 1831 som nr 304 "Lilla Brink" med två utritade hus (LMA 05-BOR-73).
Borg 254:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	150×50 m stort. 11 runda stensättningar 3–6 m i diameter, varav tre är osäkra. Vid inventering 1947 nämns också en hög, vilken ej kunde lokaliseras vid revidering 1977. Beläget i Ö-sluttande hagmark.	
Borg 268: 1-2	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning	Två skålgropsförekomster. En med fem skålgropar och 2,5 m från denna finns ytterligare en skålgrop. Belägen på impediment.	
Borg 272:1-2	Hällristning	Fornlämning	Förundersökning	Två förekomster av hällristningar. Den ena koncentrationen är ca 2×2 m stor och innehåller 3 skepp, 3 fragmentariska figurer och två skålgropar. 3 m mot S finns en yxliknande ristning. Belägen på hållar vid ängsmark.	
Borg 273:1	Hällristning	Förstörd	Ingen åtgärd	Skålgropsförekomst, ca 3×2 m stor, bestående av 27 skålgropar. Belägen på impediment.	Tillägg: Fornlämningen har inte kunnat återfinnas. Den markerade platsen ligger idag i vägskäringen för E4:an. Sannolikt borttagen eller förstörd i samband med vägbyggnationen. Status ändras från "Fornlämning" till "Förstörd".
Borg 278:1	Boplats	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	Boplats, undersöktes och borttogs 1988 i samband med nybyggnation av E4. Inom området framkom en härd, sotfläckar, gropar och en ränna. Rännan tolkades som åkerparcell och daterades till 1400-tal. En härd daterades till vikingatid-tidig medeltid. Fynden bestod av slagen kvarts, knacksten och bränd lera.	Status ändrad från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Undersökt och borttagen"

FMIS nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag	Beskrivning enligt FMIS	Tillägg till FMIS/kommentar
Borg 279:1	Boplats	Fornlämning	Förundersökning	Boplats med oklar utsträckning. Undersöktes 1989 i samband med byggnation av E4. På platsen framkom 300 anläggningar som härdar, gropar och stolphål. Dessutom påträffades två stensträngar. Lämningarna daterades från yngre bronsålder till yngre järnålder.	Att döma av rapporten är fornlämningen inte avgränsad (Skjöldebrand 1996). Schaktens/fornlämningens placering förefaller också osäker i relation till vägarnas sträckning och är möjligen felmarkerade. Eftersom det inte är klarlagt att alla lämningar på platsen borttagits föreslås att antikvarisk status ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Fornlämning" och undersökningsstatus till "Delundersökt".
Borg 281:1	Boplats	Fornlämning	Förundersökning	Boplats, delundersökt i samband med nybyggnation av E4. Boplatsen kunde dateras från slutet av förromersk järnålder till vikingatid.	Tillägg: Enligt rapporten (Borna-Ahlkvst & Larsson 1994) är boplatsen inte avgränsad inom det undersökta området, varför status ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Fornlämning" och undersökningsstatus till "Delundersökt". Geobjektet i FMIS korrigeras då det inte överensstämmer med rapportens undersökningsyta.
Borg 282:1	Stensättning	Fornlämning	Slutundersökning	6,5x4,5 m med en packning av upptill 0,2 m st skärvigast stenar.	Kommentar: Förundersöktes 2014, varvid stensättningen konstaterades vara skadad och något osäker. Inga ytterligare gravar framkom i närheten (Pettersson 2014). Se även Borg 282:2 och Norrköping 355.
Borg 282:2	Hägnadssystem	Fornlämning	Slutundersökning	Stensträngssystem, totalt ca 370 m långt, bestående av 2 stensträngar. Huvudstensträngen är ca 350 m lång, enskiktad och enradig, 1–3 m bred och 0,2–0,6 m hög, av 0,3–0,6 m stora stenar med inslag av intill 1,2 m stora block. Den kortare stensträngen är ca 20 m lång, enskiktad och enkelradig, 1–2 m bred och, övertorvad med endast enstaka 0,3–0,6 m stora stenar synliga. Den kortare stensträngen observerades i schakt vid utredning och är inte synlig ovan mark (Lindberg 2012).	Kommentar: Stensträngen förundersöktes 2014, varvid den daterades till medeltid, intilliggande åkerytor bedöms kunna dateras till semedeltid-tidig modern tid med olika tidsställning i olika områden (Pettersson 2014). Se även Borg 282:1 och Norrköping 355.
Borg 288:1	Lägenhetsbebyggelse	Bevakningsobjekt	Ev utredning etapp 2 alt förundersökning	Plats för soldattorp (senare benämnt Jälmarstorp) på geometrisk avmätning 1731 (Resebro 1-3 D12-33:1). Bebyggd.	
Borg 289:1	Bytomt/gårdstomt	Bevakningsobjekt	Förundersökning alt utredning etapp 2	Leverstads bytomt. Bebyggd. Äldsta belägg från 1377 (Ortnamsregistret SOFI). Ågomätning från 1817 (Akt D12-29:1).	
Borg 304:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	Gravfält, 60x60 m stor innehållande 13 runda stensättningar (3-8 m i diam och 0,1-0,4 m höga). Belägen i lätt V-sluttande hagmark ned mot åkermark. Endast den östligaste delen ligger inom utredningsområdet.	
Borg 307:1	Lägenhetsbebyggelse	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	Torpgrund som undersöktes och borttogs 1990. Fyndmaterialet var av 17-1800-talskaraktär (Elfstrand 1999).	Antikvarisk bedömning ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Undersökt och borttagen"
Kimstad 25:1	Hägnad	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Enl uppgift en medeltida väg mellan slottet och den nuvarande vägen. Vägen är 2-4 m br, ställvis 1 par dm h och ställvis nedsjunken ett par dm i marken. I S kantas den av en stenrevel, ca 1 m br och intill 0,25 m h. Förefaller vara gammalt stängsel. Tydligast i ÖSÖ delen där stenreveln är 1-1,5 m br upp till 0,6 m h av 0,3-1,5 m st stenar. Karaktär av stensträng. Slutar i ÖSÖ vid gammalt grustag. Ca 50 m SÖ om södra slottsflygelns SÖ hörn, parallellt med en mindre väg finns möjligen en fortsättning av vägen ca 20 m l. I vägens förlängning åt NV är en husgrund 8x8 m (N-S).	Tillägg: Markerad som en stenmur på karta från 1650. Lämningstyp bör ändras till hägnad.
Kimstad 76:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning	Kvadratisk stensättning 6x6 m stor och 0,3–0,4 m hög. Väl bevarad kantkedja. I Ö delen finns grop, 2 m i diam och 0,2 m djup. Belägen på krönet av moränhöjd. Benämnd "Kung Eriks grav".	
Kimstad 79:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	Gravfält. 90x70 m. Innehåller 15 runda stensättningar, 5–7 m i diam och 0,1–0,3 m höga. Belägna kring krönet av en lövskogsbeväxt åkerholme.	
Kimstad 80:1	Gravfält	Fornlämning	Förundersökning	Gravfält 80x80 m med 7 runda stensättningar, 5–9 m diam och 0,2–0,3 m höga samt 1 kvadratisk stensättning, 5x5 m stor och 0,4 m hög. Belägen i hagmark i S-sluttning med berghällspartier	
Kimstad 81:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning	Stensättning rund, 6 m diam och 0,3 m hög. I mitten finns en rund grop, 2 m i diam och 0,6 m djup. Belägen på krön av moränhöjd.	
Kimstad 82:1	Fornborg	Fornlämning	Förundersökning	Fornborg, 150x140 m belägen på en moränhöjd med berg i N delen, omgiven av stup och branta sluttningar. I V-S-Ö finns en vall ca 200 m lång, 1,5–6 m bred och 0,1–0,6 m hög, av 0,2–0,5 m stora stenar. Delvis övermossad. Vallen är i övre kanten av den branta sluttningen. I SÖ finns en ingång ca 2 m bred.	
Kimstad 86:1	Fornlämningsliknande bildning	Ej kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Kanalliknande naturbildning, 880 m lång, 10–25 m bred och 2–2,5 m djup. Benämnd "Braskens grav". Utgör "en rent naturlig bildning.."	Tillägg: Står felaktigt som lämningstyp "Fornborg" i FMIS. Lämningstyp föreslås ändras till "Fornlämningsliknande bildning" och Status till "Ej kulturhistorisk lämning".
Kimstad 87:1	Stensättning	Fornlämning	Förundersökning	Stensättning, rund, 8 m diam och 0,2 m h. Belägen på krön av moränhöjd	
Kimstad 88:1-2	Byggnad, annan	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Ett knuttimrad tvåvåningshus "Skeppargården", 13x6 m stort och ett envånings timrat bostadshus "Fjärdedelen", 21x6 m. Belägen på Vallby bytomt (Kimstad 246:1).	
Kimstad 116:1	Hägnad	Fornlämning	Förundersökning	Stensträng, ca 110 m lång enskiktad 1–2 m bred och 0,1–0,5 m hög bestående av 0,2–0,6 m stora stenar. Belägen i S-sluttande moränhöjd.	
Kimstad 116:2	Terrassering	Fornlämning	Förundersökning	Terrassering ca 25x15 m av 0,3–1,1 m stora stenar. Bevuxen med hasselsnår. Belägen i S-sluttande moränhöjd.	
Kimstad 139:1	Hägnad	Fornlämning	Förundersökning	Stensträng, ca 50 m lång, enskiktad, 1–2 m bred och 0,1–0,2m hög. Belägen i V-sluttande hagmark.	
Kimstad 140:1	Fossil åker	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	90x20 m stort område med 19 röjningsrösen. Undersöktes 1984 inför vägbyggnation. (Clareus 1984).	Tillägg: Status ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Undersökt och borttagen".
Kimstad 147:1	Hägnad	Fornlämning	Förundersökning	Stensträng (något tveksam), ca 70 m lång, enskiktad, 1–2 m bred och 0,1–0,5m hög. Möjligen enbart sten från äldre åkerhak. Bör dock betraktas som fornlämning.	Tillägg: Status ändrad från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Fornlämning".
Kimstad 147:2	Terrassering	Fornlämning	Förundersökning	Terrassering ca 35x20-30 m stor, intill 0,7m h. Begränsningen mot ÖNÖ är oklar. Möjligen odlingsterrasser. Belägen i S-sluttning av moränhöjd. Bör betraktas som fornlämning.	Tillägg: Status ändrad från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Fornlämning". Ny inmätning.

FMIS nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning	Åtgärdsförslag	Beskrivning enligt FMIS	Tillägg till FMIS/kommentar
Kimstad 150:1	Husgrund, förhistorisk/medeltida	Fornlämning	Förundersökning	Bebyggelselämning, bestående av en husgrund ca 45x10 m stor, som höjer sig upp till 0,8 m h över omgivande terräng. I kanten, särskilt i SÖ finns kantstenar 0,4–0,6 m stora. Runt husgrunden finns ett dike 1 m br och 0,2–0,3 m dj.	Kommentar: Ligger i avverkad skogsmark, bevuxen med högt gräs och buskar. Svårbesiktigad, ingen ny bedömning kunde göras.
Kimstad 151:1	Färdväg	Bevakningsobjekt	Ev. förundersökning	Gammal väg, ca 900 m utgörande brukningsväg i Na och Sa delen och igenväxande sämre stig i mellersta delen. Enligt äldre uppgift: "Braskens gamla väg". Vägen syns på geometrisk avmätning för Vallby 1698.	Tillägg: Korrigerat geoobjekt, dels efter inmätning, dels efter Lidar/LAS-karta. Även kompletterande inmätning och dokumentation av ytterligare en ca 110 m lång sträcka (N-S) i den S delen. Vägen är här 6–7 m bred och 0,2–0,5 m hög. Tydligast uppbyggd i V, i S delen istället delvis nerskuren i moränslänt. Gräsbevuxen, ställvis med en gångstig synlig i mitten. I N ändrar den i en avplanad yta intill befintlig väg, i S går den inte längre att följa där en brant sluttning vidtar. Svagt S-sluttande moränmark. Skogsmark, blandskog. Vägen är fortfarande delvis använd som stig/körväg och utgör formellt en övrig kulturhistorisk lämning. På grund av vägens ålder, skick och betydelse samt det faktum att den ställvis är under igenväxning föreslås dock ingen ändring av den antikvariska bedömningen (bevakningsobjekt).
Kimstad 152:1-2	Stensättningar	Fornlämning	Förundersökning	En stensättning, rund, 4 m diam och 0,3 m hög. Fyllningen i S delen bortplockad (nr 1). En stensättning, närmast rund, 3 m diam och 0,3 m h. Oregelbunden form. Belägna på högt bergskrön i skogsmark.	
Kimstad 186:1	Naturföremål-/bildning med tradition	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Källa, 0,7x0,7 m stor och 1,0 m djup. "Grevens källa".	
Kimstad 206:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning	Bebyggelselämning, en av odlingssten till stor del täckt husgrund. ca 15x12 m (på ett av taggbuskar igenvuxet impediment) Impedimentet bör utgöra den centrala delen av tomten till hemmanet Eke. Delundersökt 1984 i samband med byggnation av E4. Utplöjda husgrunder och rester av stenhägnader påträffades. Tidigaste belägg 1383. På geometrisk avmätning 1698 Geometrisk avmätning 1698 05-Kim-7. (Clareus 1984)	Tillägg: Geometrin ändrad från punktobjekt till polygon begränsning för gårdstomten inägomark enligt 1600-talskarta.
Kimstad 207:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning	Vret bytomt. Impediment åker. Gräsbevuxen plan vars SÖ sida utgörs av en delvis stensatt terrasskant. Äldsta belägg 1469. Läge enligt Akt nr 7 i Kimstad sn från 1698.	Kommentar: Området förefaller delvis avplanat och skadat.
Kimstad 215:1	Färdväg	Fornlämning	Förundersökning	Hålväg, 55 m lång, 2,3 m bred och 0,2–0,5 m djup. Avslutas mot landsväg i S och mot åkermark i N.	
Kimstad 216:1-2	Stensättningar	Fornlämning	Förundersökning	En närmast rund stensättning, 13 m i diam och 0,3-0,4 m hög (nr 1) och en rund stensättning, 18 m i diam och 0,3 m hög. Belägna på svag förhöjning av flack moränmark nära åkermark	
Kimstad 218:1	Boplats	Fornlämning	Förundersökning	Boplats. 130x100 m stor. Vid arkeologisk utredning påträffades i åker slagen kvarts och på ett impediment framkom enstaka skärvsten i en rotvälta enstaka skärvsten.	
Kimstad 235:1	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning alt. Ingen åtgärd	Melby bytomt. Huvuddelen av lämningen är sedan lång tid tillbaka bortfraktad. Området tjänstgjorde som grustäkt, troligen till Melby Cementindustri, under 1950-talet. Under 1980-talet återfylldes större delen av gropen med fyllmassor genom Vägverkets försorg. Äldsta belägg 1318 (Ortnamsregistret SOFI). Geometrisk avmätning Melby 1 från 1698.	Kommentar: Status "Fornlämning" behålls, då delar av bytomten kan finnas kvar, detta är dock osäkert, möjligen är hela fornlämningen förstörd.
Kimstad 246:1	Bytomt/gårdstomt	Bevakningsobjekt	Förundersökning alt. utredning etapp 2	Bytomten Vallby 230x10-60 m stor. Bebyggd. Ursprungligen fem hemman. Första belägg 1380. Geometrisk avmätning Vallby 1699 D46-38-11. Inom bytomten finns Kimstad 88, två kvarvarande timmerbyggnader, vilka ingår i bytomten.	
Kimstad 250:1	Lägenhetsbebyggelse	Bevakningsobjekt	Förundersökning alt. utredning etapp 2	Plats för torp på geometrisk avmätning från 1721 05-Kim-19. Idag delvis bebyggd.	
Kvillinge 48:1	Byggnad, annan	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Björnsås herrgård. Troligen flyttad från Vikbolandet (Näs gamla huvudbyggnad) 1719.	
Kvillinge 68:1	Gravfält	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	Innehöll 6 högar, 2 stensättningar, 2 stensamlingar och en härd (Nilsson 1981).	Antikvarisk bedömning ändras från "Övrig kulturhistorisk lämning" till "Undersökt och borttagen".
Kvillinge 107:1-4	Gravar	Fornlämning	Förundersökning alt. utredning etapp 2	4 runda stensättningar, 5–6 m i diameter och 0,2–0,3 m höga. Belägen på platå i gles lövskog.	
Kvillinge 108:1	Lägenhetsbebyggelse	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Grund efter uthus och en hög med tegel som bör tillhöra husgrund till boningshus utritad på ekonomiska kartan (från 1947).	
Kvillinge 108:2	Tegelindustri	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen åtgärd	Består av två grunder, den största är 50x12 m stor. Finns markerad på häradskarta för Norrköping från 1868–77 (RAK ID J112-56-11).	
Kvillinge 133:1	Boplats	Fornlämning	Kompletterande förundersökning alt. slutundersökning	Förundersökt år 1989. Då framkom ett stolphål och två härdar, varav en daterades till 390 e. Kr. (Beronius Jörpeland 1990).	
Kvillinge 163	Bytomt/gårdstomt	Fornlämning	Förundersökning	Kuddby bytomt, 130x80 m stor. Belägen på moränmark (gräsbevuxen åkerholme) med berg i dagen omgiven av lermark. I SÖ delen finns en husgrund med två spismursrosen. I NÖ finns en terrasskant som ev. kan vara spår efter odling. Fler stensamlingar som kan utgöra husgrunder finns i området. Äldsta belägg år 1381. Geometrisk avmätning Kuddby 1–4 1650 och storskifteskarta från 1757.	
Norrköping 354	Härd	Undersökt och borttagen	Ingen åtgärd	Härd. Undersöktes i samband med byggnation av E4 (Eriksson m.fl. 1988).	
Norrköping 355	Boplats	Fornlämning	Slutundersökning	Boplats, 130x110 m (N-S), bestående av ca 90 anläggningar i form av härdar, stolphål, mörkfärgningar och kulturlager. Utöver boplatsanläggningarna framkom vid arkeologisk utredning skärvsten i schakten och vid framrensning av anläggningar påträffades fynd av keramik, kvarts, bränd lera, brända ben samt 1 järnföremål. (Lindberg 2012).	Kommentar: Består av två boplatser som förundersöktes 2014. Den ena härrör från äldre järnålder och innehåller ett stort antal anläggningar, vilka tolkas som lämningar efter en gård, den andra innehåller ett relativt omfattande material (främst kvarts) från senmesolitikum (Pettersson 2014).
Norrköping 369	Boplats	Fornlämning	Förundersökning	Boplats, 125x40 m (osäker utbredning). Vid utredning framkom stolphål, skärvstenslager och en mörkfärgning vid schaktning i åkermark (Karlenby & Ramström 2011).	
Norrköping 370	Boplats	Fornlämning	Förundersökning	Boplats, osäker utbredning, ca 85x55 m (NÖ-SV). Inom området framkom skärvstenslager, kulturlager, stolphål och härdar. Ca 50 m åt V påträffades en enstaka grop. (Karlenby & Ramström 2011)	

HÄLLRISTNINGAR I BORG OSTLÄNKEN

**Rapport över inventering av hällristningar
i Borgs socken, Norrköpings kommun, Östergötland
utförd av Sven-Gunnar Broström, Kenneth Ihrestam och Roger Wikell**

BOTARKRAPPORT 2014-30

Redogörelse för specialinventering av hällristningar för del av Ostlänken genom Borgs socken, Östergötland

Bakgrund

Hösten 2014 beställde Trafikverket en arkeologisk utredning steg 1 för den blivande järnvägen "Ostlänken" som kommer att gå mellan Järna och Linköping. Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) fick uppdraget att genomföra en av etapperna i Östergötlands län. Etappen består av delsträckan mellan Åby i norr och Göta kanal i söder. Eftersom sträckan delvis passerar genom det rika hällristningsområdet kring Norrköping behövdes en specialinventering av hällristningar. Uppdraget för denna specialinventering lämnade KM till undertecknad med firma BOTARK.

Uppdraget

Inventeringen genomfördes under två dagar i oktober 2014. De områden som valts ut för specialinventeringen var ett område öster om Skälvs kyrka (Omr D) och ett område väster om Borgs kyrka (Omr C) båda i Borgs socken. Dessa områden ligger i direkt anslutning till det kända hällristningsområdet kring Norrköping. Dessutom ansågs ett område vid Melby i Kimstads socken (Omr A) också vara intressant för hällristningsinventering samt ett mindre område vid Leverstad (Omr B). I dessa områden gjordes stickprovsletning.

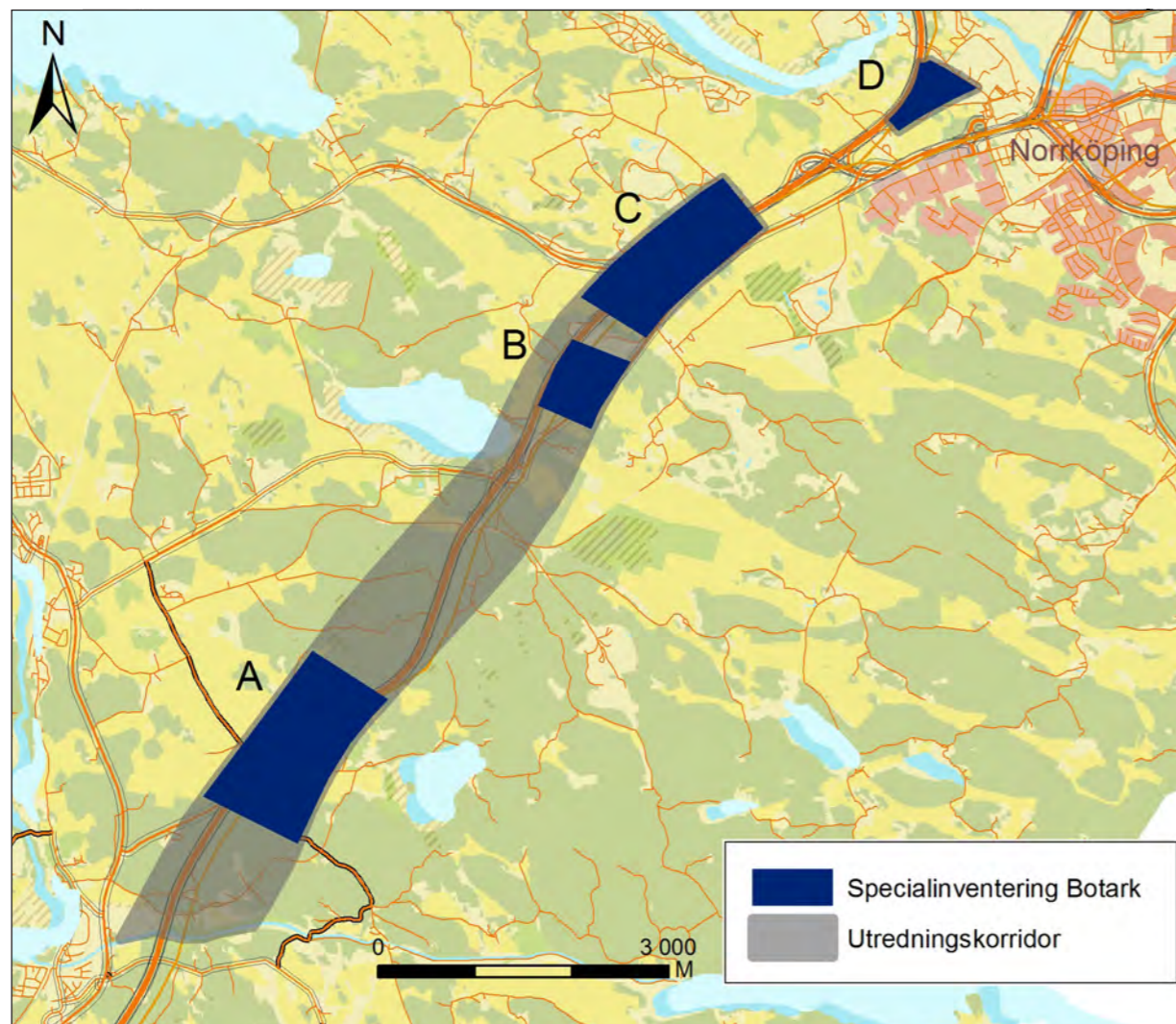
Inventeringen

Först kan nämnas att inventeringen vid Melby i Kimstad var resultatlös, liksom den vid Leverstad. Bättre resultat blev det på sträckan Klinga – Borgs kyrka inom Borgs socken. I detta område fanns sedan tidigare sex stycken skålgropslokaler registrerade. Dessa återbesöktes och granskades. Två av dessa visade sig innehålla andra figurer är bara skålgropar. Raä 175 vid Klinga innehåller förutom 21 skålgropar även en slipad yta, en så kallad kana. Hällen med den ensamma skålgropen på Raä157:1 nordväst om Borgs kyrka visade sig ha sällskap av två skeppsbilder samt minst 19 skålgropar.

Vid inventeringen i detta område fann vi 14 tidigare okända ristningar. En av dessa innehåller en enkel skeppslinje medan de övriga endast innehåller skålgropar, i några fall sammanbundna med rännen. Den största förekomsten hade vi observerat vid tidigare besök i området men inte hunnit anmäla ännu. Det är ett block innehållande 127 skålgropar och 7 rännen. De flesta nyfynden kom i anslutning till den tidigare kända lokalen Raä 157:1. I betesmarken runt denna fann vi sju mindre skålgropslokaler.

I det tredje inventeringsområdet öster om Skälvs gård var tidigare känt fem hällristningsytor varav två med figurer, Raä 272:1 och 2. Alla fem granskades och visade sig vara godtagbart registrerade. Vi fann här två tidigare okända ristningar. En av dessa innehöll en ensam skålgrop. Den andra som är belägen på samma häll som Raä 268: 1 och 2 innehåller minst två skeppsfigurer.

Slutligen registrerades en skålgropsförekomst utefter järnvägen i Kvillinge socken norr om Norrköping. Den hade vi upptäckt redan på 1990-talet vid inventeringen inför nya väg E4.

Område A Melby i Kimstad, stickprovsletning utan fynd.

Område B Leverstad i Borg, stickprovsletning utan fynd.

Område C Borgs kyrka, 20 lokaler varav 17 nyfynd

Område D öster om Skälv, 7 lokaler varav 2 nya

Förslag till fortsatta åtgärder i området.

Vid den nu utförda inventeringen har vi kommit fram till att på följande platser/lokaler behövs fler arkeologiska insatser inför en kommande exploatering.

Raä 157:1, 175:1, 268:C och 272: 1 och 2. Dessa lokaler innehåller bildristningar som behöver dokumenteras genom nattbelysning, kalkering och fotografering.

Raä 157:1 med omgivande nyfynd. Detta område är speciellt intressant eftersom det inom ett begränsat område finns 7 ristningslokaler. Här bör hällarna friläggas och nattbelysas för att försöka hitta fler figurer. Man bör även ta upp några provschakt mellan hällarna för att se om här ev. finns spår av odling eller bosättning.

Raä 175:1 Eftersom det finns en kana på denna ristningslokal bör man ta upp ett provschakt nedanför denna för att se om det finns något i jorden som kan knytas till ristningen.

Raä 268 och 272 om dessa hällar berörs av exploatering skall de friläggas helt och granskas noggrant efter fler bildristningar.

Administrativa uppgifter:

Uppdragsgivare

Stiftelsen Kulturmiljövård

Fältarbete

Sven-Gunnar Broström / Kenneth Ihrestam / Roger Wikell

Rapportarbete:

Sven-Gunnar Broström BOTARK

Tumba i november 2014

*Sven-Gunnar Broström
BOTARK*

Kända ristningar väster om Borgs kyrka

Raä 157:1 N = 6493240 E = 563449

I betesmark och på krön och sydvästsluttning av liten hällrygg ligger

Hällristning 2,4 x 0,8 m (NV – SO) bestående av

2 skepp och 20 skålgropar. (preliminärt)

Skeppen är 20 cm långa, ett av dubbellinjetyper med bemanningsstreck och ett helt uthugget.

Av skålgroparna är 19 runda, 3 – 7 cm i diameter och 0,5 – 1,5 cm djupa, en är avlång,

8 x 3 cm och 0,5 cm djup.

Raä 163:1 *ej återfunnit 2014.*

På block i ängsmark och 17 meter nordväst om väg ligger

Hällristning i block

Raä 174:1 N = 6492716 E = 563195

I hagmark och på könet av brant nordostsluttande häll ligger

Hällristning bestående av

1 skålgrop 5 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Raä 175 :1 N = 6492519 E = 563007

I åkerholme, 6 meter sydost om åkerhörn och på brant nordostsluttande häll ligger

Hällristning 3,4 x 2,8 m (N – S) bestående av

1 kana och 21 skålgropar.

Kanan är 2,6 x 0,4 m.

Skålgroparna är 4 – 7 cm i diameter och 0,5 x 1,5 cm djupa.

Raä 175:2 *ej återfunnen, kan vara en naturbildning.*

Raä 188:1 N = 6492739 E = 563513

I hagmark, på hällkrön och kant mot SSO ligger

Hällristning 0,5 x 0,2 m (ONO – VSV) bestående av

6 skålgropar 3 – 5 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.

Raä 218:1 N = 6492695 E = 563305

I hagmark och 10 meter sydost om väg ligger:

Hällristning i block 1,8 x 1,1 x 0,6 bestående av

6 skålgropar 4 – 6 cm i diameter och 0,5 – 1,5 cm djupa.

Belägen på blockets plana ovansida.

Blocket är ”uppallat” på mindre stenar och har en tradition som offersten.

Kända ristningar i området öster om Skälv.

4 meter öster om åkerkant och på plant hällkrön ligger:

Raä 181:1

N = 6494598 E = 566059

Hällristning bestående av

1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Raä 268 N = 6494466 E = 565530

På impediment i åker och på krön och sydvästsluttning av häll ligger

Hällristningsområde 8 x 1 m (N - S) bestående av följande tre förekomster:

A/ Hällristning = 268:1

B/ Hällristning = 268:2

Ca 3 meter söder om B och på sydvästsluttande häll ligger

C/ Hällristning = nyfynd 0,5 x 0,2 m (SO – NV) bestående av

2 skepp 22 – 32 cm långa av dubbellinjetyper varav ett med bemanningsstreck.(preliminärt)

Raä 272 N = 6494365 E = 565454

Hällristningsområde 6 x 2 m (Ö – V) bestående av 272:1 och 272:2

(ej omdokumenterad)

Nyupptäckta ristningar väster om Borgs kyrka

Objekt 1

N = 6492652 E = 563330

I hagmark och ca 15 meter nordväst om landsväg ligger:

Hällristning i block 2,2 x 1,7 x 0,7 m bestående av

7 rännor och 137 skålgropar.

Rännorna är 1 – 8 cm långa, samtliga sammanbinder skålgropar.

Av skålgroparna är 134 runda, 3 – 11 cm i diameter och 0,5 – 5 cm djupa,

3 är avlånga, 9 – 14 cm långa, 4 – 5 cm breda och 1,5 – 2 cm djupa.

Belägna på blockets krön och även på sidorna.

Objekt 2

N = 6492961 E = 563590

I hagmark inom Raä 207:1 och på hällkant mot VSV ligger

Hällristning 0,6 x 0,1 m (N – S) bestående av

2 skålgropar 4 – 5 cm i diameter och 0,5 cm djupa.

Objekt 3 och 4

N = 6492707 E = 563240

I hagmark och på mindre moränkulle strax nordost om väg ligger

Hällristningsområde 6 x 1 m (NV – SO) bestående av följande två förekomster:

A/ Hällristning bestående av

På krön av häll ligger

1 skålgrop 5 cm i diameter och 1 cm djup.

5 meter nordväst om A och på hällkant mot sydväst ligger

B/ Hällristning bestående av en skeppslinje och en skålgrop.

Skeppslinjen 19 cm lång, prickhuggen och uppsvängd i ena änden.

Skålgropen är 3 cm i diameter och 0,5 cm djup och ligger på skeppslinjen.

Objekt 5

N = 6492694 E = 563212

I gravfält Raä 208:1 och på nordostkanten av flack häll ligger

Hällristning 0,3 x 0,1 m (NV – SO) bestående av

2 skålgropar 3 – 4 cm i diameter och 0,5 cm djupa.

Objekt 6 och 7

N = 6493116 E = 563860

I hagmark och på krön av brant ostsluttande hällparti ligger:

Hällristningsområde 3 x 1 m (NV – SO) bestående av följande två förekomster

På liten hällklack ligger

A/ Hällristning bestående av

1 skålgrop 5 cm i diameter och 1 cm djup.

3 meter SSO om A och på liten hällklack ligger

B/ Hällristning bestående av

1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Nyupptäckta ristningar väster om Borgs kyrka forts....

Objekt 8

N = 6493267 E = 563448

7 meter NNO om objekt 12 och på låg hällkant mot söder ligger

Hällristning bestående av

1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Objekt 9

N = 6493233 E = 563425

16 meter väster om Raä 157:1 och på plan häll i markytan ligger:

Hällristning 1,6 x 0,6 m (N – S) bestående av

10 skålgropar 4 – 7 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa.

Objekt 10 och 11

N = 6493193 E = 563430

I betesmark och på uppstickande hällparti ligger

Hällristningsområde 4 x 1 m (NNV – SSO) bestående av följande två förekomster:

På krön och norrsluttning av hällpartiet ligger

A/ Hällristning 1,3 x 0,9 m (N – S) bestående av

11 skålgropar varav 9 runda, 3 – 5 cm i diameter och 0,5 – 1,5 cm djupa, två är avlånga,

8 – 11 cm långa, 5 cm breda och 1 – 2 cm djupa.

1,6 meter SSO om A på litet hällkrön ligger

B/ Hällristning bestående av

1 ränna och 2 skålgropar.

Rännan är 4 cm lång och sammanbinder de båda skålgroparna.

Skålgroparna är 4 cm i diameter och 0,5 – 1 cm djupa.

Objekt 12

N = 6493261 E = 563441

26 meter norr om Raä 157:1 och på liten låg häll ligger

Hällristning bestående av

1 skålgrop 4 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Objekt 13

N = 6493160 E = 563381

I hagmark och på hällkant mot öster ligger

Hällristning 0,5 x 0,2 m (N – S) bestående av

7 skålgropar 3 – 4 cm i diameter och 0,5 cm djupa.

Objekt 14

N = 6493191 E = 563308

I skogsmark och på sydsluttning av block ligger

Hällristning i block 2,7 x 2,4 x 0,7 m bestående av

3 skålgropar 4 – 5 cm i diameter och 0,5 cm djupa.

Nyupptäckt hällristning i området öster om Skälv.

Objekt 15

N = 6494646 E = 565647

I hagmark och mitt på plan häll ligger

Hällristning bestående av

1 skålgrop 6 cm i diameter och 0,5 cm djup.

Nyupptäckt hällristning i området norr om Norrköping.

Objekt 16

N = 6501374 E = 568341

På åkerholme och på hällkrön nordost om stenblock ligger

Hällristning 0,3 x 0,1 m (NNV . SSO) bestående av

2 skålgropar 5 – 8 cm i diameter och 1 – 2,5 cm djupa.

